

2017

2017

2017

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN

Toimintakertomus ja IFRS-tilinpäätös 31.12.2017

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS JA IFRS-TILINPÄÄTÖS 31.12.2017

Sisällysluettelo

Säästöpankkiryhmän Toimintakertomus	3	LIITE 22: Johdannaiset ja suojauslaskenta	77
Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus	3	LIITE 23: Sijoitusomaisuus	79
Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä	3	LIITE 24: Henkivakuutustoiminnan varat	81
Toimintaympäristön kuvaus	3	LIITE 25: Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	83
Säästöpankkiryhmän tulos ja tase	5	LIITE 26: Aineelliset hyödykkeet	84
Vakavaraisuus ja riskiasema	6	LIITE 27: Aineettomat hyödykkeet	85
Luottoluokitukset	8	LIITE 28: Laskennalliset verot	86
Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat	8	LIITE 29: Muut varat	89
Henkilöstö	9	Velat ja oma pääoma	90
Yhteiskuntavastuu	9	LIITE 30: Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	90
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin	10	LIITE 31: Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	90
Olenneiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen	11	LIITE 32: Liikkeeseenlasketut velkakirjat	90
Vuoden 2018 näkymät	12	LIITE 33: Henkivakuutustoiminnan velat	91
Säästöpankkiryhmän IFRS-tilinpäätös	14	LIITE 34: Velat, joilla on huonompi etuoikeus	93
Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma	14	LIITE 35: Varaukset ja muut velat	93
Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma	15	LIITE 36: Oma pääoma	94
Säästöpankkiryhmän tase	16	Muut liitetiedot	96
Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma	17	LIITE 37: Vakuudet	96
Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma	19	LIITE 38: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	97
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	20	LIITE 39: Rahoitusvarojen ja -velkojen nettoutus	97
LIITE 1: Kuvaus Säästöpankkiryhmästä ja Säästöpankkien yhteenliittymästä	20	LIITE 40: Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti	98
LIITE 2: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	22	LIITE 41: Eläkevelka	104
LIITE 3: Merkittävimmät johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät	35	LIITE 42: Muut vuokrasopimukset	106
Säästöpankkiryhmän riskienhallinnan ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet	36	LIITE 43: Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	107
LIITE 4: Hallinnointiperiaatteet	36	LIITE 44: Strukturoitujen konsolidoimattomien yhteisöjen tiedot	110
LIITE 5: Riskienhallinnan ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet	41	LIITE 45: Lähipiiritiedot	111
Tilikauden tulos	58	LIITE 46: Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	112
LIITE 6: Segmentti-informaatio	58	Pilari III liitetiedot	113
LIITE 7: Korkokate	62	LIITE 47: Vakavaraisuuden yhteenveto	113
LIITE 8: Palkkiotuotot ja -kulut, netto	63	LIITE 48: Omat varat erittäin	114
LIITE 9: Kaupankäynnin nettotuotot	63	LIITE 49: Omaan pääomaan luettavien instrumenttien keskeiset ominaisuudet	124
LIITE 10: Sijoitustoiminnan nettotuotot	64	LIITE 50: Omien varojen täsmäytyslaskelma	144
LIITE 11: Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	65	LIITE 51: Omien varojen vähimmäismäärä	144
LIITE 12: Rahoitusinstrumenttien tuloserät	69	LIITE 52: Kokonaisvastuut vastuuryhmittäin	145
LIITE 13: Liiketoiminnan muut tuotot	69	LIITE 53: Kokonaisvastuut riskipainoittain	146
LIITE 14: Henkilöstökulut	70	LIITE 54: Kokonaisvastuiden maturiteettijakauma vastuuryhmittäin	147
LIITE 15: Liiketoiminnan muut kulut	71	LIITE 55: Kokonaisvastuut vastuuryhmittäin vastapuolittain	149
LIITE 16: Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	71	LIITE 56: Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet	151
LIITE 17: Tuloverot	72	LIITE 57: Merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen	153
Varat	73	LIITE 58: Varojen sidonnaisuuden aste	155
LIITE 18: Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	73	LIITE 59: Operatiivisen riskin laskelma	157
LIITE 19: Käteiset varat	75	LIITE 60: Vähimmäisomavaraisuusaste	158
LIITE 20: Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	75	LIITE 61: Laitoskohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus	161
LIITE 21: Lainat ja saamiset	76	LIITE 62: Maksuvalmiusvaatimus	163
		Allekirjoitukset	165
		Tilintarkastuskertomus	166

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS

1.1.–31.12.2017

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus

Säästöpankkiryhmän (jäljempänä myös ”Ryhmä”) vuosi 2017 oli liiketoiminnallisesti onnistunut. Säästöpankkiryhmän liiketoiminta kasvoi kannattavasti kaikilla sen tärkeimmillä osa-alueilla eli korkokatteessa, palkkiotuotoissa ja sijoitustoiminnassa. Strateginen tavoite on kasvaa kannattavasti ja riskit halliten. Tässä onnistuttiinkin erittäin hyvin ja Säästöpankkiryhmä teki yhteenliittymähistoriansa parhaan tuloksen.

Rahoituspalvelujen kehitystä ohjaa palvelujen ja prosessien digitalisoituminen. Säästöpankkiryhmän digitaaliset palvelut muuttuvat entistä paremmiksi ja mahdollistavat sovittamisen henkilökohtaisiin tarpeisiin. Tulevaisuuden Säästöpankissa päivittäistransaktiot ovat kokonaan digitalisoitu ja fyysisissä palvelupisteissä tuotetaan asiakkaille suuren lisäarvon palveluja.

Säästämisen ja sijoittamisen palvelut ovat tärkeitä Säästöpankeissa. Tilikauden aikana Säästöpankkiryhmän hallinnoitava varallisuus kasvoi merkittävästi ja Säästöpankkirahastot menestyivät markkinoilla erittäin hyvin.

Säästämisen ja sijoittamisen ohella henkilö- ja yritysasiakkaiden rahoitus on Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan toinen kivijalka. Antolainauksen tärkein tuotealue on asuntorahoittaminen, jossa Säästöpankkiryhmä kasvoi kannattavasti ja markkinaa nopeammin. Luottotappiot pysyivät alhaisina suhteessa luottokantaan.

Säästöpankkiryhmä on erityisen tunnettu hyvästä asiakastytyvyydestä. Asiakastytyvyys on Säästöpankkiryhmän tärkeimpiä sisäisiä suoritusmittareita ja tämä mittari säilyi edelleen toimialan kärjessä. Onnistunutta asiakaskohtaamista kutsutaan Säästöpankkikokemukseksi. Säästöpankkikokemuksen konseptuaalinen kehittäminen jatkui läpi vuoden ja tulokset ovat hyvin rohkaisevia.

Säästöpankkiryhmän kehitystyö oli erittäin aktiivista ja useita strategisia hankkeita vietiin vuoden aikana eteenpäin, joilla parannetaan asiakaskokemusta, operatiivista tehokkuutta ja riskien hallintaa. Useat hankkeet ovat vuosien mittaisia ja kehitystyö tulee jatkumaan tulevilla tilikausilla. Säästöpankkiryhmän keskeisimpiin kehityshankkeisiin kuuluu peruspankkijärjestelmän uusiminen. Vuoden 2017 aikana käytiin uusimiseen liittyviä neuvotteluita ja valmistauduttiin uuden järjestelmän hankintaan ja rakentamiseen. Uuden peruspankkijärjestelmän on tarkoitus mahdollistaa nopeampi ja tehokkaampi asiakasjärjestelmien käyttöönotto, parempi valmius tiedon hallintaan ja kustannustehokkaampi transaktioiden ja sopimusten hallinta.

Finanssialan sääntely lisääntyy edelleen voimakkaasti. Vuoden 2017 tärkeimpiin sääntelyhankkeisiin kuuluivat esimerkiksi rahoitustuotteiden markkinat -direktiivi (MiFID II) ja EU:n tietosuoja-asetus (GDPR). Ryhmän kannalta merkittävin tilinpäätösstandardin muutos oli IFRS 9 Rahoitusinstrumentit, jota Ryhmä soveltaa vuoden 2018 alusta.

Peruspankkitoiminnan yksi avaintekijä on jälleenrahoituksen kustannus. Säästöpankkiryhmä perusti jälleenrahoituksensa tehostamiseksi kiinnitysluottopankin vuonna 2016. Vuoden 2017 aikana siirrettiin merkittävä osa Säästöpankkien myön-

tämiä asuntoluottoja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:öön, joka emittoi toisen 500 miljoonan euron katetun joukkovelkakirjalainan. Emissio tehtiin aiempaa edullisempaan emissiohintaan, mikä osoittaa, että sijoittajien mielestä Säästöpankkiryhmän velkaemissiot ovat yhä houkuttelevampia sijoituskohteita. Ohjelmalle on vahvistettu S&P Global Ratings luottoluokitus AAA. Säästöpankkien keskusluottolaitoksella, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:llä, on S&P Global Ratings luottoluokitus A-/A-2. Luokitusten näkymät ovat vakaat.

Säästöpankkiryhmä jatkoi aktiivisesti strategisten kumppanuuksien rakentamista ja julkaisi hankkeen rahastojen, henkivakuutusten ja vahinkovakuutusten jakeluyhteistyöstä POP Pankki -ryhmän kanssa. Tilikauden lopulla Säästöpankkiryhmä liittyi Euroopan Investointirahaston takausohjelmaan, jonka avulla Säästöpankkien kyky rahoittaa yritysasiakkaitaan paranee entisestään.

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Säästöpankkiryhmä on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän (jäljempänä myös ”Yhteenliittymä”) muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristön kuvaus

Globaali talousnäkyvä

Vuonna 2017 maailmantalouden kasvu voimistui selvästi. Erityisen myönteistä oli kasvun laaja-alaisuus: maailman 50 suurimmasta taloudesta yksikään ei ollut enää taantumassa. Maailmantalouden keskimääräinen kasvuvauhti nousi 3,5 prosentin tuntumaan. Teollisuusmaat ylsivät noin 2,5 prosentin kasvuun, mikä näkyi työllisyyden merkittävänä paranemisena. Yhdysvalloissa työttömyysaste painui lähelle 4 prosenttia ja euroalueellakin jo selvästi alle 9 prosentin. Myös kehittyvillä markkinoilla talous kehittyi ennako-odotuksia myönteisemmin. Kiinassa kasvu saatiin pidettyä hieman alle 7 prosentin tasolla ja Venäjällä sekä Brasiiliassa päästiin edellisvuosien taloustaantumien jälkeen uudelleen kasvu-uralle. Kehittyvien talouksien BKT-kasvu vahvistui keskimäärin 4,5 prosenttiin.

Vuoden 2018 alkaessa globaalin talouden suhdannenäkymä on edelleen hyvin positiivinen. Euroopassa yleinen talousluottamus on vahvimmillaan yli 17 vuoteen ja Yhdysvalloissakin kuluttajien luottamus on noussut selvästi finanssikriisiä edeltäneiden huipputasojen yläpuolelle. Ennakoivissa suhdanneindikaattoreissa kesällä 2017 näkyneet oireet saavutetusta suhdannehuipusta alkoivat loppuvuotta kohden helpottaa ja kasvunäkymä kääntyi uudelleen vahvistuvaan suuntaan. Makrotalouden tunnusluvut olivat vuoden 2017 viimeisinä kuukausina systemaattisesti ja laaja-alaisesti odotuksia parempia.

Maailmantalous on ollut jo sen verran pitkään noususuhdanteessa, että joillain talousalueilla tarjontapuolen kapeikot voivat alkaa rajoittaa kasvumahdollisuuksia. Monissa Euroopan maissa, kuten Saksassa ja Ruotsissa, kapasiteetin käyttöaste on jo lähellä tyypillisiä suhdannesyökin huipputasoja ja Yhdysvalloissa työttömyys on laskenut ns. luonnollisen työttömyysasteen alapuolella. Presidentti Trumpin veronalennukset todennäköisesti tukevat Yhdysvaltain lyhyen aikavälin kasvua, mutta samalla ne myös pahentavat liittovaltion alijäämäongelmaa, josta voi pitkällä aikavälillä tulla kasvua rajoittava tekijä. Kiinassa velkavetoinen, investointeihin perustuva kasvumalli ei enää toimi ja kysyntärakenteen on väistämättä tasapainotettava enemmän yksityiseen kulutukseen pohjautuvaksi. Rakennemuutos on Kiinassa käynnissä mutta sen hallittuun läpivientiin liittyy riskejä ja kasvuvauhtiin voi matkan varrella tulla odottamattomia kuoppia.

Globaalin talouden suurin epävarmuus liittyy kuitenkin suunnan muutokseen keskuspankkien rahapolitiikassa. Yhdysvaltain keskuspankki FED aloitti verkkaiset ohjauskorkojen nostot jo joulukuussa 2015 mutta nyt nostotahdin odotetaan kiihtyvän. Syksyllä 2017 FED alkoi myös sallia taseensa supistumisen. Euroopan Keskuspankki (EKP) puolittaa arvopaperiestojensa kuukausivolyymien 30 miljardiin euroon vuoden 2018 alusta lukien. Ostot jatkuvat tällä tasolla ainakin syyskuun 2018 loppuun. Tämän jälkeen EKP:n uskotaan vähitellen irtautuvan määrällisestä elvytyksestä kokonaan ja ensimmäiset koronnostot – mikäli suhdannekuva sen sallii – voisivat tulla ajankohtaiseksi vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Rahapolitiikan kiristämiseen liittyy aina riski, että kiristykset alkavat liikaa hidastaa kasvua. Nyt riski on poikkeuksellisen suuri, koska keskuspankkien massiivinen elvytys on 2010-luvulla ollut talouskasvun ja omaisuusarvojen nousun ehkä keskeisin ajuri.

Korkoympäristö

Korkotaso on säilynyt matalana eikä merkittäviä muutoksia ole lähitulevaisuudessa odotettavissa. Vahvasta kasvusta huolimatta pitkät korot eivät vuonna 2017 juurikaan nousseet. Yhdysvalloissa pitkien ja lyhyiden korkojen ero on viimeisen vuoden aikana melko voimakkaasti supistunut. Loiveneva korkokäyrä voi kertoa huolista, että rahapolitiikan kiristykset johtavat hidastuvaan kasvuun. Myös meillä korkokäyrä on edelleen varsin ”lattea”, mikä yhdistettynä matalaan perustasoon tuo pankkitoiminnan rahoituskatteelle haasteita. Lisäksi rahoituskatetta rasittavat likviditeetin sääntelyvaateet (LCR maksuvalmiusvaade) ja EKP:n negatiivinen talletuskorko.

Sijoitusmarkkinat

Vuosi 2017 oli sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta hyvä. Globaalin talouden hyvä vire on tukenut yritysten tuloskasvua. Osake-markkinoiden volatiliiteetti on pysynyt alhaisena koko vuoden ja sijoittajien luottamus on pysynyt vahvana. Inflaation on pysynyt olosuhteisiin nähden hyvin alhaisella tasolla. Tämän vuoksi pelättyä korkojen nousua ei koettu korkomarkkinoilla. Keskuspankit ovat edenneet asteittain rahapolitiikan kiristämisen suhteen.

Tämä on osaltaan tukenut sijoittajien luottamusta korkomarkkinoilla. Osakkeiden arvostustasot ovat nousseet finanssikriisin jälkeisiin huippuihin ja voimakas yritysainojen kysyntä on ka-ventanut riskimarginaaleja yritysainamarkkinoilla. Vuoden 2017 aikana poliittisten riskien rooli korostui. Muutokset poliittisessa ympäristössä eivät kuitenkaan johtaneet merkittäviin muutoksiin sijoitusmarkkinoilla.

Tuleva vuosi käynnistyy sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta suotuisasti. Vahva talouskasvu tukee sijoitustuottoja, ja yritysten näkymät pysyvät hyvänä. Osakkeiden ja yritysainojen korkea arvostustaso on riskitekijä. Reaalikorkojen voimakas nousu todennäköisesti johtaisi voimakkaisiin liikkeisiin sijoitusmarkkinoilla. Keskuspankkien muutokset rahapolitiikassa ovat aikaisempia vuosia merkittävämmässä roolissa sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta.

Suomen taloustilanne

Suomen taloudessa koettiin selvästi odotettua voimakkaampi kasvunykäys vuoden 2017 alkupuolella. Maailmantalouden imu näkyi viennin selvänä piristymisenä sekä investointien rivakkana kasvuna. Vuoden edetessä kasvu hieman tasaantui viennin hiipumisen vuoksi. On mahdollista, että tuotannon kapasiteettirajoitteet alkoivat jo heikentää Suomen kykyä vastata ulkoiseen kysyntään. Myös työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma näytti pahentuneen: Avoimia työpaikkoja oli jopa historiallisen paljon mutta niiden täyttäminen oli vaikeaa. Alkuvuoden kasvunykäyksen ansiosta BKT kasvoi vuonna 2017 todennäköisesti jonkin verran yli 3 prosentin vauhtia.

Työllisyys parani vuoden 2017 alkupuolella ripeään BKT-kasvuun nähden yllättävän vähän, mutta aivan vuoden viimeisinä kuukausina työllisyyden kasvuvauhti alkoi selvästi kiihtyä. Ilmiö on elpymisen alkuvaiheelle kuitenkin melko tyypillistä, sillä yritykset pyrkivät ensi vaiheessa tyydyttämään kasvaneen kysynnän olemassa olevan kapasiteetin tehokkaammalla käytöllä. Työttömyysasteen odotettua hitaampi lasku selittyi myös piilotyöttömyyden vähenemisellä: työtä vailla olevat rohkaistuivat aiempaa aktiivisemmin työnhakuun. Työn tarjonta siis kasvoi ja se näkyy ennen pitkää myös työllisten määrän kasvuna. Työttömyysasteen trendinomainen aleneminen jatkuu 2018.

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla koettu kasvun lievä hidastuminen on jäämässä väliaikaiseksi ja talouskehitys on vuoden 2018 alkaessa jälleen paranemassa. Maailmantalouden näkymä on kääntynyt uudelleen valoisampaan suuntaan, joten kansainvälinen talous tarjoaa Suomelle jopa voimistuvaa vetoapua. Samanaikaisesti investointien vahva kasvu helpottaa kapasiteettirajoitteita. Kotitalouksien kulutuskysynnän kannalta talouden perusolosuhteet ovat yhä suosiolliset: kuluttajien luottamus on historiallisen korkea, työllisyys paranee, korot ovat erittäin alhaiset ja ostovoimakin kasvaa inflaation lievistä kiihtymisestä huolimatta. Kotitalouksien velkaantuneisuus alkaa kuitenkin jo muodostua kulutusta rajoittavaksi tekijäksi ja yksityisen kulutuskysynnän kasvu saattaa jonkin verran hidastua vuoden 2017 tasosta. BKT-kasvun odotetaan yltävän 2,5-3 prosentin haarukkaan vuonna 2018.

Suomen talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalin turvaamiseksi työmarkkinoiden, sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveyspalveluiden, korkeakoulutuksen, yritystukijärjestelmän sekä verotuksen rakenteellista uudistamista on jatkettava. Päätöksenteko on kuitenkin poliittisesti vaikeaa ja tuloksia syntyy hitaasti. Ikäsidonnaisten hoivamenojen noususta johtuvan kestävyysvajeen vuoksi julkisessa taloudessa ei ole liikkumavaraa hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntokauppaa ohjaavat tekijät (työllisyys, korkotaso ja kuluttajien luottamus) ovat edelleen tukeneet positiivista virettä asuntomarkkinoilla. Tosin positiivinen vire on kohdistunut vuonna 2017 vahvasti uusien asuntojen kauppaa, mikä onkin lisääntynyt lähes 35 prosenttia. Käytettyjen asuntojen kauppamäärä vastaavana aikana ei ole kehittynyt odotusten mukaisesti, vaikka kauppamäärän kasvua onkin ollut noin 2,5 prosenttia. Markkinat eri maantieteellisillä alueilla ovat jatkaneet eriytymistään. Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa ovat olleet vahvassa kasvussa, kun taas Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa on suunta ollut vastakkainen. Oheiseen polarisaatioon vaikuttaa vahvasti väkiluvun ja työllisten määrän kehitys.

Sijoitusasuntokysyntä jatkui alkuvuonna 2017 vahvana huolimatta siitä, että joillakin paikkakunnilla yltarjonta vuokra-asunnoissa ja vuokrien kehitys suhteessa ansiotulokehitykseen oli liian voimakasta. Yltarjonta johtuu osittain asuntorahastojen aktiivisesta sijoitustoiminnasta. Useat asiantuntijat viestivät syksyllä sijoitusasuntomarkkinoiden ylikuumenemisesta ja sen riskeistä etenkin, jos sijoittaminen on toteutettu vahvasti velkapääomalla. Tämä hillitsi sijoitusasuntokysyntää, mikä vaikutti taas

positiivisesti ensiasunnon ostajien mahdollisuuteen löytää itselleen koti. Ensiasunnonostajien määrä on syksystä lähtien lisääntynyt.

Uudisrakentaminen jatkui vuonna 2017 erittäin vahvana runsaasta kysynnästä johtuen. Tosin samanaikaisesti myönnettyjen rakennuslupien määrä lähti laskuun, mikä enteilee rakennusliikkeiden lisääntyvästä varovaisuudesta. Tähän varovaisuuteen on vaikuttamassa sijoitusasuntokysynnän väheneminen sekä Ruotsin (suur-Tukholman) asuntomarkkinoiden markkinaoireilut. Lisäksi vaikuttamassa on hyvällä sijainnilla sijaitsevien tonttien vähäisyys. Tästä johtuen rakennusliikkeet panostavat entistä enemmän täydennysrakentamiskohteiden löytämiseen.

Käytettyjen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat vuonna 2017 keskimäärin noin 4 prosenttia. Hintojen nousussa oli myös eriytymistä, eli pääkaupunkiseudulla nousua tapahtui noin 4,5 prosenttia ja muualla Suomessa noin 1,5 prosenttia. Ennustamme käytettyjen asuntojen hintojen nousevan koko maassa noin 1-3 prosenttia vuonna 2018. Hintojen nousua hillitsee pienasuntojen kysyntätilanteen normalisoituminen ja lievästi vähentynyt asunto-ostointo.

Säästöpankkiryhmän tulos ja tase

Säästöpankkiryhmän tunnusluvut

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016	1-12/2015	1-12/2014*	1-12/2013*
Liikevaihto	331 366	304 340	298 475	295 628	271 235
Korkokate	142 176	131 693	125 018	122 022	110 612
% liikevaihdosta	42,9 %	43,3 %	41,9 %	41,3 %	40,8 %
Tulos ennen veroja	88 210	69 603	69 699	63 137	71 074
% liikevaihdosta	26,6 %	22,9 %	23,4 %	21,4 %	26,2 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	282 191	245 376	230 531	223 903	224 841
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-182 693	-158 060	-146 128	-143 763	-140 619
Kulu-tuottosuhde	64,7 %	64,4 %	63,4 %	64,2 %	62,5 %
Taseen loppusumma	11 326 105	10 423 646	9 189 391	8 400 544	7 717 389
Oma pääoma	1 017 520	953 402	880 694	841 230	781 086
Oman pääoman tuotto %	7,3 %	6,2 %	6,7 %	5,7 %	8,9 %
Kokonaispääoman tuotto %	0,7 %	0,6 %	0,7 %	0,6 %	0,9 %
Omavaraisuusaste %	9,0 %	9,1 %	9,6 %	10,0 %	10,1 %
Vakavaraisuussuhde %	19,1 %	19,5 %	18,8 %	18,6 %	19,5 %
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-13 266	-8 411	-6 127	-10 539	-5 859

* Taloudellista lisäinformaatiota Säästöpankkiryhmästä ennen Säästöpankkien yhteenliittymän toiminnan käynnistämistä (31.12.2014)

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2016)

Säästöpankkiryhmän tulos ennen veroja oli 88,2 miljoonaa euroa (69,6). Tilikauden voitto oli 71,9 miljoonaa euroa (57,2), josta Säästöpankkiryhmän omistajien osuus oli 70,4 miljoonaa euroa (56,4).

Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan tuotot yhteensä kasvoivat 282,2 miljoonaan euroon (245,4). Kasvua oli korkokatteessa, palkkiotuotoissa, sijoitustoiminnan tuotoissa sekä henkivakuutustoiminnan nettotuotoissa.

Korkokate kasvoi 8,0 prosenttia ollen 142,2 miljoonaa euroa (131,7). Korkorisien hallinnassa käytettävien johdannaisten osuus korkokatteesta oli 21,9 miljoonaa euroa (21,3) eli 15,4 prosenttia korkokatteesta (16,2). Korkokateen kasvuun vaikutti erityisesti Säästöpankkiryhmän edullisemmat varainhankinnan kulut. Säästöpankkiryhmän varainhankinnan kulut ovat laskeneet merkittävästi Säästöpankkien Keskuspankin liikkeeseenlaskemien vakuudettomien joukkovelkakirjalainojen ja Sp-Kiinnitysluottopankin katettujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskujen myötä.

Palkkiotuotot ja -kulut, netto kasvoi 10,8 prosenttia 79,2 miljoonaan euroon (71,4). Erityisesti rahastoista, luottokorteista ja maksuliikenteestä saadut palkkiot kasvoivat. Myös muut luotonantoon liittyvät palkkiot kasvoivat hieman volyymikasvun myötä.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 39,1 miljoonaa euroa (17,8), eli 119,4 prosenttia vertailuvuotta suuremmat. Sijoitustoiminnan nettotuotot muodostuvat pitkälti myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoituneista voitoista.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 15,6 miljoonaa euroa (11,8). Vakuutusmaksutulo kasvoi vertailuvuodesta 23,0 prosenttia. Myös sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 12,8 prosenttia ollen 37,3 miljoonaa euroa (33,1).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 3,1 miljoonaa euroa (12,7). Vertailuvuoden luku sisälsi 8,0 miljoonaa euroa Visa Europan kaupan liittyviä tuottoja.

Liiketoiminnan kulut nousivat kokonaisuudessaan 8,2 prosenttia 182,7 miljoonaan euroon (168,8). Henkilöstökulut kasvoivat 8,5 prosenttia 79,8 miljoonaan euroon (76,1). Säästöpankkiryhmän kokonaisresurssien keskimääräinen määrä tilikaudella kasvoi vastaavasti 6,4 prosenttia ollen 1 330 henkilötyövuotta tilikaudella 2017. Muut hallintokulut kasvoivat 10,6 prosenttia ollen 68,9 miljoonaa euroa (63,0). Kasvu selittyi merkittävästi osin ICT-kulujen kasvulla.

Ryhmän kulu-tuottosuhde oli 64,7 prosenttia (64,4).

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat tilikaudella 14,0 miljoonaa euroa (10,7).

Arvonalentumisia luotoista ja muista saamisista kirjattiin yhteensä 13,3 miljoonaa euroa (8,4). Arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,17 prosenttia (0,12) luottokannasta. Järjestämättömät saamiset nousivat vähän vertailuvuoden tasolta ja olivat 1,2 prosenttia luottokannasta (0,94).

Ryhmän efektiivinen tuloveroprosentti oli 18,5 prosenttia (17,8).

Tase ja rahoitus (vertailutieto 31.12.2016)

Säästöpankkiryhmän tase oli vuoden 2017 lopussa 11,3 miljardia euroa (10,4), jossa oli kasvua 8,7 prosenttia. Ryhmän kokonaispääoman tuotto oli 0,7 prosenttia (0,6).

Lainat ja saamiset asiakkailta olivat 7,8 miljardia euroa (6,9) ja kasvua oli edellisvuodesta 11,7 prosenttia. Kasvusta noin 2 prosenttiyksikköä selittyi Säästöpankkien välittämien luottojen siirroista Aktia Hypoteekkipankki Oyj:stä Säästöpankkiryhmän omaan taseeseen vuoden 2017 aikana. Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 33,2

miljoonaa euroa (20,9) ja nousivat 59,1 prosenttia. Säästöpankkiryhmän sijoitusomaisuus oli 1,3 miljardia euroa (1,3) ja laski 3,5 prosenttia vertailuvuoteen nähden. Henkivakuutustoiminnan varat olivat 855,4 miljoonaa euroa (708,4) kasvaen 20,8 prosenttia.

Säästöpankkiryhmän velat asiakkaille olivat 6,4 miljardia euroa (6,1) ja kasvua oli 4,9 prosenttia. Velat luottolaitoksille olivat 228,4 miljoonaa euroa (227,0), eli aivan vertailuvuoden tasolla. Liikkeeseenlasketut velkakirjat olivat 2,6 miljardia euroa (2,0). Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj laski lokakuussa liikkeeseen 500 miljoonan euron katetun joukkovelkakirjalainan. Henkivakuutustoiminnan velat olivat 803,1 miljoonaa euroa (664,3) kasvaen 22,1 prosenttia.

Säästöpankkiryhmän oma pääoma oli 1 017,5 miljoonaa euroa (953,4), jossa kasvua oli 6,7 prosenttia. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta oli 26,5 miljoonaa euroa (24,0). Ryhmän oman pääoman kasvu selittyy pääosin tilikauden tuloksella. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattava käyvän arvon muutos oli tilikaudella -3,9 miljoonaa euroa (17,1). Rahoituksen suojauksen vaikutus omaan pääomaan oli -1,0 miljoonaa euroa (0,3). Katsauskauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen olivat yhteensä -6,0 miljoonaa euroa (17,1). Ryhmän oman pääoman tuotto oli 7,3 prosenttia (6,2).

Vakavaraisuus ja riskiasema

Vakavaraisuus (vertailutieto 31.12.2016)

Vuoden 2017 lopussa Säästöpankkien yhteenliittymän pääomarakenne oli vahva ja koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 984,6 miljoonaa euroa (936,6), josta ydinpääoman osuus oli 939,1 miljoonaa euroa (887,9). Ydinpääoman kasvu johtui katsauskauden voitosta. Säästöpankkien yhteenliittymällä ei ole ensisijaista lisäpääomaa. Toissijaisia pääomia (T2) oli 45,5 miljoonaa euroa (48,7), joka koostui katsauskaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 5 165,7 miljoonaa euroa (4 805,4), eli 7,5 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Merkittävin muutos riskipainotettujen erien nousussa oli asuntoluottokannan kasvu. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,1 prosenttia (19,5) ja ydinvakavaraisuussuhde oli 18,2 prosenttia (18,5).

Finanssivalvonta asetti Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitoslain mukaisen harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen joulukuussa 2016 osana valvojan arvioon (SREP) liittyvää prosessia. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus tuli voimaan 30.6.2017. Muilta osin pääomavaateen koostumuksessa ei ole tapahtunut muutoksia. Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistussuosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuuksiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Finanssivalvonta on katsauskaudella antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankkiliitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuuden osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttaposiitille.

Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	969 674	915 685
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-30 591	-27 835
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	939 082	887 850
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	939 082	887 850
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	45 483	48 717
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	45 483	48 717
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	984 565	936 567
Riskipainotetut erät yhteensä	5 165 694	4 805 436
josta luottoriskin osuus	4 601 921	4 250 278
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	72 541	98 561
josta markkinariskin osuus	39 879	35 147
josta operatiivisen riskin osuus	451 354	421 450
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	19,1 %	19,5 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	984 565	936 567
Pääomavaatimus yhteensä *	569 379	504 571
Josta Pilari II lisäpääomavaatimusten osuus	25 828	0
Pääomapuskuri	415 186	431 996

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta, joka tuli voimaan 30.6.2017 ja ulkomaisten vastuuden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 8,8 % (9,1). Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa Yhteenliittymän ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuuihin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Vähimmäisomavaraisuusaste

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ensisijainen pääoma	939 082	887 850
Vastuiden kokonaismäärä	10 639 424	9 801 832
Vähimmäisomavaraisuusaste	8,8 %	9,1 %

Rahoitusvakausrasto ja kriisinratkaisu

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehiksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausrasto (Laki rahoitusvakausrastosta, 1995/2014), joka teki Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman alkuvuodesta 2017. Rahoitusvakausrasto asetti 24.5.2017 Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 8 luvun 7 §:ssä tarkoitetun alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärän. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä tulee täyttää alkaen 31.12.2018. Vaade koskee vain yhteenliittymätasoa, mutta Rahoitusvakausrasto arvioi vaateen asettamista jäsenluottolaitostasolla uudelleen vuonna 2018. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti.

Riskiasema

Säästöpankkiryhmän riskiasema on pysynyt hyvällä tasolla. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuus on hyvä ja järjestämättömät saamiset alhaisella tasolla.

Säästöpankkiryhmän riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa Säästöpankkiryhmän ja Säästöpankkien yhteenliittymän sisäistä valvontaa sekä keskeinen osa ryhmän operatiivista toimintaa. Keskusyhteisön hallituksen vastuulla on ohjata Yhteenliittymän toimintaa. Se antaa maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi siihen kuuluville yrityksille ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnasta, sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta Yhteenliittymän tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö hyväksyy sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet. Keskusyhteisöön on perustettu liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokkaan ja kattavan sisäisen valvonnan kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluville yhtiöille. Toimintojen tehtävät:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Säästöpankkiryhmän riskienhallinnan menetelmätapoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta. Näin varmistetaan, että myös kaikki uudet ja olennaiset, mutta myös aikaisemmin tunnistamattomat riskit, tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti, ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla. Merkittävimmät Säästöpankkiryhmän toimintaan liittyvät riskit ovat luottoriski, likviditeettiriski, korkoriski, operatiivinen riski, kiinteistöriski ja erilaiset liiketoimintariskit.

Ryhmän riskeistä ja riskienhallinnasta kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa liitteessä 5.

Luottoluokitukset

Luottoluokituslaitos S&P Global Ratings vahvisti Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n luottoluokituksen 28.4.2017 ja nosti pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolta 'BBB+' tasolle A-, näkymät vakaat. Samalla lyhytaikainen luottoluokitus vahvistettiin tasolle ('A-2'). Edellinen S&P:n luottoluokitusarvio oli tehty marraskuussa 2016.

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on osa Säästöpankkien yhteenliittymää. Säästöpankkien Keskuspankin rooli on varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja varainhankinta. Se hankkii varoja ja operoi ryhmän puolesta raha- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujenvälityksen. Keskuspankki huolehtii myös ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvostoon kuuluu liiton sääntöjen mukaan vähintään yhdeksän (9) ja enintään kolmekymmentäviisi (35) jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Ryhmän toimintaperiaatteiden mukaan Hallintoneuvostoon valitaan Säästöpankkien hallitusten luottamushenkilöpuheenjohtajat varsinaisina jäseninä ja varapuheenjohtajat varajäseninä. Hallintoneuvostoon voidaan lisäksi valita sen jäsenmäärän puitteissa muita jäseniä. Hallintoneuvostoon ei puheenjohtajien lisäksi kuulunut muita jäseniä vuoden 2017 aikana.

Hallintoneuvostoon kuului 22 jäsentä. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Jaakko Puomila (Länsi-Uudenmaan Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja) ja varapuheenjohtajana Pauli Kurunmäki (Huittisten Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja).

Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen jäseninä ovat vuonna 2017 toimineet seuraavat henkilöt:

Jussi Hakala, puheenjohtaja (Liedon Säästöpankki)
16.3.2017 asti, jonka jälkeen jäsen

Kalevi Hilli (Säästöpankki Optia)
16.3.2017 asti jäsen ja 16.3.2017 alkaen puheenjohtaja

Matti Saustila, varapuheenjohtaja (Eurajoen Säästöpankki)
16.3.2017 asti

Toivo Alarautalahti (Huittisten Säästöpankki)
16.3.2017 asti jäsen ja 16.3.2017 alkaen varapuheenjohtaja

Pirkko Ahonen (Aito Säästöpankki Oy)

Hans Bondén (Närpiön Säästöpankki Oy)
16.3.2017 asti

Hanna Kivelä (Säästöpankeista riippumaton)
16.3.2017 asti

Peter Finne (Koivulahden Säästöpankki)
16.3.2017 alkaen

Sanna Ahonen (Säästöpankeista riippumaton)
16.3.2017 alkaen

Jan Korhonen (Suomenniemen Säästöpankki)

Marja-Leena Tuomola (Säästöpankeista riippumaton)
16.3.2017 alkaen

Säästöpankkiliiton hallitus on päätösvaltainen viiden jäsenen ollessa paikalla. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus valitaan Säästöpankkiliitto osk:n varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 15.3.2018.

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajana on toiminut 1.9.2017 alkaen Tomi Närhinen. Pasi Kämäri toimi toimitusjohtajana 22.8.2017 asti.

Säästöpankkiliiton varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 16.3.2017 Keskusyhteisön tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. Yhteisön nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Petri Kettunen.

Henkilöstö

Säästöpankkiryhmässä on tärkeää, että jokainen työntekijä tietää oman työnsä merkityksen tavoitteidemme toteutumisen kannalta.

Säästöpankkiryhmän asiakkaat arvostavat säästöpankkilaisten erinomaista palveluasennetta, asiantuntevaa ja henkilökohtaista palvelua sekä helppoa asiointia. Säästöpankkiryhmässä panostetaan näiden kehittämiseen aktiivisesti vuoropuhelussa niin asiakkaiden kuin henkilöstönkin kanssa. Säästöpankkiryhmä tekee vuosittain yhteisen henkilöstötutkimuksen, minkä lisäksi henkilöstön palautetta ja kehitysideita kerätään erilaisilla pulssikyselyillä. Vuosittain pidetään kehitys- ja tavoitekeskustelut, joiden tueksi pidetään myös säännölliset valmennuskeskustelut.

Henkilöstölle on tärkeää, että Säästöpankkiryhmä ja oma pankki menestyvät ja henkilöstö on valmis panostamaan siihen. Säästöpankkiryhmässä ajatellaan, että jokainen työntekijä on oman työnsä asiantuntija ja annamme jokaiselle niin mahdollisuudet kuin vastuunkin oman osaamisen jatkuvasta kehittämisestä. Menestyminen toimialamme murroksessa edellyttää jokaiselta oman asiantuntemuksen jatkuvaa ylläpitoa ja kehittämistä.

Vuoden aikana panostimme voimakkaasti Säästöpankkiryhmän koulutustarjonnan määrään ja laatuun. Vuonna 2017 Ryhmän koulutustarjonta oli monipuolista sekä sisältöjen että menetelmienkin näkökulmasta. Vuoden aikana toteutettiin yhteensä yli 300 koulutustilaisuutta, joista selkeästi yli puolet pidettiin video- tai verkkokoulutuksena. Tarjonta kasvoi merkittävästi edellisestä vuoteen verrattuna. Koulutusten teemoja olivat erityisesti digitalisoituminen, säästäminen ja sijoittaminen sekä yritysliiketoiminta.

Säästöpankkiryhmän johtamista ja esimiestyötä kehitettiin vuoden aikana systemaattisesti yhteisen johtajuuskuvan pohjalta. Johtajuuskuvalla haluamme edistää erityisesti ainutlaatuisen asiakaskokemuksen, uudistumisen, osaamisen sekä innostuksen johtamista. Ryhmätasolla edistimme hyvien johtamiskäytänteiden jakamista ja yhteistyöverkostojen rakentamista.

Säästöpankkiryhmän henkilöstön määrä vuonna 2017 oli keskimäärin 1 343 (1 270). Henkilöstön määrä kokonaisresursseiksi muutettuna oli tilikaudella keskimäärin 1 330 (1 250). Henkilöstöstä oli naisia 77 prosenttia ja miehiä 23 prosenttia, missä ei tapahtunut muutosta edellisvuoteen. Henkilökunnan keski-ikä laski ja oli 41,5 vuotta (44). Henkilökunnan kokonaisvaihtuvuus oli 3,2 prosenttia (3,9).

Yhteiskuntavastuu

Vastuullisuus on ollut osa Säästöpankkien toimintaa siitä lähtien, kun ensimmäinen Säästöpankki perustettiin Suomeen 1822. Säästöpankkiaatteen mukaisesti Säästöpankkien perustehtävänä oli auttaa Suomen työttömiä kansaa vaurastumaan ja hoitamaan talouttaan paremmin.

Tänä päivänä Säästöpankkien vastuullisuus näkyy kaikessa sen tekemisessä. Se näkyy tavassa, miten Pankki suhtautuu asiakkaisiinsa, kumppaneihinsa, toimialueeseensa, viranomaisiin, ympäristöönsä ja muihin sidosryhmiinsä. Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja Säästöpankkiryhmän eettisiä pelisääntöjä.

Alueen sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen

Säästöpankkien toiminta perustuu siihen, että autamme asiakkaita hoitamaan omaa talouttaan ja vaurastumaan. Kun asiakkaat vaurastuvat ja voivat hyvin, niin se heijastuu myös Säästöpankkiin.

Säästöpankit ovatkin käyttäneet alusta lähtien osan voitostaan oman toimialueensa hyvinvoinnin edistämiseen. Säästöpankeille on tärkeää pitää Suomen kaupungit, kylät ja lähiöt virkeinä ja kehittyvinä. Suurten kertaluontoisten lahjoitusten sijaan Säästöpankit tukevat mieluummin useita mielenkiintoisia, paikallisia hankkeita. Viime vuosina mukaan vastuullisuustyöhön on kutsuttu myös säästöpankkien asiakkaat.

Säästöpankit tukivat vuonna 2017 muun muassa lapsi- ja nuorisotyötä, sotainvalideja, vanhustyötä, junioriurheilua ja harrastusyhdistyksiä. Avustuskohteita oli reilusti toistasataa kappaletta. Säästöpankkien Tutkimussäätiö myönsi apurahoja yliopistojen tutkijoille ja tutkimushankkeille. Lisäksi osakeyhtiömuotoisten säästöpankkien omistajina olevat säästöpankkisäätiöt ovat eri puolella maata merkittäviä lahjoittajia. Ne jakoivat myös vuonna 2017 huomattavia summia yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Taloudellinen vastuu

Taloudellinen vastuu pitää sisällään muun muassa hyvän kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden, hyvän hallintotavan ja vastuullisen johtamisen. Säästöpankki haluaa, että sen asiakkaat ja kumppanit voivat luottaa pankin arviointikykyyn ja vastuullisuuteen kaikissa tilanteissa.

Taloudellinen vastuullisuus edellyttää, että Säästöpankit pitävät huolta omasta vakavaraisuudestaan ja maksuvalmiudestaan huonojenkin suhdanteiden aikana. Erityistä juuri Säästöpankeille on se, että Säästöpankit kantavat vastuuta paikallisen väestön säästämisen ja taloudellisen hyvinvoinnin edistämisestä.

Säästöpankit eivät esimerkiksi myönnä asiakkailleen liian suuria lainoja tai luottoja, joista asiakkaat eivät selviytyisi tai jotka veisivät heidän taloutensa liian tiukoille.

Säästöpankkiryhmä tuntee vastuuta myös Suomen taloudesta. Säästöpankit maksavat kaikki verot suoraan Suomeen, eivätkä harjoita kyseenalaista verosuunnittelua. Vuonna 2017 tuloveroja maksettiin 16,3 miljoonaa euroa. Säästöpankkiryhmä työllistää rahoitus- ja palvelualan ammattilaisia eri puolella maata ja on aktiivisesti mukana Finanssialan toimikunnissa kehittämässä Suomen pankkitoimintaa.

Ympäristövastuu

Säästöpankkiryhmä kantaa huolta myös ympäristöstä vastuullisena suomalaisena pankkiryhmänä. Työmatkoja ja neuvotteluja korvataan aktiivisesti puhelin- ja videopalavereilla. Turhaa paperin käyttöä vähennetään ja hankinnoissa suositaan ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja.

Säästöpankkiryhmä julkaisee erillisen kertomuksena selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista osana GRI-raporttia, joka julkaistaan huhtikuussa. GRI-raportti on saatavilla Säästöpankkiryhmän kotisivuilta.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

Pankkitoiminta

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät Yhteenliittymän jäsen-säästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa ja Säästöpankkien Keskuspankki toimii niiden keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa.

Asiakkuudet

Säästöpankkien asiakkaat arvostavat omaa pankkia ja ovat valmiita suosittelemaan sitä myös tuttavilleen. Vuoden 2017 EPSI Rating -tutkimuksessa Säästöpankit ovat asiakastyytyväisyydessä pankkien kärkikaksikossa. Asiakkuusmarkkinointiliiton Asiakkuusindeksissä asiakaskokemuksemme on pankkitoimialan paras. Säästöpankit tekevät vuosittain myös oman tutkimuksensa asiakkailleen. Vuonna 2017 tutkimukseen vastasi noin 10 800 asiakasta, joilta saatiin arvokasta tietoa palvelutyytyväisyydestä sekä ideoita jatkokehittämisen tueksi. Säästöpankkien asiakkaiden kokonaistyytyväisyys oli edelleen erinomaisella tasolla.

Mittaamme jatkuvasti onnistumistamme asiakasneuvotteluissa. Vuonna 2017 neuvottelujen suositeluindeksi (NPS) parani selkeästi edellisestä vuodesta ja oli 79,6.

Asiakasmäärän kehitys

Säästöpankeissa oli vuoden 2017 lopussa reilut 477 000 asiakasta. Uusia asiakkuuksia avattiin vuoden aikana yli 29 000, ja heistä suurin osa oli lapsiperheitä. Kuluneen vuoden aikana Säästöpankeissa on keskitytty uusasiakashankinnan ohella erityisesti oman asiakaskunnan hoitoon. Vuoden 2017 aikana säästöpankkien asiakaspalvelijat tapasivat henkilökohtaisesti noin kolmanneksen kaikista asiakkaista.

Säästöpankin konseptoitu asiakas kohtaaminen, Oman Talouden Tuokio, toteutettiin vuonna 2017 noin 93 000 asiakkaalle. Siinä käydään laajasti läpi asiakkaan nykyiset ja tulevat pankkiasiointitarpeet. Vuonna 2017 Säästöpankin pääpankkiseen ottaneiden asiakkaiden määrä kasvoi 3 prosenttia edellisvuodesta. Vakuutus- ja rahastosäästäjien määrä kasvoi lähes 10 prosenttia.

Säästöpankki kolmanneksi arvostetuin pankkibrändi

Pitkäjänteinen työ Säästöpankin brändin ja tunnettuuden kehittämiseksi on tuottanut tulosta vuoden 2017 aikana. Markkinointi & Mainonta -lehden ja Taloustutkimus Oy:n Brändien arvostus 2017 -tutkimuksessa Säästöpankki on kolmannella sijalla Suomen arvostetuimmista pankkibrändeistä.

Mobiilisovelluksen käyttö kasvaa nopeasti

Sp-mobiili -sovelluksen käyttö jatkoi edelleen voimakasta kasvuaan vuonna 2017 sekä henkilö- että yritysasiakkaissa. Sovelluksen käyttö kasvoi vuoden 2017 aikana noin 50 prosentilla, ja käytön määrässä mobiilisovellus on jo hyvin lähellä verkkopankkia. Uskomme, että kehitys jatkuu samansuuntaisena Sp-mobiilin uudistamisen ja asiakaskäyttäytymisen muutoksen myötä.

Säästöpankkiryhmä alkoi käyttää suomalaista puuta maksukortin valmistuksessa

Säästöpankkiryhmä juhlisti Suomen 100-vuotista itsenäisyyttä tuomalla ensimmäisenä suomalaisena pankkina markkinoille kortin, jonka valmistuksessa on käytetty suomalaista koivua. Koivukortista tuli suosittu asiakkaidemme keskuudessa. Säästöpankkien credit-korteille lisättiin toimintavuoden aikana myös kortinhaltijalle maksuton ostoturvavakuutus lisäämään Säästöpankkiryhmän credit-korttien kilpailukykyä. Lähimaksaminen jatkoi voimakasta kasvuaan ja lähimaksuominaisuus lisättiin vuoden aikana myös Säästöpankin Visa Business Debit -yrityskortille.

Kiinnitysluottopankkitoiminta

Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n tavoitteena on vahvistaa Säästöpankkiryhmän toimintaedellytyksiä kilpailukykyisen varainhankinnan kautta ja edistää omalla toiminnallaan Säästöpankkiryhmän strategian toteutumista. Sp-Kiinnitysluottopankki vastaa Säästöpankkiryhmän kiinteistöluottovakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeen katettu- ja joukkolainoja.

Sp-Kiinnitysluottopankilla ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa ja palveluverkostoa vaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit välittävät ja myyvät asuntoluottoja Sp-Kiinnitysluottopankille. Säästöpankit myös hoitavat asiakassuhteet paikallisesti.

Tilikaudella Sp-Kiinnitysluottopankin toiminta eteni suunnitellusti ja luottokanta kasvoi vuoden loppuun mennessä 1 535 miljoonaan euroon.

Sp-Kiinnitysluottopankki laski lokakuussa lainaohjelmansa alla 500 miljoonan euron katetun joukkolainan. S&P Global Ratings myönsi katetulle joukkolainalle luottoluokituksen AAA.

Säästöpankkien Keskuspankki vahvisti rooliaan keskusluottolaitospalvelujen tuottajana

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on säästöpankkien omistama pankki, joka tuottaa säästöpankeille erilaisia keskusluottolaitospalveluita. Keskusluottolaitospalvelut keskittyvät maksuliike- ja tilinhoitajapalveluihin, Yhteenliittymän maksukorttien liikkeellelaskupalveluihin sekä likviditeetin hallintaan, jälleenrahoitukseen ja tasehallintaan liittyviin palveluihin.

Säästöpankkien Keskuspankin liiketoiminnan painopiste ja tavoitteet siirtyivät vuoden 2017 aikana suunnitellun mukaisesti aiempien vuosien toimintojen perustamisen, käynnistämisen ja vakiinnuttamisen sijasta toimintojen ylläpitoon ja kehittämiseen tavalla, jolla Säästöpankkien Keskuspankki on voinut roolinsa mukaisesti tukea Säästöpankkiryhmän strategian toteuttamista.

Huhtikuussa 2017 S&P Global Ratings (S&P) nosti Säästöpankkien Keskuspankin pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolta 'BBB+' tasolle A-, näkymät ovat vakaat. Samalla lyhytaikainen luottoluokitus vahvistettiin tasolle ('A-2').

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2016)

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 60,7 miljoonaa euroa (50,0). Korkokate oli 142,2 miljoonaa euroa (131,7), jossa kasvua oli 7,9 prosenttia. Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 56,0 miljoonaa euroa (51,3), jossa oli kasvua 9,2 prosenttia. Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot olivat 41,0 miljoonaa

euroa (19,1). Sijoitustoiminnan nettotuotot muodostuvat merkittävältä osin myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoituneista myyntivoitoista. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 2,6 miljoonaa euroa (12,2). Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy kertaluonteisia eräiä sekä tilikaudella että vertailukaudella. Vertailukauden liiketoiminnan muut tuotot sisälsivät 8,0 miljoonaa euroa Visa European kauppaan liittyviä tuotteita.

Henkilöstökulut kasvoivat vain vähän 0,8 prosenttia ollen 64,0 miljoonaa euroa (63,5). Pankkitoimintasegmentin henkilöstön määrä tilikauden lopulla oli 1 077 (1 076). Liiketoiminnan muut kulut ja poistot kasvoivat 12,9 prosenttia 103,8 miljoonaan euroon (91,6). Kasvu johtui ICT-kulujen kasvusta kauden aikana.

Pankkitoiminnan tase oli 10,5 miljardia euroa (9,6), jossa kasvua oli 8,8 prosenttia. Tasetta kasvatti Sp-Kiinnitysluottopankin 500 miljoonan euron suuruinen katetun joukkovelkakirjalainan liikkeeseen lasku. Luottolaitoksilta saadut talletukset pysyivät vertailuvuoden tasolla 228,5 miljoonassa eurossa (227,0). Asiakkailta saadut talletukset kasvoivat puolestaan 4,9 prosenttia 6,4 miljardiin euroon (6,1).

Lainat ja saamiset asiakkailta kasvoivat 11,7 prosenttia 7,8 miljardiin euroon (6,9). Kasvusta noin 2 prosenttia selittyy Säästöpankkien välittämien lainojen siirroista Aktia Hypoteekki-pankki Oyj:stä Säästöpankkien ja Sp-Kiinnitysluottopankin taseisiin vuoden 2017 aikana. Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 33,0 miljoonaa euroa (20,9).

Varainhoito ja henkivakuutus

Varainhoito- ja henkivakuutussegmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuudenhoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy harjoittaa henkivakuutustoimintaa.

Säästöpankkiryhmän hallinnoimat rahastopääomat olivat vuoden 2017 lopussa 2,4 miljardia euroa (1,9), mikä oli 21 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi 12 prosenttia ja rahastoilla oli tarkastelukauden päättyessä yhteensä 179 068 osuudenomistajaa (159 968).

Säästöpankkiryhmän rahastoyhtiö hallinnoi vuoden 2017 päättyessä 22 sijoitusrahastoa. Rahastovarainhoidon toimintamallin muutokseen 27.11.2017 liittyen aloitti neljä uutta erikoissijoitusrahastoa. Säästöpankki Korkopainoinen, - Tasapainoinen, - Osakepainoinen ja - Tuottohakuinen sijoittavat aikaisempien rahastovarainhoitosalkkujen sijoituskohteina olleisiin rahastoihin. Tilikauden aikana Säästöpankki High Yield -erikoissijoitusrahasto muutettiin Säästöpankki High Yield -sijoitusrahastoksi kesäkuussa 2017 ja Säästöpankki Trendi -erikoissijoitusrahasto sulautui Säästöpankki Maailma -sijoitusrahastoon 19.6.2017.

Nettomerkinnät Säästöpankkirahastoihin olivat vuoden 2017 aikana yhteensä 378,6 miljoonaa euroa (202,4). Tällä summalla Ryhmän rahastoyhtiö oli viidenneksi suurin 26:sta suomalaisesta rahastoyhtiöstä.

Vuoden 2017 päättyessä Säästöpankkirahastoista suurin oli Säästöpankki Korko Plus -sijoitusrahasto 547,1 miljoonan euron pääomilla. Rahasto oli 37 615 osuudenomistajalla myös suurin osuudenomistajien määrällä mitattuna. Eniten uutta pääomaa Säästöpankkirahastoista keräsi Säästöpankki Lyhytkorko -sijoitusrahasto, johon nettomerkinnot olivat 129,4 miljoonaa euroa.

Henkivakuutustoiminnan vakuutussäästöt kasvoivat vuoden

aikana 23,1 prosenttia ollen vuoden lopussa 792,0 miljoonaa euroa (643,2). Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt olivat 671,2 miljoonaa euroa (516,5) kasvaen 30,3 prosenttia. Henkivakuutustoiminnan maksutulo nousi 169,7 miljoonaan euroon (138,0) ja kasvua edellisvuodesta oli 23,0 prosenttia. Korvauksia maksettiin 50,4 miljoonaa euroa (38,8), mikä tekee 29,9 prosentin kasvun vertailuvuoteen verrattuna. Korvaukset pitivät sisällään myös takaisinostot.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2016)

Varainhoito- ja henkivakuutussegmentin tulos ennen veroja oli 27,1 miljoonaa euroa (21,0).

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 15,6 miljoonaa euroa (11,8) ja ne nousivat 31,7 prosenttia. Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotto oli 37,3 miljoonaa euroa (33,1).

Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 23,4 miljoonaa euroa (21,3), mikä merkitsi 9,9 prosentin kasvua. Palkkiotuotot nousivat erityisesti suurempien asiakasvarojen ja hallinnoitavien pääomien myötä.

Liiketoiminnan kulut nousivat 10,5 prosenttia 13,4 miljoonaan euroon (12,1). Henkilöstökulut olivat 6,7 miljoonaa euroa (5,7). Segmentin henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa oli 79 (79). Liiketoiminnan muut kulut olivat 6,6 miljoonaa euroa (6,3).

Varainhoito- ja henkivakuutustoiminnan tase kasvoi tilikaudella 19,0 prosenttia ollen 851,0 miljoonaa euroa (715,0).

Muut toiminnot

Muihin toimintoihin sisältyy Säästöpankkiliitto osk, Sp-Koti Oy, Säästöpankkipalvelut Oy ja muut Ryhmään yhdisteltävät yhtiöt. Muut toiminnot eivät muodosta raportoitavaa segmenttiä.

Kiinteistönvälitykseen keskittyvä franchising-yhtiö Sp-Koti Oy kasvoi selvästi asuntomarkkinoita nopeammin liikevaihdon kasvaessa 13,3 prosenttia ja kauppamäärän 3,8 prosenttia. Asuntomarkkinoilla kiinteistönvälittäjien tekemien käytettyjen asuntojen kauppamäärä kasvoi noin 2,4 prosenttia. Yrittäjä- ja välittäjä määrässä ei tapahtunut edelliseen vuoteen muutoksia, vaan kasvu pohjautui välittäjien parempaan onnistumiseen ja myytyjen asuntojen keskihintojen nousuun.

Sp-Koti Oy:öön kuului 34 yritystä (32), yksi oma yksikkö ja keskimäärin kahdeksan toiminimiyrittäjää. Ketju on toimipisteiden määrän osalta neljänneksi ja myytävien kohteiden määrän osalta kolmanneksi suurin välitysketju Suomessa.

Hyvästä työstä ja vahvasta kasvusta Sp-Koti sai ”vuoden 2017 kasvuyritys”-tunnustuksen Kauppalehdeeltä.

Säästöpankkipalvelut Oy aloitti toimintansa 1.6.2017 SP Back Office Oy:n ja SP Taustatiturit Oy:n sulaututtua. Yhtiö muodostui kahden yhtiön ja kolmen pankin tekemien liikkeenluovutusten seurauksena ja pyrkii parantamaan Säästöpankkiryhmän kilpailuasemaa Suomen pankkikentässä tarjoamalla tehokkaita ja laadukkaita palveluita Säästöpankkien käyttöön. Yhtiöllä on viisi toimipistettä ja noin 110 työntekijää.

Olenaiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardi tuli voimaan 1.1.2018 ja korvaa kokonaisuudessaan IAS 39 standardin. Voimaantulon

seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 aloittavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmillä tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 -standardia ennen aikaisesti.

Ryhmässä päätettiin, että IFRS 9:n siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä niin, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 standardin säännösten mukaisesti. IFRS 9:n vaikutukset on esitetty osana tilinpäätöstä liitteessä 2.

Säästöpankkiliitto osk:in hallituksen tiedossa ei ole muita seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Vuoden 2018 näkymät

Toimintaympäristön näkymät

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla koettu kasvun lievä hidastuminen on jäämässä väliaikaiseksi ja talouskehitys on vuoden 2018 alkaessa jälleen paranemassa. Maailmantalouden näkymä on kääntynyt uudelleen valoisampaan suuntaan, joten kansainvälinen talous tarjoaa Suomelle jopa voimistuvaa vetoapua. Samanaikaisesti investointien vahva kasvu helpottaa kapasiteettirajoitteita. Kotitalouksien kulutuskysynnän kannalta talouden perusolosuhteet ovat yhä suosiolliset: kuluttajien luottamus on historiallisen korkea, työllisyys paranee, korot ovat erittäin alhaiset ja ostovoimakin kasvaa inflaation lievästä kiihtymisestä huolimatta. Kotitalouksien velkaantuneisuus alkaa kuitenkin jo muodostua kulutusta rajoittavaksi tekijäksi ja yksityisen kulutuskysynnän kasvu saattaa jonkin verran hidastua vuoden 2017 tasosta. BKT-kasvun odotetaan silti yltävän lähelle kolmea prosenttia vuonna 2018.

Suomen talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalin turvaamiseksi työmarkkinoiden, sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveystalouden, korkeakoulutuksen, yritystukijärjestelmän sekä verotuksen rakenteellista uudistamista on jatkettava. Päätöksenteko on

kuitenkin poliittisesti vaikeaa ja tuloksia syntyy hitaasti. Ikäidonnaisten hoivamenojen noususta johtuvan kestävyysvajeen vuoksi julkisessa taloudessa ei ole liikkumavaraa hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta. Poliittinen keskustelu näistä teemoista oletettavasti kiihtyy vuoden aikana maakuntavaalien ja kevään 2019 eduskuntavaalien vuoksi.

Tuleva vuosi käynnistyy sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta suotuisasti. Vahva talouskasvu tukee sijoitustuottoja ja yritysten näkymät pysyvät hyvänä. Osakkeiden ja yrityslainojen korkea arvostustaso on riskitekijä. Reaalikorkojen voimakas nousu todennäköisesti johtaisi voimakkaisiin liikkeisiin sijoitusmarkkinoilla. Keskuspankkien muutokset rahapolitiikassa ovat aikaisempia vuosia merkittävämmässä roolissa sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta. Euroopassa korkotason odotetaan kuitenkin pysyvän poikkeuksellisen matalana vielä vuonna 2018.

Liiketoiminnan näkymät

Markkinakorkojen matala taso haastaa tuloksentekoa edelleen vuonna 2018. Matala korkotaso ei kuitenkaan vaaranna Säästöpankkiryhmän tuloksentekoa tai vakavaraisuutta. Säästöpankkiryhmä on vakavarainen ja Ryhmän riskiasema on maltillinen.

Vuonna 2018 Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan painopisteenä on edelleen Säästöpankkiryhmän kilpailukykyyn parantaminen ja asiakaskeksien strategian toteuttaminen. Tähän Säästöpankeilla on hyvät edellytykset. Ryhmän tavoite on saada vuoden 2018 aikana enemmän asiakkaita, jotka keskittävät pankkiasiointinsa Säästöpankkiin.

Säästöpankkiryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan yltävän samalle tasolle kuin vuonna 2017. Arvio perustuu tämän hetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Odotuksiin sisältyy taloudellisista olosuhteista johtuvaa epävarmuutta, millä on vaikutusta arvioituun lopputulokseen erityisesti lainojen arvonalentumisten ja sijoitustoiminnan tuottojen osalta.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja, Tomi Närhinen

puh. 040 724 3896

Tiedotteet ja muu yritysinformaatio löytyvät Säästöpankkiryhmän kotisivuilta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Liikevaihto:	Korkotuotot, palkkiotuotot, kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan tuotot yhteensä:	Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan kulut yhteensä:	Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
Kulu-tuottosuhde:	Liiketoiminnan kulut Liiketoiminnan tuotot
Oman pääoman tuotto %:	Tilikauden tulos Oma pääoma, sis. määräysvallattomien osuuden (vuoden alun ja lopun keskiarvo)
Kokonaispääoman tuotto %:	Tilikauden tulos Taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)
Omavaraisuusaste %:	Oma pääoma (sis. määräysvallattomien osuuden) Taseen loppusumma

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities and Markets Authority, ESMA) ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisella tunnusluvulla tarkoitetaan taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa taloudellista tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin IFRS-normistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Säästöpankkiryhmällä ei ole käytössä vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka eivät olisi johdettavissa tilinpäätöksen tiedoista, eikä esitetyissä tunnusluvuissa ole tapahtunut muutoksia.

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN IFRS-TILINPÄÄTÖS

Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	1-12/2017	1-12/2016
Korkotuotot		181 854	180 663
Korkokulut		-39 678	-48 970
Korkokate	7	142 176	131 693
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	8	79 159	71 428
Kaupankäynnin nettotuotot	9	3 156	-56
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	39 065	17 809
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	11	15 552	11 810
Liiketoiminnan muut tuotot	13	3 083	12 692
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		282 191	245 376
Henkilöstökulut	14	-79 781	-76 117
Liiketoiminnan muut kulut	15	-88 913	-81 944
Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	16	-13 999	-10 732
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-182 693	-168 792
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	21	-13 266	-8 411
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	25	1 977	1 430
Tulos ennen veroja		88 210	69 603
Tuloverot	17	-16 316	-12 406
Tilikauden tulos		71 894	57 197
Jakautuminen:			
Omistajien osuus tuloksesta		70 424	56 361
Määräysvallattomien omistajien osuus tuloksesta		1 471	835
Yhteensä		71 894	57 197

Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Tilikauden tulos	71 894	57 197
Muut laajan tuloksen erät		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot (/tappiot)	-1 097	-194
Yhteensä	-1 097	-194
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Käyvän arvon rahaston muutos		
Käypään arvoon arvostamisesta	-3 906	17 057
Rahavirran suojauksesta	-1 038	254
Yhteensä	-4 944	17 312
Tilikauden laaja tulos	65 853	74 315
Jakautuminen:		
Omistajien osuus laajasta tuloksesta	63 384	72 796
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	2 469	1 519
Yhteensä	65 853	74 315

Säästöpankkiryhmän tase

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Varat			
Käteiset varat	19	1 118 938	1 100 784
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	20	34 694	118 055
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	21	33 181	20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta	21	7 753 391	6 942 744
Johdannaiset	22	53 220	72 024
Sijoitusomaisuus	23	1 260 677	1 306 780
Henkivakuutustoiminnan varat	24	855 422	708 374
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	25	7 952	7 086
Aineelliset hyödykkeet	26	51 341	56 711
Aineettomat hyödykkeet	27	28 725	22 137
Verosaamiset	28	3 009	3 977
Muut varat	29	125 555	64 119
Varat yhteensä		11 326 105	10 423 646
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	30	25 369	108 595
Velat luottolaitoksille	31	228 458	227 049
Velat asiakkaille	31	6 419 543	6 121 627
Johdannaiset	22	5 584	2 289
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	32	2 563 128	2 049 588
Henkivakuutustoiminnan velat	33	803 130	664 327
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	34	100 284	121 735
Verovelat	28	62 907	66 403
Varaukset ja muut velat	35	100 181	108 631
Velat yhteensä		10 308 585	9 470 245
Oma pääoma			
Peruspääoma	36	20 338	20 338
Rahastot	36	285 435	291 361
Kertyneet voittovarot	36	685 279	617 709
Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä	36	991 053	929 408
Määräysvallattomien omistajien osuus	36	26 467	23 994
Oma pääoma yhteensä		1 017 520	953 402
Velat ja oma pääoma yhteensä		11 326 105	10 423 646

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	71 894	57 197
Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta	4 648	10 938
Maksetut tuloverot	-17 702	-13 158
Liiketoiminnan rahavirta ennen saamisten ja velkojen muutosta	58 841	54 976
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	136	9 021
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	3 203	6 351
Lainat ja saamiset asiakkailta	-817 076	-638 453
Myytavissä olevat rahoitusvarat	33 514	-19 836
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, lisäys		-383
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, vähennys	4 660	2 488
Henkivakuutustoiminnan varat	-112 659	-105 465
Muut varat	-61 052	-17 500
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	966 376	1 217 963
Velat luottolaitoksille	1 409	-124 192
Velat asiakkaille	314 089	212 167
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	520 909	1 001 904
Henkivakuutustoiminnan velat	138 803	120 091
Muut velat	-8 835	7 993
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	75 944	509 162
Investointien rahavirta		
Muut sijoitukset	-	40 980
Investoinnit sijoituskiinteistöihin sekä aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-21 904	-19 765
Sijoituskiinteistöjen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	1 807	3 203
Investointien rahavirta yhteensä	-20 097	24 418
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	5 724	15 461
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-26 155	-40 089
Voitonjako	-2 185	-1 826
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-22 616	-26 453
Rahavarojen muutos	33 231	507 127
Rahavarat tilikauden alussa	1 117 616	610 489
Rahavarat tilikauden lopussa	1 150 848	1 117 616

Rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:

Käteiset varat	1 118 938	1 100 784
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	31 822	16 832
Rahavarat yhteensä	1 150 760	1 117 616
Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta		
Arvonalentumiset rahoitusvaroista	7 998	8 933
Käyvän arvon muutokset	-4 580	-2 122
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä sekä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	17 358	12 985
Osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus	-1 977	-1 430
Henkivakuutustoiminnan oikaisut	-29 686	-19 662
Myyntivoitot- ja tappiot sijoituskiinteistöistä sekä aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	-781	-173
Tuloverot	16 316	12 406
Yhteensä	4 648	10 938
Saadut korot	193 521	191 955
Maksetut korot	52 902	65 832
Saadut osingot	5 156	2 644

Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma

(1 000 euroa)	Perus- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kantarahasto	Käyvän arvon rahasto (myytävissä olevat)	Suojaus- instrument- tien rahasto	Vararahasto	Muut rahastot	Rahastot yhteensä	Voittovarot	Säästöpankki- ryhmän omis- tajien osuus yhteensä	Määräysval- lottomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016	20 338	59 122	34 475	21 163	3 651	68 076	81 278	267 766	570 131	858 235	22 458	880 694
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									56 361	56 361	835	57 197
Muut laajan tuloksen erät				16 374	254			16 628	-194	16 434	684	17 118
Laaja tulos yhteensä		0	0	16 374	254	0	0	16 628	56 167	72 796	1 519	74 315
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-1 876	-1 876		-1 876
Siirrot erien välillä		1 234					4 157	5 391	-5 391	0		0
Muut muutokset		-3		-14		1 592		1 575	-1 322	253	17	269
Oma pääoma yhteensä 31.12.2016	20 338	60 354	34 475	37 523	3 905	69 669	85 435	291 361	617 709	929 408	23 994	953 402
Oma pääoma 1.1.2017	20 338	60 354	34 475	37 523	3 905	69 669	85 435	291 361	617 709	929 408	23 994	953 402
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									70 424	70 424	1 471	71 894
Muut laajan tuloksen erät				-4 913	-1 038			-5 951	-1 097	-7 048	998	-6 049
Laaja tulos yhteensä		0	0	-4 913	-1 038	0	0	-5 951	69 327	63 376	2 469	65 845
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-2 177	-2 177		-2 177
Siirrot erien välillä										0		0
Muut muutokset						25		25	421	445	5	450
Oma pääoma yhteensä 31.12.2017	20 338	60 354	34 475	32 611	2 867	69 694	85 435	285 435	685 279	991 053	26 467	1 017 520

LAATIMISPERIAATTEET

LIITE 1: KUVAUS SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄSTÄ JA SÄÄSTÖPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ

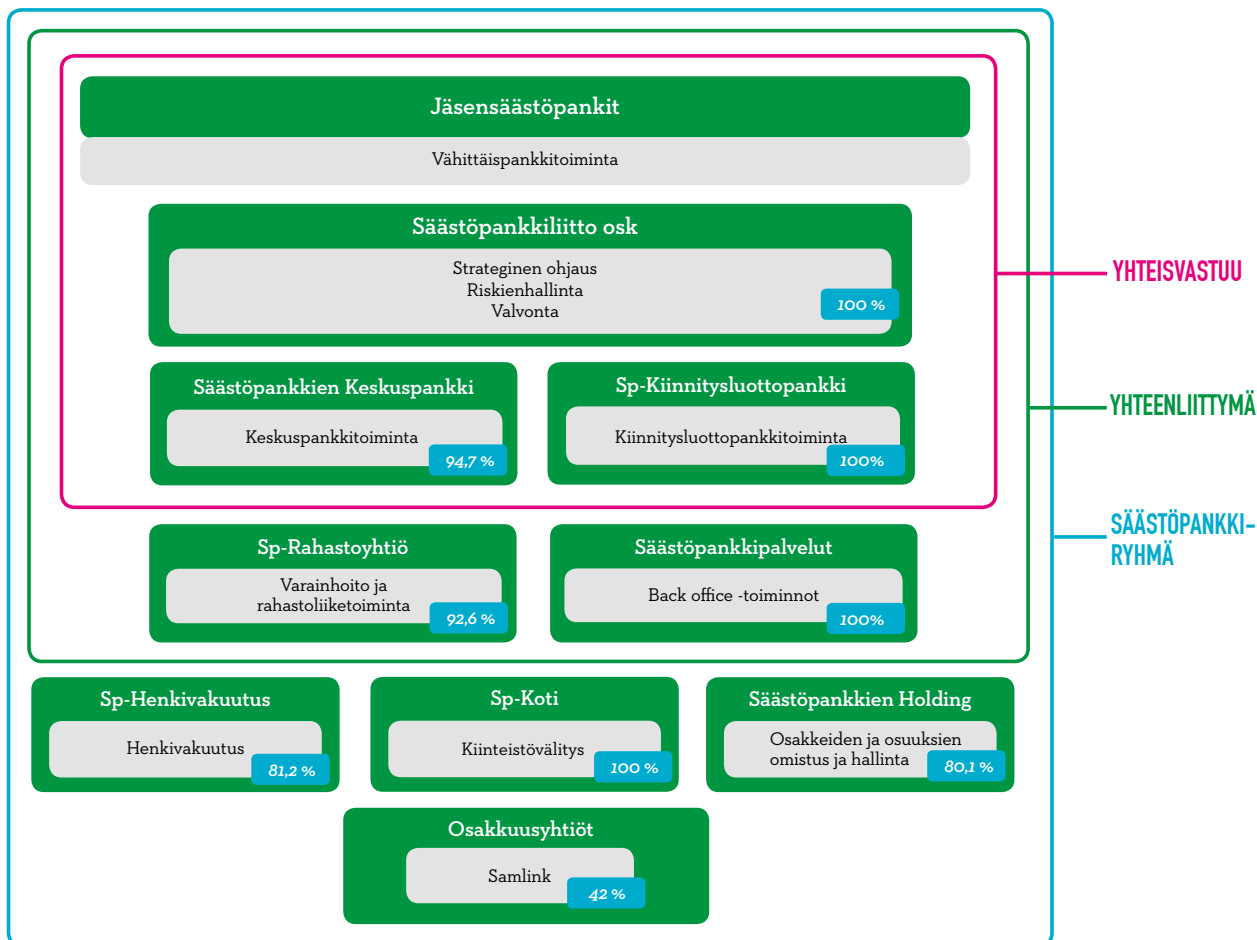
Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös "Ryhmä") on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, Keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytä- ja osakkuusyhtiöistä. Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja. Yhdessä Säästöpankit muodostavat pankkiryhmän, jossa yhdistyvät paikallisuus ja valtakunnallisuus. Säästöpankkien perustehtävä on edistää säästäväisyyttä ja asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia lähellä asiakasta. Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiain, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuote-yhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Jäsen-säästöpankkien omistamat tuote- ja palveluyhtiöt tukevat ja edistävät Säästöpankkiryhmän liiketoimintaa joko vastuullaan olevien tuotteiden tai keskitetyn palvelutuotannon kautta. Ryhmän merkittävimmät tuote-yhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös "Yhteenliittymä") kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä an-

netussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiryhmä ei muodosta konsernia eikä luottolaitos-toiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsen-säästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Säästöpankkien yhteenliittymän ja sen ympärille muodostuvan Säästöpankkiryhmän rakenne on kuvattu alla olevassa kaaviossa (punainen kokonaisuus kuvaa yhteisvastuuta, vihreä Säästöpankkien yhteenliittymää ja sininen Säästöpankkiryhmää):

Säästöpankkipalvelut Oy aloitti toimintansa 1.6.2017 SP Back Office Oy:n ja SP Taustatilit Oy:n sulaututtua. Yhtiö muodostui kahden yhtiön ja kolmen pankin tekemien liikkeenluovutusten seurauksena ja pyrkii parantamaan Säästöpankkiryhmän kilpailuasemaa Suomen pankkikentässä tarjoamalla tehokkaita ja laadukkaita palveluita Säästöpankkien käyttöön. Yhtiöllä on viisi toimipistettä ja noin 110 työntekijää. Yritysjärjestely oli Ryhmän sisäinen eikä sillä ollut vaikutusta Ryhmän tulokseen tai omaan pääomaan.

Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja sisäisestä valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että Säästöpankkien yhteenliittymän keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta talou-

dellisesta kokonaisuudesta. Kaikki tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt on lueteltu liitteessä 43. Kaikki jäljempänä esitetyt luvut ovat Säästöpankkiryhmän lukuja ellei toisin ole mainittu.

Säästöpankkiliitto osk:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Jäljennös Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internetosoitteesta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käyntiosoitteesta Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on 14. helmikuuta 2018 hyväksynyt Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen 31. joulukuulta 2017 päättyvältä tilikaudelta ja tilinpäätös annetaan tiedoksi osuuskunnan kokoukselle 15.3.2018.

LIITE 2: TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Yleistä

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti siten kuin EU on standardit hyväksynyt.

Talletuspankkien yhteenliittymälain sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, kirjanpidollisten arvioiden muutoksia ja virheitä käsittelevän IAS 8 -standardin periaatteiden mukaisesti Säästöpankkiliitto osk:n hallitus vahvistaa sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista. Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen yhdistelyperiaatteet on käsitelty tarkemmin kohdassa "yhdistelyperiaatteet".

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös laaditaan euroina, joka on Ryhmän kirjanpito- ja toiminnallinen valuutta. Tilinpäätös esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole mainittu.

Euroalueeseen kuulumattomiin valuuttoihin sidotut ulkomaan rahan määräiset varat ja velat on muutettu euroiksi Euroopan Keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän keskikurssiin. Arvostuksen yhteydessä syntyneet kurssierot on tuloslaskelmassa kirjattu valuuttatoiminnan nettotuotoiksi "Kaupankäynnin nettotuotot" - erän alle. Henkivakuutustoiminnasta syntyneet kurssierot sisältyvät henkivakuutustoiminnan nettotuottoon.

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa (suojatun riskin osalta), jotka on arvostettu käypään arvoon.

Varat ja velat netotetaan ainoastaan, kun Ryhmällä ja vastapuolella on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus netottaa summia ja se aikoo joko netottaa tase -saldot tai realisoida omaisuuserän sekä suorittaa velan samanaikaisesti.

Yhdistelyperiaatteet

Laskentatekninen emo

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö Säästöpankkiliitto osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös sisältää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on määräysvalta.

Säästöpankkiliitto osk:illa ja sen jäsensäästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määrittää emoyhtiötä. Säästöpankkiryhmän IFRS-tilinpäätöksessä niin kutsuttu laskentatekninen emoyhtiö on muodostettu 22 jäsensäästöpankista, joilla yhdessä on määräysvalta muihin Ryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdisteltäviin yhteisöihin. Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat, sisäinen voitonjako ja sisäiset katteet eliminoidaan.

Ryhmän peruspääoma muodostuu Säästöpankkien peruspääomasta ja osakeyhtiömuotoisten Säästöpankkien osakepääomasta, pois lukien Nooa Säästöpankki Oy, joka on muiden Säästöpankkien yhdessä omistama tytäryhtiö. Peruspääomaa

ei Säästöpankkilain 11 § mukaan makseta takaisin. Osakepääomaa käsitellään osakeyhtiölain mukaisesti.

Tytäryhtiöt

Ryhmän tytäryhtykset ovat yhteisöjä, joissa Ryhmällä on määräysvalta.

Ryhmällä on määräysvalta, mikäli Ryhmällä on yhteisöä koskeva valta ja se altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja Ryhmä pystyy käyttämään yhteisöä koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan samaansa tuoton määrään. Määräysvalta saadaan äänivallan perusteella.

Ryhmän keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Hankinnassa käytetty vastike, hankitun yhteisön varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Se osa hankintamenosta, joka ylittää Ryhmän osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana, kirjataan liikearvoksi. Negatiivinen liikearvo tuloutetaan kokonaisuudessaan hankintahetkellä.

Kaikki Ryhmän sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan Ryhmän yhdisteltyä tilinpäätöstä laadittaessa.

Tilikauden aikana hankitut tytär-, osakkuus- tai yhteisyritykset yhdistellään siitä hetkestä lähtien, kun Ryhmä on saanut määräysvallan tai yhteisen määräysvallan. Vastaavasti tilikauden aikana myydyt tytär-, osakkuus- tai yhteisyritykset yhdistellään siihen saakka kunnes määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta päättyy.

Säästöpankkiryhmä on soveltanut IFRS 1 Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto -standardiin sisältyvää helpotusta ensilaitajille olla soveltamatta IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen -standardia takautuvasti ennen 1.1.2013 tapahtuneisiin liiketoimintojen yhdistämiin. 1.1.2013 jälkeen hankitut tytäryhtykset on käsitelty IFRS 3 -standardin "Liiketoimintojen yhdistäminen" mukaisesti.

Strukturoidut yhteisöt

Strukturoidut yhteisöt ovat yhteisöjä, jotka on rakennettu siten, etteivät äänioikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä kenellä on määräysvalta yhteisössä. Strukturoiduille yhteisöille on tyyppillistä, että niillä on kapea-alainen selkeä tavoite ja usein riittämätön pääoma, jotta ne pystyisivät rahoittamaan toimintonsa ilman sijoittajien antamaa taloudellista tukea.

Säästöpankkiryhmässä strukturoiduihin yhteisöihin on tunnistettu Säästöpankkiryhmään kuuluvan Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimia sijoitusrahastoja, joissa Ryhmällä katsotaan olevan yllä määritelty määräysvalta. Määräysvallan mukaan konsolidoitaviksi rahastoiksi luokitellaan rahastot, joissa Säästöpankkiryhmään kuuluvien yhteisöjen omistusosuus on pidempiaikaisena sijoituskohteena ollut yli 40 prosenttia ja joita Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Rahastoyhtiö hallinnoi. Rahastojen omistusosuudet tarkistetaan puolivuositain 30.6. ja 31.12. Yhteenliittymään kuuluvien yhtiöiden omistusosuus rahastossa on pitänyt olla yli 40 prosenttia yli puolen vuoden ajan, ennen kuin rahasto yhdistellään Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmän ulkopuolisten sijoittajien osuudet yhdisteltävistä rahastoista esitetään Ryhmän tilinpäätöksessä velkana.

Velka on luokiteltu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi.

Osakkuusyhtiöt ja yhteisjärjestelyt

Osakkuusyhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa Säästöpankkiryhmällä on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta syntyy lähtökohtaisesti silloin, kun Ryhmä omistaa 20-50 prosenttia yhteisön äänivallasta tai kun Ryhmällä muutoin on huomattava vaikutusvalta yhteisössä.

Osakkuusyhtiö yhdistellään Ryhmän tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, jolloin osakkuusyhtiön tuloslaskelma ja tase eivät sisälly kokonaisuutena Ryhmän tulokseen tai taseeseen, vaan yhdistelyssä taseessa esitetään Ryhmän osuus osakkuusyhtiön omasta pääomasta erässä "Sijoitukset osakkuusyhtiöissä" ja Ryhmän osuus osakkuusyhtiön tuloksesta esitetään Ryhmän tuloslaskelmassa rivillä "Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta".

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteisjärjestelyt jaetaan yhteisyrityksiin ja yhteisiin toimintoihin. Yhteisyritykset yhdistellään ryhmän tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt yhdistellään Ryhmän tilinpäätökseen yhteisinä toimintoina ja niiden varat velat yhdistellään Ryhmän taseeseen omistussuuden mukaisina.

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta ja tilikauden tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä esitetään erillisinä erinäin Ryhmän tuloslaskelmassa, laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa. Tilikauden tappio kohdistetaan myös määräysvallattomien omistajien osuudelle siinäkin tapauksessa, että se johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Määräysvallattomien omistajien osuus tytäryhtiöistä arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisenä osuutena hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määrittää hankintakohtaisesti.

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta ja tilikauden tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä esitetään erillisinä erinäin Ryhmän tuloslaskelmassa, laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa. Tilikauden tappio kohdistetaan myös määräysvallattomien omistajien osuudelle siinäkin tapauksessa, että se johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Määräysvallattomien omistajien osuus tytäryhtiöistä arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisenä osuutena hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määrittää hankintakohtaisesti.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu ja kirjaaminen

Rahoitusvarat luokitellaan IAS 39 mukaisesti neljään ryhmään arvostamista varten:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
- Myytävissä olevat rahoitusvarat
- Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
- Lainat ja muut saamiset

Rahoitusvelat luokitellaan kahteen ryhmään arvostamista varten:

- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin
- Muihin rahoitusvelkoihin.

Luokittelu Säästöpankkiryhmän taseessa on riippumaton IAS 39 mukaisista ryhmistä. Samalle riville taseeseen kirjatuille varoille ja veloille voidaan näin ollen soveltaa eri arvostusperusteita. Taseeseen kirjattujen rahoitusvarojen ja -velkojen jako arvostusluokkiin esitetään liitteessä 18.

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit on kirjattu kirjanpitoon kaupantekopäivän mukaisesti.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kaikki rahoitusvarat ja -velat kirjataan käypään arvoon. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon arvostettavien varojen ja velkojen osalta transaktiokulut viedään suoraan tuloslaskelmaan hankintahetkellä. Muiden rahoitusinstrumenttien osalta transaktiokulut sisällytetään hankintamenuun.

Rahoitusvarat ja -velat nettoutetaan taseessa, jos Säästöpankkiryhmällä on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laininlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Säästöpankkiryhmä ei ole nettouttanut taseen rahoitusvaroja ja -velkoja.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisiltaan. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat jaetaan edelleen kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusinstrumentteihin ja alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuihin rahoitusinstrumentteihin.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät varat koostuvat noteeratuista rahoitusinstrumenteista ja johdannaisista, jotka on tehty suojaamistarkoituksessa, mutta joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Säästöpankkiryhmä ei harjoita merkittävää kaupankäyntitoimintaa omaan lukuunsa ja sen vuoksi sillä on erittäin rajallisesti kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä varoja. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin on luokiteltu johdannaispaimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Joihinkin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa, on sovellettu IAS 39:een sisältyvää valintamahdollisuutta nimenomaisesti luokitella rahoitusinstrumentit arvostetuiksi tulosvaikutteisesti käypään arvoon. Säästöpankkiryhmässä erään on luokiteltu yhdistelmäinstrumentit, jotka sisältävät kytketyn johdannaisen, jota ei ole erotettu pääsopimuksesta. Lisäksi Säästöpankkiryhmän ulkopuolisten osuudenomistajien osuus konsolidoitavista rahastojen varoista ja veloista on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi, jotta niiden käsittelystä ei synny kirjanpidollista epäsymmetriaa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusinstrumentit kirjataan taseeseen käypään arvoon ja niiden käyvän arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Henkivakuutustoiminnassa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi on lisäksi luokiteltu sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka esitetään taseessa erässä "Henkivakuutustoiminnan varat". Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia sijoituksia hallinnoidaan käyvin arvoin.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen ryhmään kirjataan korolliset rahoitusvarat, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka Säästöpankkiryhmä omistaa ja sillä on kyky ja vakaa aikomus pitää eräpäivään asti.

Eräpäivään asti pidettäväksi luokitellut rahoitusvarat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun tai arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuun, jos arvonalentumisesta on ollut objektiivista näyttöä.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja joita ei noteerata aktiivisilla markkinoilla.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, jossa huomioitu välittömästi kohdistettavissa olevat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun.

Myytävässä olevat rahoitusvarat

Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan rahoitusvarat, joita ei ole luokiteltu edellä kuvattuihin ryhmiin.

Myytävässä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Noteeraamattomat oman pääoman ehtoiset rahoitusvarat on kuitenkin arvostettu hankintamenuun tai arvonalentumisella alennettuun hankintamenuun. Myytävissä olevat rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset laskennallisilla veroilla oikaistuna kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta omaan pääomaan muodostettuun käyvän arvon rahastoon. Ulkomaan rahan määräisistä eristä johtuvia kurssivoittoja ja -tappioita ei kirjata käyvän arvon rahastoon vaan suoraan tulokseen. Luovutuksen, myynnin tai arvonalentumisen yhteydessä arvonmuutos kirjataan pois käyvän arvon rahastosta tuloslaskelman erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot".

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen sopimuksen tekohetken käypään arvoon ja sen jälkeen efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun. Johdannaisopimuksia lukuun ottamatta kaikki rahoitusvelat on kirjattu taseeseen jaksotettuun hankintamenuun.

Käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumat-

tomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä os-tokurssia. Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan. Arvostushintoina käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät olennaisilta osin perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettava erä kokonaisuudessaan luokitellaan, määritetään koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys arvioidaan kyseisen käypään arvoon arvostettavan erän suhteen kokonaisuudessaan.

Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaisopimukset arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon ja arvonmuutokset kirjataan taseeseen ja tuloslaskelmaan tai muihin laajan tuloksen eriin.

Säästöpankkiryhmä suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa suojaussuhteisiin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus ja rahavirran suojauksen kohteena vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta. Säästöpankkiryhmässä sovelletaan Euroopan Unionin hyväksymää IAS 39 suojauslaskennan niin kutsuttua "carve out" - mallia, joka mahdollistaa sen että johdannaisia tai niiden osia voidaan yhdistää ja käyttää suojausinstrumentteina. Säästöpankkiryhmässä EU:n carve out-mallia sovelletaan kiinteäkorkoiseen ottolainaukseen. Tavoitteena on vakauttaa korkokatetta ja neutralisoida varojen ja velkojen mahdollinen käyvän arvon muutos.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisien käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenuun. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän

oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laskennallisilla veroilla oikaistuna omassa pääomassa olevaan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehon osuus kirjataan suoraan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Kaupankäynnin nettotuottoihin kirjataan myös suojaavina instrumentteina kirjatun korko-optioiden aika-arvon muutos, koska aika-arvo ei ole osa suojaussuhdetta. Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Suojaavan johdannaisten arvostamisesta käyvän arvon rahastoon kertynyt arvomuutos kirjataan tulokseen suojatun rahavirran oikaisuksi sitä mukaa, kun suojattu rahavirta kirjataan tulokseen. Rahavirran suojauksessa suojattavaa kohdetta ei arvosteta käypään arvoon.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Lainat ja muut saamiset

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan saamisryhmäkohtaisesti.

Arvonalentumiset lainoista ja muista saamisista kirjataan, kun on ilmennyt objektiivista näyttöä siitä, että lainan tai muun saamisen pääomasta tai koroista ei saada suoritusta eikä saamisen vakuus riitä kattamaan sen määrää. Objektiivisen näytön arviointi perustuu asiakkaan maksukyvyttömyyden ja vakuuden riittävyyden arviointiin. Arvonalentumista kirjattaessa vakuus arvostetaan määrään, joka siitä todennäköisesti odotetaan saatavan realisointihetkellä. Arvonalentumistappion määrä määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena ottaen huomioon vakuuden käypä arvo. Diskonttaus korkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumista laskettaessa lainat ja muut saamiset luokitellaan ryhmiin, minkä jälkeen arvonalentumistappioiden tarvetta arvioidaan ryhmäkohtaisesti. Saamisryhmät luokitellaan samankaltaisten luottoriskiominaisuuksien perusteella, jotta kyettäisiin arvioimaan ryhmäkohtaisten arvonalentumisten tarvetta niistä saamisista, joista ei ole vielä tunnistettu yksittäiseen saamiseen kohdistuvaa arvonalennusperustetta.

Lainojen ja saamisten arvonalentumiset kirjataan vähennysten tilille ja netotetaan lainoja ja saamia vastaan. Tuloslaskelmassa saamisten arvonalentumiset kirjataan erään "Arvonalentumistappiot lainoista ja muista saamisista". Mikäli myöhemmin ilmenee, ettei arvonalentuminen ole pysyvää, arvonalentumiskirjaus peruutetaan.

Lainat ja saatavat, joiden perintää pidetään mahdottomana, kirjataan luottotappioiksi. Luottotappiot kirjataan vähennysten tilille. Lainat ja saatavat, joita ei pystytä perimään, kirjataan lopulliseksi luottotappioksi, ja arvonalentuminen perutaan, kun tavanomainen perintäprosessi on loppuunsaatettu ja yksittäisen lainan tai saatavan tappion lopullinen määrä pystytään laskemaan.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Mikäli tilinpäätöspäivänä havaitaan objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin luokitellun saamistodistuksen arvo on alentunut, tehdään saamistodistukselle arvonalentumistestaus.

Jos tarkastelussa havaitaan arvon alentuneen, kirjataan arvon alennus tulosvaikutteisesti erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot". Arvonalentumistappion määrä määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Myytävässä olevat rahoitusvarat

Mikäli tilinpäätöspäivänä havaitaan objektiivista näyttöä siitä, että myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellun arvopaperin arvo on saattanut alentua, arvopaperille tehdään arvonalentumistestaus. Jos tarkastelussa havaitaan arvon alentuneen, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio kirjataan tulosvaikutteisesti erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot".

Oman pääoman ehtoiseen instrumenttiin tehdyn sijoituksen arvon alentumista osoittavaan objektiiviseen näyttöön kuuluu mm. liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet sekä informaatio merkittävistä, vaikutuksiltaan epäedullisista muutoksista siinä teknologia- tai markkinaympäristössä tai siinä taloudellisessa tai oikeudellisessa ympäristössä, jossa liikkeeseenlaskija toimii. Tällainen näyttö antaa viitteitä siitä, että oman pääoman ehtoiseen instrumenttiin tehdyn sijoituksen hankintamenoa ei mahdollisesti saada takaisin. Myös oman pääoman ehtoiseen instrumenttiin tehdyn sijoituksen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen lasku alle hankintameno on objektiivista näyttöä arvon alentumisesta. Säästöpankkiryhmän johto on arvioinut, että käyvän arvon lasku on merkittävä, kun se on yli 30 prosenttia alempi kuin instrumentin hankintameno ja pitkäaikainen, kun arvonalentuminen on kestänyt yhtäjaksoisesti yli 18 kuukautta.

Oman pääoman ehtoisen sijoituksen arvonalentumistappiona kirjataan hankintameno ja tilinpäätöspäivän käyvän arvon erotus, vähennettynä kyseisestä rahoitusvarasta aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappioilla. Myytävissä olevaksi luokiteltuun oman pääoman ehtoiseen instrumenttiin tehdyn sijoituksen tulosvaikutteisesti kirjattuja arvonalentumistappiota ei peruuteta tulosvaikutteisesti, vaan myöhempi arvomuutos kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta käyvän arvon rahastoon.

Myytävässä olevaa vieraan pääoman ehtoista rahoitusinstrumenttia, kuten velkakirjalainaa, koskeva arvonalentumistestaus perustuu pääasiassa siitä tulevaisuudessa saatavien rahavirtojen kertymiseen. Käyvän arvon lasku, joka johtuu pelkästään riskittömän markkinakoron noususta, ei synnytä arvonalentumistappion kirjaamistarvetta. Sen sijaan vastapuolen luottoriskipreemion kasvu voi olla näyttö heikentyneestä maksukyvyistä.

Saamistodistusten osalta arvonalentumistappion määrä määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Saamistodistusten arvonalentumistappion peruuntuminen kirjataan tulosvaikutteisesti.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimus on sopimus, jonka mukaan vuokralle antaja antaa vuokralle ottajalle oikeuden käyttää omaisuuserää sovittun ajan maksua tai toistuvia maksuja vastaan. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus.

Säästöpankkiryhmä ei toimi rahoitusleasingsopimuksissa vuokralle antajana. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut

hyödykkeet esitetään erässä "Sijoitusomaisuus" (sijoituskiinteistöt) tai "Aineelliset hyödykkeet", ja vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa tuloslaskelman erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot" tai "Liiketoiminnan muut tuotot". Säästöpankkiryhmässä muulla vuokrasopimuksella vuokralle annettuja omaisuuseriä on mm. pankin omistamat asuinhuoneistot.

Säästöpankkiryhmällä ei ole rahoitusleasingisopimuksella vuokralle otettuja omaisuuseriä. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluiksi tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa tuloslaskelman erään liiketoiminnan muut kulut. Säästöpankkiryhmä on vuokralle ottajana mm. konttoritiloista, tulostimista ja kannettavista tietokoneista.

Työsuhde-etuudet

Työsuhde-etuuksiin sisältyvät lyhytaikaiset työsuhde-etuudet, työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet, työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sekä muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet. IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardi määrää työsuhde-etuuksien kirjanpitoikäisyyden.

Lyhytaikaisia työsuhde-etuuksia ovat esimerkiksi palkat ja luontaisedut, vuosilomat, tulospalkkiot ja lisävuokaukset. Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet odotetaan maksettavan kokonaisuudessaan 12 kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana työntekijät suorittavat asianomaisen työn.

Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet perustuvat työsuhteen päättämiseen eivätkä itse työsuoritukseen. Nämä etuudet koostuvat irtisanomiskorvauksista.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet tulevat maksettavaksi työsuhteen päättymisen jälkeen. Ne koostuvat eläkkeistä tai muista työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavista etuuksista, esimerkiksi henkivakuutuksesta tai terveydenhoidosta. Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia koskevat eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi.

Maksuperusteisissa eläkejärjestelyissä Ryhmä maksaa kiinteitä eläkevakuutusmaksuja eläkevakuutusyhtiöille eikä Ryhmällä tämän jälkeen ole juridista tai todellista velvollisuutta lisämaksujen suorittamiseen, jos eläkevakuutusyhtiö ei pysty suoriutumaan kyseisten etuuksien maksamisesta. Merkittävin maksuperusteinen järjestely on työntekijän eläkelain mukainen perusvakuutus (TyEL). Ulkopuoliset eläkevakuutusyhtiöt vastaavat tästä eläketurvasta Säästöpankkiryhmässä.

Säästöpankkiryhmällä on myös etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Etuuspohjaisissa järjestelyissä Ryhmälle jää velvoitteita tilikauden maksujen jälkeen. Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä velkaeränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla.

Ryhmä käyttää ammatillisesti pätevää vakuutusmatemaattikkoa määrittämään olennaiset työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista johtuvat velvoitteet. Laskenta suoritetaan ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä. Eläkelvelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttauskorko määritetään yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättämispäivän markkinatuoton perusteella.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet perustuvat pitkäaikaiseen työsuhteeseen. Tällaisia etuuksia ovat esimerkiksi palkallinen loma, palkkio tai lahja, joka myönnetään palveluvuosien kertymän perusteella.

Henkivakuutustoiminnan varat ja velat

Vakuutusten luokittelu vakuutus- ja sijoitussopimuksiksi

Säästöpankkiryhmän myöntämät henkivakuutukset luokitellaan joko vakuutussopimuksiksi tai sijoitussopimuksiksi. Vakuutussopimuksiksi luokitellaan ne vakuutukset, joissa on merkittävä vakuutusriski tai joissa vakuutuksenottajalla on oikeus tai mahdollisuus muuttaa sopimusta siten, että hänelle syntyy oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen yhtiön ylijäämästä. Puhtaasti sijoitussidonnaiset vakuutukset, joissa ei ole merkittävää vakuutusriskiä, luokitellaan sijoitussopimuksiksi.

Säästöpankkiryhmän vakuutussopimukset (lainaturvavakuutus, säästövakuutus, yksilöllinen eläkevakuutus, ryhmäeläkevakuutus ja kapitalisaatiosopimus sekä varainhoitokapitalisaatiosopimus) käsitellään Ryhmän tilinpäätöksessä IFRS 4 Vakuutussopimukset -standardin mukaisesti. Sijoitussopimuksiksi luokitellut sopimukset (varainhoitovakuutus) sen sijaan käsitellään IAS 39 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti. Jälleenvakuutukset käsitellään IFRS 4 -standardin mukaisesti vakuutussopimuksina.

Vakuutus- ja sijoitussopimukseen liittyvät velat

Vakuutusten velat kirjataan Suomen kirjanpitolainsäädännön mukaisesti lukuun ottamatta tasoitusmäärää, joka oikaistaan omaan pääomaan ja kirjataan laskennallinen verovelka.

Vakuutussopimusten velan määrittämisessä käytetyt vakuutusmatemaattiset laskuperusteet täyttävät kansallisten säädösten vaatimukset. Perusteet sisältävät oletuksia biometrisistä tekijöistä, liikekustannuksista ja korosta.

Vakuutussopimusten vakuutusmaksuvastuu ja alkaneiden eläkeiden korvausvastuu on määritelty maksetuista maksuista, hyvityksistä, veloituksista ja arvomuutoksista muodostuvan vakuutussäästön perusteella täydentämällä tätä vastaisen korko- ja liikekustannusliikkeen osalta. Harkinnanvaraisiin lisäetuihin oikeuttavien vakuutusten vastuun diskonttokorko on alennettu 0,5 prosenttiin niiden sopimusten osalta, joiden takuukorko ylittää 2 prosenttia. Keskimääräinen diskonttokorko on 0,1 prosenttia.

Vakuutussopimusten muu korvausvastuu kuin alkaneiden eläkeiden korvausvastuu on lyhytaikaista velkaa ja se muodostuu tunnetuista ja tuntemattomista vahinkotapahtumista. Tunnettujen vahinkojen vastuu arvostetaan nimellisarvoonsa ja tuntemattomien vahinkojen vastuu perustuu vakuutusmatemaattisiin perusteisiin.

Jälleenvakuutussopimukseen liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen velkojen ja saamisten kanssa. Mikäli yhtiöllä olisi erääntyneitä saamisia, tehtäisiin näihin saamisiin tulosvaikutteinen arvonalennus.

Sijoitussopimuksista syntyvä velka arvostetaan sijoitussopimukseen liitettyjen varojen markkina-arvon mukaisesti.

Vakuutussopimukseen liittyvän velan riittävyystesti

IFRS 4 -standardin mukaan vakuutuksenantajan on arvioitava jokaisena raportointikauden päättämispäivänä, ovatko sen taseeseen merkityt vakuutusvelat riittävän suuret, käyttämällä tarkasteluhetken arvioita vakuutussopimusten tulevaisuuden rahavirroista. Vastuuvelan riittävyystesti tehdään IFRS 4 -standardin mukaisesti arvostetuille Säästöpankkiryhmän vakuutussopimuksille. Vastuuvelan riittävyystestissä verrataan vastuuvelan kansallisiin periaatteisiin perustuvaa kirjanpitoarvoa (ilman tasoitusmäärää) vakuutussopimuksista syntyvien kassavirtojen nykyarvoon, johon on lisätty riskimarginaali.

Mikäli vastuuvelan riittävyystesti osoittaa, että kansallisiin periaatteisiin perustuva vastuuvelka on kokonaisuutenaan pienempi kuin sisäisen mallin mukainen vastuuvelka, täydennetään Säästöpankkiryhmän vastuuvelkaa sisäisen mallin mukaisen vastuuvelan ja kansallisiin periaatteisiin perustuvan vastuuvelan erotuksella.

Henkivakuutuksen kohtuusperiaate

Säästöpankkiryhmän henkivakuutustoiminnan tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä harkinnanvaraisiin lisäetuihin oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaisuhyötys, joka on vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuotto. Säästövakuutuksissa tavoitetaan on maturiteetiltaan 5 vuoden ja eläkevakuutuksissa 10 vuoden joukkovelkakirjalainojen korkotasoa vastaava tuotto. Vakuutuksen kokonaisuhyötyä ei tarkoiteta vakuutusmaksun laskuperuste- tai vuosikorkoa ja kyseiselle sopimukselle myytävää lisäkorkoa.

Aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke on yksilöitävissä oleva omaisuus, jolla ei ole aineellista olomuotoa. Säästöpankkiryhmän aineettomia hyödykkeitä ovat muun muassa tietokoneohjelmistot ja ohjelmistolisenssit.

Aineeton hyödyke kirjataan taseeseen vain, jos on todennäköistä, että omaisuus, josta johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu Säästöpankkiryhmän hyväksi ja omaisuuden hankintameno on luotettavasti määriteltävissä. Vastainen taloudellinen hyöty saattaa sisältää palvelujen tai tavaroitten myyntituottoja, kustannussäästöjä tai muuta hyötyä, joka syntyy Ryhmän käyttäessä omaisuuserää.

Alkuperäinen arvostaminen tapahtuu hankintameno. Hankintameno käsittää ostohinnan sisältäen kaikki menot, jotka välittömästi johtuvat omaisuuden saattamisesta valmiiksi sille aiotuun käyttötarkoitukseen. Hankintameno ei lueta hyödykkeen käytöstä ja henkilökunnan koulutuksesta aiheutuneita menoja eikä hallinnon menoja ja muita yhteisiä yleismenoja.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen aineeton hyödyke kirjataan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintameno. Poistot kirjataan tasapoistoina kuluksi kunkin aineettoman hyödykkeen tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomien hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan vuosittain.

Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Aineeton hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Ulkoisilta toimijoilta ostetut tietojärjestelmät	3-5 vuotta
Perusjärjestelmät	5-10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	2-5 vuotta

Aineettomat hyödykkeet kirjataan taseen "Aineettomat hyödykkeet" -erään. Poistot ja arvonalentumistappiot kirjataan tuloslaskelman erään "Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä".

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja sijoituskiinteistöt

Ryhmän aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat muun muassa omassa käytössä olevat kiinteistöt sekä koneet ja kalusto. Lisäksi Ryhmällä on vuokratuloja tuottavia sijoituskiinteistöjä.

Ryhmän kiinteistöt jaetaan käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja tai pääomale arvonnousua. Joitakin kiinteistöjä käytetään osaksi sijoituskäytössä ja osaksi omassa tai henkilökunnan käytössä. Mikäli nämä osat pystyttäisiin myymään erikseen, Ryhmä käsittelee kutakin osaa kirjanpidossa erikseen käyttötarkoituksen mukaan. Jos osat eivät ole erikseen myytävissä, käsitellään kiinteistöä sijoituskiinteistönä vain, jos ainoastaan vähäinen osa kiinteistöstä on omassa tai henkilökunnan käytössä. Jako tehdään eri käyttötarkoituksissa olevien neliömetrien suhteessa.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet kirjataan taseessa erään "Aineelliset hyödykkeet" ja sijoituskiinteistöt erään "Sijoitusomaisuus". Henkivakuutustoimintaan liittyvät sijoituskiinteistöt kirjataan taseessa erään "Henkivakuutustoiminnan varat".

Tuloslaskelmassa oman käytön kiinteistöön liittyvät tuotot kirjataan erään "Liiketoiminnan muut tuotot" ja kulut erään "Liiketoiminnan muut kulut". Poistot ja arvonalentumistappiot kirjataan kaikista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä erään "Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä".

Tuloslaskelmassa sijoituskiinteistöjen nettotuotot, mukaan lukien sijoituskiinteistöistä tehty poistot ja arvonalentumiset, sisältyvät erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja henkivakuutustoiminnan osalta erään "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja sijoituskiinteistöt arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintameno. Hankintameno sisältää kaikki menot, jotka välittömästi aiheutuvat hyödykkeen hankinnasta. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	10-50 vuotta
Rakennusten tekniset laitteet	3-8 vuotta
Peruskorjaukset vuokratuissa tiloissa	3-10 vuotta
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa. Sijoituskiinteistöjen myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Myyntivoitto tai -tappio määräytyy myyntihinnan ja jäljellä olevan hankintameno erotuksena.

Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus kirjataan, kun Ryhmällä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen tulee ajankohtaiseksi ja johto voi luotettavalla tavalla arvioida velvoitteen määrän. Jos osasta velvoitetta on mahdollisuus saada korvausta kolmannelta osapuolelta, kirjataan korvaus erillisenä eränä, kun

korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaukset tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja oikaistaan tarvittaessa. Varaus arvostetaan sen määrän nykyarvoon, jota odotetaan velvoitteen täyttämiseksi.

Mikäli yllä mainittu velvoite on olemassa, mutta varauksen kirjaamisedellytykset eivät täyty, on kyseessä ehdollinen velka. Ehdollista velkaa ei kirjata taseeseen vaan se esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Myös ehdollista velkaa tulee arvioida jokaisena tilinpäätöspäivänä erikseen.

Verot

Säästöpankkiryhmän tuloveroihin kirjataan Ryhmään kuuluvien yhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu ja laskennallisten verojen muutos. Verot kirjataan tulosaikutteisesti, paitsi silloin kun ne liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin laajan tuloksen kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin.

Laskennalliset verot lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei netoteta. Laskennallinen vero arvostetaan IAS 12 standardin perusteella ja niillä tilinpäätöspäivänä voimassa olevilla verokannoilla, joita sovelletaan silloin, kun laskennallisen veron odotetaan muuttuvan tuloveroksi. Verokantojen muutoksesta johtuva laskennallisen veron muutos kirjataan tuloslaskelmaan tai laajan tuloksen eriin, jos vero oli ori kirjattu sinne aikaisemmillä tilikausilla.

Käyttämättömiin verotuksessa vahvistettuihin tappioihin perustuvat verosaamiset kirjataan, mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä ja saaminen voidaan hyödyntää.

Tuloutusperiaatteet

Korkotuotot ja kulut

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajan mukaan. Tällä menetelmällä instrumentin tuotot ja kulut jaksotetaan suhteessa taseessa jäljellä olevaan saamisen ja velan määrään eräpäivään saakka. Henkivakuutustoiminnan rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot ja -kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkivakuutustoiminnan nettotuoto".

Kun rahoitusvaroihin kuuluvasta sopimuksesta on kirjattu arvonalentumistappio, korkotuoton laskemisessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkoa ja korko lasketaan arvonalennuksella vähennetylle lainan saldolle.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot ja -kulut kirjataan pääsääntöisesti suoriteperiaatteen mukaisesti. Toimenpiteen tai palvelun suorittamisesta ansaitut palkkiot tuloutetaan, kun toimenpide tai palvelu on suoritettu. Useampaa vuotta koskevista palkkioista tuloutetaan tilikaudelle kuuluva osuus. Palkkioita, joiden katsotaan olevan kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään efektiivisen koron oikaisuina. Käypään arvoon tulosalvaukkeista kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot tuloutetaan kuitenkin instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Kaupankäynnin nettotuotot

Kaupankäynnin nettotuottoihin kirjataan myyntivoitot ja -tappiot sekä arvostusvoitot ja -tappiot ja osinkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusinstrumenteista.

Lisäksi erään kirjataan valuuttatoiminnan nettotuotot sekä käy-
vän arvon suojauslaskennan nettotuotot.

Sijoitustoiminnan nettotuotot

Sijoitustoiminnan nettotuotot erään kirjataan myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot (myyntivoitot ja -tappiot, arvonalentumiset ja osinkotuotot) ja sijoituskiinteistöjen nettotuotot (vuokra- ja osinkotuotot, myyntivoitot ja -tappiot, vastike- ja hoitokulut, poistot ja arvonalentumiset sekä vuokratulot).

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Henkivakuutustoiminnan nettotuottoon kirjataan vakuutusmaksutulo, henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot sisältäen mm. sijoituskiinteistöjen nettotuotot, korkotuotot ja -kulut sekä osinkotuotot. Lisäksi erään kirjataan korvauskulut sekä vastuuvuolen muutos.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan vuokra- ja osinkotuotot sekä myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä ja muita liiketoiminnan tuottoja.

UUDET IFRS-STANDARDIT JA TULKINNAT

Päätyneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit

Säästöpankkiryhmä on noudattanut vuoden 2017 alusta alkaen seuraavia voimaan tulleita uusia ja muutettuja standardeja:

- Muutokset IAS 3:ään Disclosure Initiative (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla pyritään siihen, että tilinpäätöksen käyttäjät voisivat arvioida rahoitustoiminnasta syntyvien rahavirtavirtavaikutteisten ja ei-rahavirtavaiikutteisten velkojen muutoksia. Standardimuutos vaikuttaa Säästöpankkiryhmän liitetietoihin.
- Muutokset IAS 12:een Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen realisoitumattomista tappioista (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että vähennyskelpoisen väliaikaisen eron olemassaolo riippuu yksinomaan omaisuuserän ja sen verotusarvon vertaamisesta tilinpäätöshetkellä, eikä siihen vaikuta mahdolliset tulevat muutokset omaisuuserän kirjanpitoarvossa tai siinä tavassa, kuinka kirjanpitoarvoa vastaava määrä kertyy tulevaisuudessa. Standardimuutoksella ei ole ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 12:een (kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017), Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskokoelma 2014-2016 (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Standardimuutoksella ei ole ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnot

Säästöpankkiryhmä ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo jul-
kistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni
ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäi-
västä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden
ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alus-
t lukien.

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista, IFRS 15:n voimaantuloaika ja Selvennyksiä IFRS 15:een (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Uusi standardi korvaa nykyiset IAS 18- ja IAS 11-standardit ja niihin liittyvät tulkinnot. IFRS 15 sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen myyntituottojen kirjaamisesta: mihin määrään ja milloin myyntituotot kirjataan. Myynti kirjataan määräysvallan siirtymisen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Standardi lisää myös esitettävien liitetietojen määrää.

Uusi standardi ei vaikuta rahoitusinstrumenttien tai vakuutussopimusten tuloutukseen ja koskee lähinnä erilaisia palkkiotuotoja. Korko- ja osinkotuottojen tuloutus perustuu jatkossa IFRS 9 -standardiin eikä tuloutusperusteisiin ole tulossa muutosta nykyiseen IAS 18 -standardin mukaiseen käsittelyyn verrattuna. Säästöpankkiryhmän tuottojen tuloutus perustuu siten merkittävilta osin rahoitusinstrumenttien osalta IFRS 9 (korvaa 1.1.2018 alkaen nykyisen IAS 39 standardin) ja vakuutussopimusten osalta IFRS 4 -standardeihin.

Säästöpankkiryhmän palkkiotuotot sisältävät pääosin palkkioita, jotka kirjataan suoriteperusteisesti, kun tietty palvelu tai toimenpide on suoritettu. Lisäksi ns. jatkuvien palveluiden, kuten omaisuudenhoidon osalta sovittu palkkio kirjataan ajan kulumisen perusteella. Säästöpankkiryhmän omaisuudenhoidon palkkiot eivät ole tuottosidonnaisia. Näiden palveluiden osalta asiakassopimukseen liittyvien suoritevelvoitteiden täyttyminen on selkeästi todennettavissa eikä tuloutukseen ole tulossa muutoksia nykykäytännön verrattuna. Ryhmällä on liiketoiminnan laajuus huomioiden hyvin vähän tuottoja, joihin standardimuutoksella arvioidaan olevan vaikutusta. IFRS 15 -standardin vaikutusten Säästöpankkiryhmän tulokseen ja tilinpäätösraportointiin ovat kokonaisuudessaan vähäiset.

- IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnot. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitokäsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään noin USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitokäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Säästöpankkiryhmässä on aloitettu standardin vaikutusten alustava arviointi. Sen mukaan erityisesti Säästöpankkiryhmän käytössä olevat vuokratilat kontto-reille ja hallinnollisille yksiköille tuovat muutoksia Ryhmän laskentakäytäntöihin. Säästöpankkiryhmällä ei ole rahoitusleasingisopimuksella vuokralle otettuja omaisuuseriä. Standardin vaikutukset Säästöpankkiryhmän tulokseen, taseeseen, tilinpäätösraportointiin ja järjestelmävaatimukseen arvioidaan olevan vähäiset standardissa annettujen, edellä mainittujen helpotusten vuoksi ja koska Säästöpankkiryhmän vuokrasopimuskanta ei ole euromääräisesti merkittävä. Standardin vaikutusten analysointi Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen on kuitenkin edelleen kesken ja lopullisten vaikutusten arvioiminen vaatii Ryhmän sopimuskannan tarkempaa analysointia.

- IFRS 17 Vakuutussopimukset* (sovellettava 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi koskee vakuutussopimuksia, ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja paremmin ymmärtämään vakuuttajien altistumista riskeille, sekä niiden kannatta-vuutta ja taloudellista asemaa. Tämä standardi korvaa IFRS 4 -standardin. Standardin alustavien vaikutusten analysointia ei Säästöpankkiryhmässä ole aloitettu. Säästöpankkiryhmässä SP-Henkivakuutus Oy:n vakuutussopimukset ovat IFRS 17 piirissä, mutta vaikutusten arviointi edellyttää tarkempaa sopimustasoisista analysointia.
- Muutokset IFRS 4:ään IFRS 9:n Rahoitusinstrumentit soveltaminen IFRS 4:n Vakuutussopimukset kanssa (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla vastataan toimialan huoleen liittyen soveltamisen aloittamiseen eri ajankohtina. Standardiin tuodaan kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa tilapäisen kirjanpidossa syntyvän yhteensopimattomuuden ja volatiliiteetin helpottamiseksi. Säästöpankkiryhmässä on päätetty ottaa siirtymäsäännös käyttöön Sp-Henkivakuutus Oy:n rahoitusvarojen osalta niin, että IFRS 9:n aloitus yhtiön osalta sovitetaan IFRS 17 voimaantulon kanssa yhteen.
- Tulkinta IFRIC 22 Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Kun ulkomaanrahan määräinen - omaisuuserään, kuluun tai tuottoon liittyvä - ennakkosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset -standardi ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuntamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selventää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakkosuorituksesta ennakkomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa useista ennakkosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle. Standardimuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen, sillä Ryhmällä on hyvin vähän ulkomaanrahan määräisiä omaisuuseriä ja/tai liiketoimia.
- Muutokset IAS 40:ään - Sijoituskiinteistöjen siirrot* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muutusta. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.
- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutosko-koelma 2014-2016 (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 1 ja IAS 28 -standardeja. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selventää kirjanpitokäsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön tekemän valitsemien ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkien asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardimuutoksella ei ole näillä näkymin merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

- Muutokset IFRS 9:ään Prepayment Features with Negative Compensation* (Alustava suomenkielinen otsikko: Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen kompensatio) (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintameno. Standardimuutoksella ei ole näillä näkymin merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 28:aan Long-term Interests in Associates and Joint Ventures* (alustava suomenkielinen otsikko: Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä) (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9-standardia. Standardimuutoksella ei ole näillä näkymin merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.
- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutoskoelma 2015–2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.

IFRS 9 standardin käyttöönotto

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardi tuli voimaan 1.1.2018 korvaten kokonaisuudessaan IAS 39 -standardin. Voimaantulon seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 avaavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmilla tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin pääasiassa luokittelun ja odotettavissa olevien luottotappioiden kautta. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 -standardia ennen aikaisesti.

Ryhmässä päätettiin, että IFRS 9 siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä, siten, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulospaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 standardin säännösten mukaisesti.

Suojauslaskennan osalta on valittu siirtymäsäännösten mukaisesti sovellettavan IFRS 9:n vaatimuksia suojauslaskennassa vain yleisen suojauslaskennan osalta, portfoliosuojauksen osalta jatketaan nykyistä, IAS 39:n mukaista soveltamista.

Sp-Henkivakuutus Oy:n osalta sovelletaan IFRS 17 -standardin myötä sallittua siirtymäsäännöstä jonka puitteissa IFRS 9 siirtymä sallitaan vasta 1.1.2021, samaan aikaan IFRS 17 pakollisen soveltamisen kanssa. Sp-Henkivakuutus Oy:n rahoitusvaroihin sovelletaan näin ollen IAS 39:n mukaisia säädöksiä kaudella 2018.

IFRS 9:n käyttöönotto vaikuttaa merkittävästi Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelun ja arvostamisen sekä rahoitusvarojen arvonalentumisen osalta. IFRS 9:llä on lisäksi vaikutuksia muihin standardeihin, joissa käsitellään rahoitusinstrumentteja, näistä merkittävimpänä IFRS 7: Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot. IFRS 7:n mukaisten liitetietojen vertailulukua ei päivitetä IFRS 9:n käyttöönoton seurauksena, standardin siirtymäsäännösten mukaisesti ja liitetiedot eivät näin ollen ole täysin vertailukelpoisia edellisen vuoden vastaavien tietojen kanssa 2018 tilinpäätöksessä. IFRS 9:n käyttöönoton vaikutukset kirjataan suoraan edellisten tilikausien voittovaroihin siirtymävaiheen 1.1.2018 avaavaan taseeseen.

Merkittävimmät IFRS 9 vaikutukset Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuustunnuslukuihin ja omiin varoihin tulevat 1.1.2018 IFRS 9 siirtymäsäännösten mukaisista kirjauksista edellisten tilikausien voittovaroihin sekä taseen kirjausperiaatteiden muutoksista. Omiin varoihin vaikuttaa ensisijaisesti jatkossa tuloslaskelman kautta kirjattavat muutokset odotettavissa olevien luottotappioiden osalta, sekä riskipainotettuihin eriin tasearvojen muutokset kirjanpitoarvojen muuttumisen kautta.

Säästöpankkiryhmässä päätettiin, että vakavaraisuuslaskennassa ei tulla ottamaan käyttöön siirtymäsäännöksiä vaan IFRS 9 -standardista aiheutuvat vaikutukset huomioidaan Ryhmän ja pankkien vakavaraisuuslaskennassa heti täysimääräisinä.

Muutokset luokitteluun ja arvostamiseen liittyen

Päätettäessä rahoitusvaran luokittelusta ja arvostamisesta, IFRS 9:n mukaisesti kaikki rahoitusvarat, pois lukien oman pääoman ehtoiset instrumentit ja johdannaiset, arvioidaan sekä Ryhmällä käytössä olevia liiketoimintamalleja rahoitusvarojen hallinnointiin, että instrumentin sopimukseen perustuvien kassavirtojen luonnetta.

Rahoitusvarojen luokitteluun liittyen IAS 39:n mukaiset luokat, (käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat, myytävissä olevat, eräpäivään asti pidettävät sekä lainat ja muut saamiset) on korvattu IFRS 9:n mukaisilla luokilla:

- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (käyvän arvon rahasto)
- Jaksotettu hankintameno
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Rahoitusvelkojen luokitteluun ei IFRS 9:n myötä tule merkittävää muutosta, jolla olisi vaikutusta Säästöpankkiryhmään.

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen IAS 39:n ja IFRS 9:n mukaisesti 1.1.2018 tilanteesta:

(1 000 euroa)	Luokittelu IAS 39	Luokittelu IFRS 9	Kirjanpitoarvo IAS 39 31.12.2017	Kirjanpitoarvo IFRS 9 1.1.2018
Käteiset varat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	16 684	16 684
	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 102 254	1 102 254
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	33 181	33 174
Lainat ja saamiset yleisöltä	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	7 753 055	7 746 803
	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	337	337
Johdannaisinstrumentit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	53 220	53 220
Sijoitukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	592 413	592 413
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laa- jan tuloksen erien kautta	582 508	582 508
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	34 694	34 694
	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Jaksotettu hankintameno	41 763	41 404
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettu hankintameno	1 000	1 000
Varat yhteensä			10 211 107	10 204 490

Rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen ei IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä tullut muutoksia.

Rahoitusvarojen täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä kirjanpitoarvoin esitettynä:

Rahoitusvarat

(1 000 euroa)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudel- leen- arvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Jaksotettu hankintameno				
Käteiset varat				
Tase 31.12.2017	1 118 938			
Luokittelu - käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-1 102 254		
Uudelleenarvostus			0	
Tase 1.1.2018				16 684
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta				
Tase 31.12.2017	33 181			
Uudelleenarvostus			-7	
Tase 1.1.2018				33 174
Lainat ja saamiset yleisöltä				
Tase 31.12.2017	7 753 391			
Luokittelu - käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-337		
Uudelleenarvostus			-6 252	
Tase 1.1.2018				7 746 803
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	41 763			
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		1 000		
Uudelleenarvostus			-359	
Tase 1.1.2018				42 404
Jaksotettu hankintameno yhteensä	8 947 273	-1 101 590	-6 617	7 839 065
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	1 175 920			
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)		-2 196		
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)		-580 312		
Luokittelu - Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-592 413		
Luokittelu - jaksotettu hankintameno		-1 000		
Tase 1.1.2018				0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		580 312		
Tase 1.1.2018				580 312

(1 000 euroa)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudel- leen- arvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		2 196		
Tase 1.1.2018				2 196
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yhteensä				
		582 508		582 508
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaisinstrumentit	53 220			53 220
Sijoitukset	34 694			34 694
Tase 31.12.2017	87 914			87 914
Luokittelu - jaksotettuun hankintameno- on olevista		1 102 590		1 102 590
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		592 413		592 413
Tase 1.1.2018	87 914	1 695 003		1 782 917
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	87 914	1 695 003		1 782 917

IFRS 9 voimaantulon myötä IFRS 9:n mukaisia luokitteluvaatimuksia on sovellettu seuraavasti niiden rahoitusvarojen osalta, joiden luokittelu on muuttunut IFRS 9:n soveltamisen seurauksena:

- Velkainstrumentit, jotka aiemmin luokiteltu myytävissä oleviksi, mutta joiden osalta rahavirtakriteereiden ei voi katsoa täyttyvän
- Säästöpankkiryhmällä oli luokittelua tehtäessä velkainstrumentteja, joiden osalta rahavirtakriteerit eivät täyty-neet niin, että sijoitukset olisi voitu luokitella jaksotettuun hankintameno-
on tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettaviksi. Nämä velkainstrumentit on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Tällaisten velkainstrumenttien yhteenlaskettu arvo Säästöpankkiryhmän taseessa oli siirtymähetkellä 42,6 milj. euroa.
- Rahastosijoitukset
- Säästöpankkiryhmässä rahastosijoitukset oli luokiteltu IAS 39:n mukaisesti myytävissä oleviksi. Rahastosijoitukset luetaan IAS 32:n mukaisesti vieraan pääoman ehtoiksi sijoituksiksi, niin, että rahavirtakriteereiden ei voida katsoa täyttyvän näiden rahastosijoitusten osalta. Tämän seurauksena nämä sijoitukset luokitellaan IFRS 9:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi. 1.1.2018 tilanteessa luokittelumuutoksen piirissä olevia rahastoja oli 532,5 milj. euroa.
- Oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi
- Säästöpankkiryhmässä on päätetty arvostaa strategisesti tärkeät osakkeet siirtymähetkellä peruuttamattomasti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta niin, ettei näistä osakkeista luovuttaessa laajaan tuloslaskelmaan kirjattuja käyvän arvon muutoksia kirjata missään vaiheessa tulosvaikutteisesti. IAS 39:n mukaisesti nämä osakkeet on luokiteltu myytävissä oleviksi. Strategisesti tärkeät osakkeet käsittävät Ryhmän sisäiset omistukset.

IFRS 9:n seurauksena Säästöpankkiryhmässä ei ole sellaisia rahoitusvaroja tai -velkoja, joiden luokittelua on muutettu siten, että ne arvostetaan jaksotettuun hankintameno-
on tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. ne arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

Muutokset arvonalentumisten laskemisessa

IFRS 9:n standardi tuo mukanaan uuden odotettavissa olevien luottotappioiden mallin arvonalentumisten laskemiseen korvaten samalla IAS 39:ssä käytetyn mahdollisen arvonalentumisen periaatteen. Odotettavissa olevan luottotappion määrä lasketaan arvioimalla rahoitusvara-
an liittyvää luottoriskiä ja erityisesti sitä, onko rahoitusvaran luottoriski kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

Odotettavissa oleva luottotappio kirjataan vieraan pääoman ehto-
isille instrumenteille, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankinta-
menoon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, sisältäen myös lainasitoumukset, takuusopimukset sekä myynti-
saamiset.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan käytetään ryh-
mätasoisia malleja, jotka pääsääntöisesti pohjautuvat PD/LGD -las-
kentaan. Keskeiset tekijät malleissa ovat luottoluokituksiin pohjau-
tuva laiminlyönnin todennäköisyys eli Probability of Default (PD) sekä tappio-osuus eli Loss Given Default (LGD), jonka laskennassa on huomioitu sopimukselle käytettävissä olevat vakuudet. Tule-
vaisuuden näkymät huomioidaan laskemalla erilaisia skenaariota Ryhmän pääekonomistin luomien talouden tilojen avulla.

Jos luottoriski ei ole luoton myöntämisen jälkeen merkittävästi kasvanut, lasketaan odotettavissa olevat luottotappiot perustuen 12 kuukauden odotettavissa olevaan luottotappioon. Mikäli luot-
toriski on luoton myöntämisen jälkeen kasvanut merkittävästi, arvonalentumiset lasketaan perustuen luoton elinkaaren aikana odotettavissa olevaan luottotappioon. Luottoriskin kasvu on mer-

kittävä, mikäli sopimuksella on vähäisiä viiveitä (30 - 90 pv) tai sopimuksen luottoluokka on heikentynyt joko absoluuttisesti tai suhteellisesti verrattuna sopimuksen alkamishetkeen. Ryhmään kuuluva pankki voi myös kirjata asiakkuudelle merkittävän luottoriskin kasvun muiden, harkinnassaan olevien tekijöiden perusteella. Maksukyvyttömyyden määritelmä on yhtenäinen kaikessa Ryhmän viranomaisraportoinnissa.

Oman pääoman täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä

IFRS 9:n siirtymävaiheessa tapahtuneet muutokset kirjataan IFRS 9-standardin sallimien siirtymäsäännösten puitteissa edellisten tilikausien voittovaroihin tai muihin rahastoihin. Merkittävimmät IFRS 9 siirtymävaiheen omaan pääoman tehtävät kirjaukset esitetään alla olevassa taulukossa sisältäen täsmäytyksen rahoitusvarojen arvonalentumiskirjauksista IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä.

(1 000 euroa)	31.12.2017	Muutos	1.1.2018
Käyvän arvon rahasto	32 611		
Uudelleenarvostus			
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltavat		1 256	
Yhteensä			1 256
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto			
Saamistodistukset		-1 983	
Osakkeet ja osuudet		-23 570	
Käyvän arvon rahaston siirto yhteensä			-25 553
Yhteensä			-25 553
Siirtymän verovaikutus		4 859	
Käyvän arvon rahasto yhteensä	32 611	-19 438	13 173
Voittovar	685 279		
Uudelleenarvostus			
Arvonalentumisten purku			
IAS 39 tehdyt arvonalentumiset		29 053	
IAS 39 saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset		11 084	
Arvonalentumisten purku yhteensä			40 137
Odotettavissa olevat luottotappiot			
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot antolainaus		-46 978	
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokiteltavat		-359	
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltavat		-1 256	
IFRS 9 taseen ulkopuoliset erät		-1 921	
Odotettavissa olevat luottotappiot yhteensä			-50 513
Yhteensä			-10 376
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto			
Saamistodistukset		1 983	
Osakkeet ja osuudet		23 570	
Käyvän arvon rahaston siirto yhteensä			25 553
Yhteensä			25 553
Siirtymän verovaikutus		-3 035	
Voittovar	685 279	12 142	697 421
Oma pääoma yhteensä *	1 017 520	-7 296	1 010 224

* Oma pääoma per 1.1.2018 sisältäen myös oman pääoman muut erät. Laskelmassa on kuvattu IFRS 9 -siirtymän vaikutus käyvän arvon rahastoon ja voittovaroihin.

Muilla tulevaisuudessa käyttöön otettavilla uusilla ja muutetuilla standardeilla ei arvioida olevan vaikutusta Säästöpankkiryhmän taloudellisiin raportteihin.

LIITE 3: MERKITTÄVIMMÄT JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN SISÄLTÄVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen laatiminen vaatii Säästöpankkiryhmän johdolta harkintaa sekä arvioiden ja oletusten tekemistä, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettyihin varoihin ja velkoihin sekä muihin tietoihin kuten tuottojen ja kulujen määrään. Vaikka arviot perustuvat johdon tämän hetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Ryhmän keskeiset arviot koskevat tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja ne liittyvät erityisesti käyvän arvon määrittämiseen, rahoitusvarojen arvonalentumisiin, henkivakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrittämiseen, laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen vahvistetuista tappioista sekä eläkevelvoitteiden nykyarvoon.

Käyvän arvon määrittäminen

Johdon tulee arvioida, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja onko markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio rahoitusinstrumentin käyvistä arvosta. Lisäksi johdon on arvioitava, milloin se katsoo, että rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon harkintaa tarvitaan myös tapauksissa, joissa rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla. Jos käytettyjen arvostusmallien pohjaksi ei ole käytettävissä markkinoilta todennettavissa olevia syöttötietoja, on johdon arvioitava mitä muita syöttötietoja käyvän arvon laskemiseksi käytetään. Käyvän arvon määrittämistä käsitellään tarkemmin laatimisperiaatteissa kohdassa "Käyvän arvon määrittäminen".

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Johdon on myös arvioitava säännöllisesti, onko lainojen ja saamisten arvonalentumisesta objektiivista näyttöä. Arvonalentumistestaus tehdään joko saamis- tai saamisryhmäkohtaisesti. Saamiskohtainen arvonalentuminen perustuu johdon arvioon tulevaisuuden rahavirroista saamiskohtaisesti. Objektiivisten tekijöiden tunnistaminen ja tulevaisuuden rahavirtojen arviointi vaativat johdon arviota. Saamis- ja saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten periaatteet esitetään tarkemmin laatimisperiaatteissa kohdassa "Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot".

Muiden, ei käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien, rahoitusvarojen arvonalentumistestaus tehdään vähintään jokaisena tilinpäätöspäivänä. Arvonalentuminen kirjataan tulosvaikutteisesti, mikäli siitä on objektiivista näyttöä. Myytävissä olevien oman pääoman ehtoisten instrumenttien osalta arvonalentuminen kirjataan myös, mikäli arvonalentumisen arvioidaan olevan merkittävä tai pitkäaikainen. Johdon on arvioitava, milloin arvonalentuminen katsotaan merkittäväksi tai pitkäaikaiseksi. Tarkemmat periaatteet muiden rahoitusinstrumenttien arvonalentumisille esitetään laatimisperiaatteiden kohdassa "Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot".

Muiden kuin rahoitusvarojen arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko olemassa viitteitä keskeneräisen omaisuuden arvonalentumisesta. Arvonalentumistestaus on myös tehtävä aina, kun ilmenee viitteitä arvonalentumisesta. Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisen arviointi vaatii johdon harkintaa.

Vakuutusmatemaattiset laskelmat

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja arvioita, kuten oletuksia tulevasta korkotilanteesta, kuolevuudesta, sairastuvuudesta ja tulevasta kulutasosta. Henkivakuutustoiminnan velan laskennassa käytettävät periaatteet esitetään tarkemmin laatimisperiaatteissa kohdassa "Vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät velat".

Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen

Verotuksellista tappiota johtavat laskennalliset verosaamiset kirjataan siinä määrin, kun niiden arvioidaan olevan mahdollista netottaa tulevia verotuloja vasten. Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen edellyttää, että johto arvioi tulevan verotettavan tulon todennäköisyyden ja määrän yhtiöissä, joilla on käyttämättömiä verotuksellisia tappioita.

Eläkevelvoitteen nykyarvo

Eläkevelvoitteen nykyarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka sisältävät useita harkinnanvaraisia oletuksia mm. diskonttauskorosta, tulevasta palkkojen ja eläkkeiden korotuksista sekä inflaatiosta. Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset vaikuttavat eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvoon.

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN RISKIENHALLINNAN JA VAKA- RAISUUDENHALLINNAN PERIAATTEET

LIITE 4: HALLINNOINTIPERIAATTEET

Osuuskunnan kokous

Ylintä päätäntävaltaa Säästöpankkiliitto osk:n (jäljempänä Keskusyhteisö) jäsenet käyttävät osuuskunnan kokouksessa. Osuuskunnan kokous mm. vahvistaa hallituksen esityksestä Keskusyhteisön Säästöpankkiryhmään kuuluvilta yhteisöiltä perimät ohjausmaksut ja niiden määräytymisperiaatteet.

Hallintoneuvosto

Osuuskunnan kokous valitsee Hallintoneuvoston jäsenet ja kullekin jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen seuraavaan varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen asti kestäväksi toimikaudeksi. Hallintoneuvostoon kuuluu vähintään 9 ja enintään 35 jäsentä.

Hallintoneuvostoon kuului 22 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Jaakko Puomila ja varapuheenjohtajana Pauli Kurunmäki. Hallintoneuvoston jäsenet ovat Säästöpankkien hallitusten puheenjohtajia ja varajäsenet Säästöpankkien hallitusten varapuheenjohtajia.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa Keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että Keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä Keskusyhteisön ja Säästöpankkiryhmän edun mukaisesti. Hallintoneuvosto mm. vahvistaa hallituksen esityksestä Säästöpankkiryhmän toimintaperiaatteet, strategian, vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sekä muut ohjauksen yleiset periaatteet.

Hallintoneuvosto on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, jossa määritellään Hallintoneuvoston tehtävät ja kokouskäytännöt.

Hallitus

Osuuskunnan kokous valitsee hallituksen jäsenet seuraavaan varsinaiseen osuuskunnan kokoukseen asti kestäväksi toimikaudeksi.

Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaisesti hallituksessa on vähintään kuusi ja enintään yhdeksän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan jokaisessa varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa yhden vuoden toimikaudeksi. Hallitus valitsee vuosittain järjestäytymiskokouksessa keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallitus koostuu pääsääntöisesti Säästöpankkien ammattijohtajista. Hallituksen kokoonpano turvaa ruotsinkielisten ja erikokoisten Pankkien edustuksen ja ottaa huomioon jäsenpankkien vastuun määrän Yhteenliittymästä sekä jäsenten halun ja kyvyn ajatella niin yksittäisten Pankkien kuin koko Yhteenliittymän kilpailukyvyen edistämistä.

Hallituksen on täytettävä luottolaitosdirektiivissä, luottolaitoslaisissa sekä Euroopan pankkiviranomaisen ja Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa määritetyt luottolaitoksen hallituksen jäseniä koskevat pätevyys- ja riippumattomuusvaatimukset siltä osin kuin niitä sovelletaan Yhteenliittymän keskusyhteisöön. Hallituksen jäsenten on esitettävä hallitukselle riittävät tiedot, jotta hallitus voi arvioida jäsentensä pätevyyttä ja riippumattomuutta, sekä ilmoitettava mahdollisista muutoksista näissä tiedoissa. Hallituksessa on oltava edustettuna molempia sukupuolia.

Hallituksen jäsenen odotetaan työskentelevän muiden yhteisöjen hallituksissa vain siinä määrin, ettei työskentely hallituksen näkemyksen mukaan estä jäsentä käyttämästä riittävästi aikaa ja paneutumasta riittävästi Keskusyhteisön asioihin. Säästöpankkiryhmään kuuluvien yhteisöjen hallitusten jäsenyydet katsotaan tällöin yhdeksi jäsenyydeksi.

Hallitus on hyväksynyt monimuotoisuuden periaatteet 18.3.2015, joiden tavoitteena on varmistaa, että hallituksella on sen tehtävien kannalta riittävästi ja monipuolisesti osaamista ja kokemusta luottolaitoksen liiketoiminnasta ja toimintaan liittyvistä riskeistä. Laissa ja direktiiveissä asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi hallituksen kokoonpanoa ja uusien jäsen ehdokkaiden hankintaa suunnitellaan pitkäjänteisesti ja että tarpeellinen osaaminen on edustettuna hallituksessa. Nimitysvaliokunta arvioi säännöllisesti ja vähintään vuosittain hallituksen kokoa, kokoonpanoa ja tehtävien hoitoa ja antaa suosituksia mahdollisista muutoksista. Hallitus arvioi säännöllisesti ja vähintään vuosittain itsearvioinnin kautta hallitusten jäsenten sekä koko hallituksen tietämystä, taitoja ja kokemusta. Naisten osuus hallituksen jäsenistä oli 38 % vuonna 2017.

Varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 16.3.2017 tehdyn valinnan perusteella hallitukseen kuuluivat Kalevi Hilli (puheenjohtaja), Toivo Alarautalahti (varapuheenjohtaja), Pirkko Ahonen, Sanna Ahonen, Peter Finne, Jussi Hakala, Jan Korhonen ja Marja-Leena Tuomola. Hallituksen jäsenet ovat Säästöpankkien toimitusjohtajia lukuun ottamatta Sanna Ahosta ja Marja-Leena Tuomolaa, jotka ovat Säästöpankeista riippumattomia hallituksen jäseniä.

Hallituksen tehtävänä on johtaa Keskusyhteisön toimintaa osuuskuntalain, talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain ja Keskusyhteisön sääntöjen mukaan. Hallitus vastaa yhteenliittymän toiminnan ohjaamisesta sekä Säästöpankkiryhmän strategian muodostamisesta ja Ryhmän sisäisen yhteistoiminnan kehittämisestä.

Hallitus on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen tehtävät ja kokouskäytännöt.

Valiokunnat

Hallintoneuvosto on asettanut Nimitysvaliokunnan ja Palkitsemisvaliokunnan ja hallitus Tarkastusvaliokunnan, ja Riskivaliokunnan. Hallintoneuvosto ja hallitus ovat hyväksyneet asettamilleen valiokunnille työjärjestykset.

Nimitysvaliokunnan tehtävänä on valmistella ehdotus Keskusyhteisön sekä Säästöpankkien palveluyhtiöiden hallintoelinten jäsenistä ja heidän palkkioistaan.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on valmistella Keskusyhteisön hallitukselle esitykset Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten ja muiden yhteisöjen toimitusjohtajien ja muun suoraan toimitusjohtajalle raportoitavien toimivan johdon jäsenten palkitsemisperiaateista ja palkitsemisjärjestelmästä. Valiokunta valmistelee myös palkitsemisohjeita ja palkitsemissuunnitelmia.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa Säästöpankkiliiton hallitusta varmistamaan, että Säästöpankkiliitolla ja Säästöpankkiryhmällä on koko sen toiminnan kattava ja asiallisesti järjestet-

ty kirjanpito, tilinpäätöskäytännöt ja taloudellinen raportointi. Lisäksi valiokunta avustaa hallitusta huolehtimaan siitä, että Säästöpankkiryhmällä on riittävä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja tilintarkastus. Valiokunnan tehtävänä on myös seurata, että yrityksen toiminta ja sisäinen valvonta on järjestetty lakien, määräysten sekä hyvän johtamis- ja hallintojärjestelmän edellyttämällä tavalla, sekä valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa.

Riskivaliokunnan tehtävänä on avustaa Säästöpankkiliiton hallitusta riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvomisessa, että Säästöpankkiryhmässä noudatetaan Säästöpankkiliiton hallituksen päättämää riskistrategiaa. Valiokunta valvoo, varmistaa vakavaraisuuden hallintaprosessin tehokkuuden ja riittävyys Säästöpankkiryhmässä sekä arvioi näihin riskeihin liittyvien periaatteiden, valvontamenetelmien ja prosessien riittävyyden. Valiokunta myös avustaa Palkitsemisvaliokuntaa terveiden palkitsemisjärjestelmien luomisessa.

Lisäksi hallitus on asettanut Varainhallintakomitean, jonka tehtävänä on raportoida, avustaa ja ohjata riskivaliokunnan vastuulla olevaa toimintaa sekä suunnitella ja koordinoida Säästöpankkiryhmän jälleenrahoitusta Säästöpankkien Keskuspankin Treasuryn kanssa.

Toimitusjohtaja

Hallitus valitsee Keskusyhteisön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa osuuskuntalain säännösten mukaisesti Keskusyhteisön juoksevaa hallintoa, toteuttaa Säästöpankkiryhmän strategiaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti, valmistella hallitukselle esitettävät asiat ja avustaa hallitusta Hallintoneuvostolle ja osuuskunnan kokoukselle esitettävien asioiden valmistelussa.

Keskusyhteisön toimitusjohtajana toimii Tomi Närhinen ja toimitusjohtajan sijaisena Anita Aalto.

Tilintarkastus

Keskusyhteisöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja tarkastaa myös yhteenliittymälaisissa tarkoitetun yhdistellyn tilinpäätöksen.

Tilintarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Tilintarkastajan toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä.

Säästöpankkiryhmän keskusyhteisön tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Yhteisön nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Petri Kettunen.

Säästöpankkien yhteenliittymän ja Säästöpankkiryhmän juridinen rakenne

Säästöpankkien yhteenliittymä ja Säästöpankkiryhmä on kuvattu edellä tilinpäätöksen liitteessä 1.

Säästöpankkiliitto osk:n jäsenet

Säästöpankkiliiton osk:n jäseninä ovat olleet 31.12.2017 seuraavat luottolaitokset:

Aito Säästöpankki Oy

Avain Säästöpankki

Ekenäs Sparbank

Eurajoen Säästöpankki

Helmi Säästöpankki Oy

Huittisten Säästöpankki

Kalannin Säästöpankki

Kiikoisten Säästöpankki

Kevlax Sparbank

Lammin Säästöpankki

Liedon Säästöpankki

Länsi-Uudenmaan Säästöpankki

Mietoisten Säästöpankki

Myrskylän Säästöpankki

Nooa Säästöpankki Oy

Närpes Sparbank Ab

Pyhärannan Säästöpankki

Someron Säästöpankki

Suomenniemen Säästöpankki

Sysmän Säästöpankki

Säästöpankki Optia

Säästöpankki Sinetti

Ylihärman Säästöpankki

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj

Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj

Säästöpankkien yhteenliittymän, riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Yhteenliittymälain mukaan Yhteenliittymän keskusyhteisöä valvoo Finanssivalvonta. Keskusyhteisön jäsenluottolaitoksia valvovat Finanssivalvonta ja Keskusyhteisö. Finanssivalvonta valvoo, että Keskusyhteisö ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että Yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.

Keskusyhteisö valvoo, että Yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisien antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä Keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi Keskusyhteisö valvoo Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen taloudellista asemaa.

Keskusyhteisöllä on Yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä Yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnassa noudatettavat periaatteet sisältävät Keskusyhteisön hallituksen hyväksymiin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteisiin, jotka on kuvattu riskienhallinnan liitetiedoissa.

Yhteenliittymälain mukaan Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyä omien varojen määrää ja maksuvalmiutta valvotaan konsolidoidusti Yhteenliittymän tasolla. Keskusyhteisöllä on velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa, antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä

valvonnasta sekä antaa niille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö voi lisäksi vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden Yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Jokainen jäsenluottolaitos harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa. Yhteenliittymään kuuluva yhteisö ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdistellylle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle.

Yhteenliittymän on täytettävä luottolaitostoinnasta annetun lain mukaiset konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärää koskevat vaatimukset. Yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan Yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellyt, luottolaitoslaissa tarkemmin määritellyt riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistussuosiin.

Sisäinen valvonta käsittää taloudellisen ja muun valvonnan. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan johtamisen ja toiminnan sitä osaa, jolla pyritään varmistamaan:

- asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen
- taloudelliset ja tehokkaat prosessit
- toimintaan liittyvien riskien hallinta
- taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus
- säännösten noudattamisen valvonta (compliance)
- toiminnan, tietojen sekä yhteisön omaisuuden ja asiakkaiden varojen riittävä turvaaminen ja
- riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät toiminnan tueksi

Sisäinen valvonta on osa operatiivista toimintaa ja se on kaikkien toimintojen ja organisaatiotasojen vastuulla. Sisäinen valvonta on osa päivittäisiä toimintoja. Toimivan ja tehokkaan valvonnan perustana on, että asianmukainen sisäinen valvontarakenne ja valvontatoimenpiteet on määritelty kaikille liiketoiminnan tasoille sisältäen riittävät ohjeistukset, valvontatimet, seurannan ja raportoinnin.

Keskusyhteisön hallitus on ensisijaisesti vastuussa sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja sen toimivuuden varmistamisesta. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet.

Keskusyhteisöön on perustettu seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokasta ja kattava sisäinen valvonta kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluville yhtiöille:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Riskienhallinnan menettelytapoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet, olennaiset mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Hallitus seuraa säännöllisesti Yhteenliittymän liiketoiminnallista tulosta ja toimintaan sisältyviä riskejä ja päättää raportoinnista, menettelytavoista sekä laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Yhteenliittymätason riskienvalvonta ja taloudellinen raportointi hoidetaan keskitetysti Keskusyhteisön toimesta.

Tämän järjestämisvastuun toteuttamiseksi Keskusyhteisön Hallintoneuvosto ja hallitus asettavat luottolaitoslain edellyttämät ja harkintansa mukaan muut mahdolliset toimintaansa tukevat valiokunnat sekä vahvistaa Keskusyhteisön toimivan johdon organisaation ja sen keskeisten vastuualueiden toimenkuvat.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen hallitukset vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä oman yhteisönsä osalta lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä Keskusyhteisön ja yhteisön oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että sisäinen valvonta liiketoiminnassa on osa päivittäistä toimintaa ja asianmukaisesti järjestetty.

Keskusyhteisön toimivan johdon tehtävänä on johtaa operatiivisesti Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliitto osk:n toimintaa liiton hallituksen antamin valtuuksin.

Keskusyhteisön toimivan johdon vastuulla on yhteenliittymätasolla:

- kehittää ja ylläpitää menettelytapoja, ohjeita ja määräyksiä, joiden myötä mahdollistetaan yhteenliittymän kannalta tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja sen toimivuuden varmistaminen
- raportoida ja ohjata eri riskialueiden laatua ja kehitystä
- varmistaa sisäisen valvonnan käytännön toimenpiteiden toimivuus tehokkaasti ja monipuolisesti
- varmistaa, että sisäisen valvonnan puutteet ja kehittämis-kohteet dokumentoidaan ja niistä raportoidaan vastuulliselle esimiestasolle kussakin yhteisössä tarvittavia korjaavia toimenpiteitä varten ja
- varmistaa, että Keskusyhteisön hallitus ja hallintoneuvosto ovat tietoisia sisäisen valvonnan toimivuudesta ja voivat varmistua oman vastuunsa toteutumisesta tehokkaasti ja monipuolisesti

Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen toimivalle johdolle on määritelty tehtävät ja valvontatoimenpiteet, joilla sisäistä valvontaa toteutetaan. Sisäistä valvontaa tukee asianmukainen raportointi, jolla seurataan toiminnan laatua, laajuutta ja monimuotoisuutta ja toimintaan liittyviä riskejä. Raportointi on luotettavaa, selkeää ja ajantasaista. Taloutta ja riskienhallintaa ja compliance -toimintoa koskeva raportointi tuotetaan keskitetysti liiketoiminnasta erillään.

Jäsenluottolaitoksen vakavaraisuus ja sen valvonta

Keskusyhteisön suostumuksella jäsenluottolaitoksen omien varojen vähimmäismäärä voi olla alempi kuin luottolaitoslaki edellyttää. Jäsenluottolaitoksella on kuitenkin oltava sen vakavaraisuuden turvaamiseksi omia varoja vähintään määrä, joka vastaa 80 prosenttia luottolaitoslaissa säädetystä määrästä.

Keskusyhteisö voi antaa jäsenluottolaitokselle suostumuksen poiketa luottolaitoslain asiakasriskejä koskevista rajoituksista. Jäsenluottolaitoksen yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä voi Keskusyhteisön antamalla suostumuksella olla enintään

40 prosenttia jäsenluottolaitoksen omista varoista, kun vastava luottolaitoslain mukainen rajoitus on 25 prosenttia. Luottolaitoksiin ja sijoituspalvelu yrityksiin kohdistuvia asiakasriskejä säännellään yhteenliittymälaisissa erikseen. Vastaavasti elinkeinoyhteisöjen omistusta koskevat enimmäismäärät voivat Keskusyhteisön suostumuksella olla enintään 25 prosenttia ja 75 prosenttia omista varoista, kun ne luottolaitoslain mukaan olisivat 15 prosenttia ja 60 prosenttia.

Keskusyhteisö voi päättää, että sen jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta, mitä EU:n vakavaraisuusasetuksen 6 osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädetään luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettavista vaatimuksista.

Keskusyhteisö voi päättää, että sen jäsenluottolaitoksiin ja niiden konsolidointiryhmään kuuluviin yhteisöihin jätetään soveltamatta kokonaan tai osittain, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvussa ja EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetään luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön riskien laadullisesta hallinnasta.

Keskusyhteisö voi myöntää edellä tarkoitetun poikkeuksen, kun se täyttää sille yhteenliittymälain 17 §:ssä ja sen nojalla annetuissa Finanssivalvonnan määräyksissä sekä laissa mainituissa muissa säännöksissä asetetut vaatimukset ja Finanssivalvonta on tämän perusteella antanut Keskusyhteisölle luvan tällaisten päätösten tekemiseen. Keskusyhteisö ei saa myöntää poikkeusta jäsenluottolaitokselle, joka on merkittävästi tai toistuvasti laiminlyönyt noudattaa Keskusyhteisön antamia 17 §:ssä tarkoitettuja ohjeita taikka jäsenluottolaitokselle 23 §:ssä säädettyjä tai Finanssivalvonnan luvan mukaisia velvollisuuksia. Poikkeus on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan ja Keskusyhteisö voi peruuttaa sen, jos jäsenluottolaitos sen voimassaoloaikana rikkoo sille kuuluvia edellä todettuja velvollisuuksia.

Säästöpankkien yhteenliittymään liittyminen ja siitä eroaminen

Keskusyhteisön jäsenenä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat mitä yhteenliittymälaisissa säädetään, ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen Keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää osuuskunnan kokous.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota Keskusyhteisön jäsenyydestä. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien varojen yhdistellyn määrän on jäsenluottolaitoksen eroamisesta huolimatta säilyttävä yhteenliittymälain edellyttämällä tasolla.

Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa Keskusyhteisön jäsenyydestä osuuskuntalain mukaisesti. Lisäksi jäsenluottolaitos voidaan erottaa, jos se on laiminlyönyt noudattaa Keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamia ohjeita tavalla, joka merkittävästi vaarantaa maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden hallintaa taikka tilinpäätöksen laatimista koskevien yhtenäisten periaatteiden soveltamista tai niiden noudattamisen valvontaa Yhteenliittymässä. Erottaminen on mahdollista myös, jos jäsenluottolaitos toimii olennaisesti Keskusyhteisön vahvistamien Yhteenliittymän yleisten toimintaperiaatteiden vastaisesti.

Mitä yhteenliittymälaisissa säädetään jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuudesta, sovelletaan myös luottolaitokseen, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään jäsenluottolaitokselle.

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös ja tilintarkastus

Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdistellään kaikkien merkityksellisten Ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätökset.

Yhteenliittymälain mukaan Säästöpankkien yhteenliittymän tilinpäätös on laadittava noudattaen kirjanpitolaisia tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Näiden standardien mukaan tilinpäätökseen on yhdisteltävä myös muut Säästöpankkiryhmään kuuluvat merkittävät yhteisöt. Finanssivalvonta on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätöksessä noudatetut laadintaperiaatteet on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa. (Liite 2)

Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 12 §:n mukaista osavuositiedotusta.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa ohjeita jäsenluottolaitoksille yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa Keskusyhteisölle tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot. Keskusyhteisöllä ja sen tilintarkastajalla on lisäksi oikeus yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastamista varten saada jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista.

Tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi Keskusyhteisön varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Keskusyhteisön maksuvelvollisuus ja jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu

Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälaisissa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilan estämiseksi. Lisäksi Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitos on velvollinen suorittamaan Keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka Keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta jäsenluottolaitokselta. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi Keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalaisia tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus Keskusyhteisön veloista.

Jäsenluottolaitosten vastuu Keskusyhteisön suorittamasta määrästä jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusummien mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään 5/1000 kunkin jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta yhteensä enintään 100 tuhanteen euroon asti.

Myös Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä yhteensä enintään 20 tuhanteen euroon saakka.

Palkitseminen

Säästöpankkien yhteenliittymän palkittamisessa noudatetaan Euroopan Unionin ja kansallisen lainsäädännön säännöksiä sekä

Finanssivalvonnan ohjeita. Henkilöstön ja johdon palkitsemisjärjestelmä perustuu voimassa olevaan lakiin, finanssialaa koskeviin säännöksiin ja suosituksiin sekä Suomen Corporate Governance -sääntöihin. Säästöpankkien yhteenliittymä noudattaa päätetäessä toimivan johdon ja henkilökunnan palkitsemisjärjestelmästä luottolaitoslain 8. lukua.

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa. Palkitsemisjärjestelmä sisältää sekä palkitsemistavan että sen kehittämiseen ja toteuttamiseen liittyvät prosessit. Palkitsemisjärjestelmää kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti Yhteenliittymän kilpailukyvyyn, hyvän taloudellisen kehityksen, kannustavuuden, sitouttamisen sekä uusien pätevien henkilöiden saatavuuden turvaamiseksi.

Palkitsemisen periaatteet ovat liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia sekä vastaa pitkän aikavälin etua. Periaatteet käsittävät Yhteenliittymään kuuluvien yhtiöiden toimivan johdon palkitsemisjärjestelmän ja palkitsemisjärjestelmän roolit ja vastuut. Palkitsemisen periaatteiden toteuttamista varmistaa selkeä palkitsemisen järjestelmä, johdonmukaisesti ja kattavasti dokumentoitu ohjeistus sekä selkeästi määritelty päätöksenteko - ja raportointitasot. Vastaavasti kunkin jäsenluottolaitoksen ja muun yhtiön hallitus vastaa yrityskohtaisesti palkitsemisen periaatteista ja palkitsemisjärjestelmästä sekä toimiva johto vastaa niiden toteuttamisesta periaatteiden mukaisesti. Palkitsemisjärjestelmä on sopusoinnussa jäsenluottolaitoksen tai yhteenliittymään kuuluvan yhtiön hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa, ja toteutetaan aina Säästöpankkien yhteenliittymän voimassa olevien riskienhallintaperiaatteiden puitteissa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittää jäsenluottolaitoksen tai yhteisön riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason. Palkitseminen ei myöskään ohjaa ja kannusta tilanteisiin, joissa asiakkaan etu on ristiriidassa Säästöpankin tai Säästöpankkiryhmään kuuluvan yhtiön, tai sen johdon tai henkilöstön edustajan, tai toisen asiakkaan edun kanssa.

Keskusyhteisön hallitus päättää Palkitsemisvaliokunnan esityksestä Säästöpankkien yhteenliittymän palkitsemisperiaatteet. Keskusyhteisön Palkitsemisvaliokunta seuraa ja valvoo Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten ja yhtiöitten palkitsemisjärjestelmien toimivuutta, palkitsemisen kilpailukykyä ja palkitsemisrakenneiden kykyä tukea Yhteenliittymän lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita sekä valmistelee esitykset Keskusyhteisön hallitukselle palkitsemisjärjestelmän kehittämisestä.

Palkitsemisvaliokuntaan kuuluu vähintään neljä jäsentä. Valiokunnan muodostavat liiton hallintoneuvoston keskuudestaan nimeämät kolme jäsentä sekä yksi liiton hallituksen Säästöpankeista riippumaton jäsen. Valiokunta voi työskentelyssään hyödyntää myös asiantuntijoita, jotka kutsuttaessa osallistuvat valiokunnan kokouksiin. Valiokunnan kokoonpano ja työskentely on järjestetty siten, että valiokunta kykenee riippumattomasti arvioimaan palkitsemisjärjestelmien kannusteita ja muita vaikutuksia riskien, pääoman ja maksuvalmiuden hallintaan.

Säästöpankkien yhteenliittymän Riskivaliokunta antaa lausunnon Palkitsemisvaliokunnalle siitä, että Yhteenliittymässä noudatettavat palkitsemisjärjestelmät ottavat huomioon riskit, pääoma- ja maksuvalmiusvaatimukset sekä tuottojen jaksoituksen ja tuottojen kertymisen todennäköisyyden. Lausunto perustuu jatkuvaan riskien seurantaan ja valvontaan sekä Riskivaliokunnalle toimitettujen, kunkin jäsenyhteisön omien palkitsemisjärjestelmien laadulliseen arviointiin.

Keskusyhteisön toimiva johto avustaa Palkitsemisvaliokuntaa, Keskusyhteisön hallitusta ja Tarkastusvaliokuntaa sen toimeksiantojen mukaisesti. Yhteenliittymään kuuluvan jäsenluottolaitoksen tai yhtiön sisäinen tarkastus antaa vuosittain arvion jäsenluottolaitoksen tai yhtiön hallitukselle palkitsemisjärjestelmän noudattamisesta. Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäinen tarkastus antaa yhteenliittymätason arvion Keskusyhteisön hallitukselle palkitsemisjärjestelmän noudattamisesta yhtiötason arvioiden perusteella. Keskeiset havainnot raportoidaan Keskusyhteisön tarkastusvaliokunnalle ja Palkitsemisvaliokunnalle.

Liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen palkitsemista valvoo jäsenluottolaitoksen, yhtiön tai keskusyhteisön hallitus. Liiketoiminnasta riippumattomien toimintojen palkitseminen ei saa olla riippuvainen sen liiketoimintayksikön tuloksesta, jota he valvovat, vaan sen on perustuttava valvontaa varten määriteltyjen tavoitteiden toteutumiselle.

Säästöpankkiryhmässä ei kuitenkaan sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9, 11 ja 12 §:ien säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50 tuhatta euroa. Muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolla ei myöskään ylitä 100 prosenttia palkkionsaajan kiinteän palkkion kokonaismäärästä.

Palkitsemisen perusteena oleva kokonaiskompensaatio jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Mikäli muutuvan palkkion määrä ylittää 50 tuhatta euroa huomioidaan, että sen maksaminen on suoritettava muuna kuin käteissuorituksena. Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, jonka ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua jäsenluottolaitokselle tai yhtiölle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), ja jos hänelle aiotaan maksaa yli 50 tuhannen euron vuosipalkkio, noudatetaan luottolaitoslaissa määritettyä muuttuvien palkkioiden maksamisen lykkäämistä. Merkittävä osa, vähintään 40 prosenttia määritellystä muuttuvan palkkion kokonaismäärästä, lykätään ja maksetaan aikaisintaan 3-5 vuoden kuluessa ansaintajaksosta. Lykkäysajan pituutta arvioitaessa otetaan huomioon henkilön riskiprofiili ja liiketoiminnan luonne.

Säästöpankkiryhmässä on tunnistettu merkittävät riskinottaja-henkilöt, jotka voivat vaikuttaa Pankin riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa Pankille merkittävää taloudellista riskiä. Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluu yhteenliittymässä mm. jäsenluottolaitosten, Keskusyhteisön ja muiden yhtiöiden toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen ja päätöksentekoon osallistuvat henkilöt, muut henkilöt, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus yrityksen riskiasemaan, liiketoiminnasta riippumattomien toimintojen henkilöt. Ajantasainen lista merkittävistä riskinottajista on koottuna Säästöpankkiliitto osk:iin. Jokainen Ryhmän yhteisö vastaa omalta osaltaan tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Maksettu palkkio voidaan periä kokonaan tai osittain takaisin, jos henkilö on syylistynyt väärinkäytöksiin, tahallisesti vaarantanut yrityksen liiketoiminnan tulevaisuutta tai rikkonut lakia.

Tilikaudelle kohdistuvat palkat ja palkkiot on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa henkilöstökulujen osalta.

LIITE 5: RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDENHALLINNAN PERIAATTEET

Yleiset tavoitteet ja tehtävät

Säästöpankkiryhmä on Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliiton, 23 Säästöpankin sekä niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen muodostama finanssiryhmä. Säästöpankkiryhmä ei muodosta rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittamaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymää.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 itsenäistä, alueellista ja paikallista Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Sp-Rahastoyhtiö Oy ja Säästöpankkipalvelut Oy sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset.

Säästöpankkiliitto osk toimii Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä ja talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan Keskusyhteisöllä on oikeus ohjata yhteenliittymään kuuluvia jäsenluottolaitoksia ja sillä on velvollisuus valvoa niiden toimintaa. Keskusyhteisö toteuttaa ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuuttaan sekä yhteenliittymätasolla että jäsenluottolaitostasolla. Keskusyhteisön hallitus on hyväksynyt keskeisimmät toimintaperiaatteet ja riskistrategiat. Se päättää myös tarvittavien ohjauskeinojen käytöstä Säästöpankkiryhmän toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiain, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Säästöpankkien tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuote-yhtiöiden tuottamat keskitetyt tuotteet ja palvelut. Säästöpankkiryhmän merkittävimmät tuote-yhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki, Sp-Kiinnitysluottopankki, Sp-Henkivakuutus, Sp-Rahastoyhtiö, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessia sääntelevät luottolaitos- ja vakuutusyhtiölaki, laki talletuspankkien yhteenliittymästä, suoraan sovellettava EU-lainsäädäntö sekä Finanssivalvonnan standardit, määräykset ja ohjeet. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuulumiseen liittyy vastuu sekä Yhteenliittymän että toistensa toiminnasta. Vastuu edellyttää, että jokainen jäsenluottolaitos linjauksiaan ja päätöksistään tehdessään ottaa huomioon tekojensa vaikutukset niin omaan yhtiönsä kuin muiden Yhteenliittymään kuuluvien yhtiöiden toimintaan. Säästöpankit toimivat ja ottavat riskiä oman pääomansa, vakavaraisuutensa ja maksuvalmiutensa puitteissa. Jokainen säästöpankki mitoittaa toimintansa oman kantokykynsä mukaisesti.

Yhteenliittymän riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat Yhteenliittymän strategian toteutumiseen.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on turvata sekä jäsenluottolaitoksen että Yhteenliittymän riskinkantokyky ja varmistaa, että toimintaedellytykset eivät vaaranna pitkällä tähtäyksellä. Yhteenliittymän strategiassa määritellään riskinkantokyvyn ja riskinottohalukkuuden tavoitteet ja tehdään muut riskienhallinnalliset linjaukset suhteessa liiketoimintatavoitteisiin.

Yhteenliittymällä on tehokas riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä Yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintamenetelmät. Hallinnon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edellytetään täyttävän lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimukset. Luotettavan hallinnon periaatteet on kuvattu tarkemmin hallintoperiaatteiden liitetiedossa.

Säästöpankkiryhmä harjoittaa vähittäispankki-, keskuspankki-, kiinnitysluottopankki-, sijoitus- ja henkivakuutustoimintaa sekä kiinteistövälitystä. Olennaisimmat riskit ovat pankkitoiminnan luotto-, korko- ja maksuvalmiusriskit. Henkivakuutustoimintaan sisältyy markkina-, vakuutus- ja vastapuoliriskiä. Liiketoimintariskit ja operatiiviset riskit sisältäen oikeudelliset ja compliance-riskit koskevat kaikkia liiketoimintoja.

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien sekä siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, rajoittamista ja seuranta. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä tai uhkaa valvottavan maineelle ja siten varmistamaan ryhmästrategian toteuttamista.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta luo edellytykset riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaamiselle ja riskien rajaamiselle yhteenliittymän kannalta turvalliselle tasolle. Eri riskialueiden ja liiketoimintojen edellyttämät pääomatarpeet määritetään luotettavasti ja riippumattomasti sekä pääoma kohdennetaan suunnitelmallisesti nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan sekä Yhteenliittymän maksuvalmiuden hallinnan kannalta oikein.

Keskusyhteisö vastaa yhteenliittymätason riskienhallinnasta ja vakavaraisuuden hallinnasta sekä riskienhallintajärjestelmän riittävytydestä ja ajantasaisuudesta. Keskusyhteisö antaa Yhteenliittymään kuuluville yrityksille ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi niiden riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnasta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhteisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi. Keskusyhteisö valvoo myös, että jäsenyhteisöt noudattavat Yhteenliittymän sisäisiä periaatteita ja asiakassuhteissa asianmukaisia sekä eettisesti hyväksyttäviä menettelytapoja. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan ja luotettavan hallinnon järjestämisen periaatteet. Riskienhallintastrategiat perustuvat keskusyhteisön hallituksen vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuutusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Jäsenpankit ja yhteisöt vastaavat itse omasta riskienhallinnastaan sekä oman vakavaraisuutensa ja maksuvalmiutensa hallinnasta toimintansa laadun ja laajuuden mukaisesti. Yhteenliittymän riskienhallinta perustuu siihen, että jäsenpankki ei ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että se olennaisesti vaarantaisi ko. jäsenpankin maksuvalmiuden ja/tai vakavaraisuuden. Kun kukin jäsenpankki mitoittaa omat riskinsä tasolle, joka ei huonoissa olosuhteissa vaaranna pankin maksuvalmiutta ja/tai vakavaraisuutta, niin silloin myös turvataan yhteenliittymäkokoisuuden maksuvalmius ja vakavaraisuus. Käytännössä jäsenpankin hallitus asettaa riskinottohalukkuuden tason hyväksymällä riskialuekohtaiset riskistrategiat ja tarvittavat riskilimiitit ja seurantaratjat. Riskistrategian toteutumista seurataan riskilimiittien ja seurantaratjojen valvonnalla ja raportoinnilla, jota suoritetaan liiketoiminnasta riippumattomasti.

Varmistaakseen, että Yhteenliittymällä on vaatimukset täyttävä riskienhallinta, Yhteenliittymän keskusyhteisöön on asetettu Riskivaliokunta, jonka tehtävänä on avustaa Keskusyhteisön hallitusta riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvomisessa, että Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hallituksen päättämää riskistrategiaa. Riskivaliokunta valvoo ja varmistaa vakavaraisuuden hallinnan tehokkuuden ja riittävyyden sekä arvio riskeihin liittyvien periaatteiden, valvontamenetelmien ja prosessien riittävyyttä.

Keskusyhteisön hallitusta avustaa myös Varainhallintakomitea, joka avustaa ja ohjaa Riskivaliokunnan vastuulla olevaa toimintaa sekä varmistaa, että Yhteenliittymän rakenteellinen korkoriski, sijoitusriski ja markkinariski pysyvät tasolla, joka turvaa Yhteenliittymän häiriöttömän toiminnan. Varainhallintakomitean tehtävänä on lisäksi koordinoida Yhteenliittymän jälleenrahoitusta ja likviditeetin hallinnan järjestämistä yhteistyössä Säästöpankkien Keskuspankin Treasuryn kanssa.

Keskusyhteisöön on perustettu seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokas ja kattava sisäisen valvonta kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluville yhtiöille:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Riippumattoman riskienvalvonnan tehtävänä on varmistaa ja valvoa, että Yhteenliittymän riskienhallinta on riittävällä tasolla suhteessa Yhteenliittymän liiketoiminnan laatuun, laajuuteen,

monimuotoisuuteen ja riskeihin. Riskienvalvontatoiminnon tehtävänä on avustaa Keskusyhteisön hallitusta ja toimivaa johtoa Säästöpankkien yhteenliittymän riittävän riskienhallinnan järjestämisessä sekä riskienhallinnan toimivuuden ja tehokkuuden valvonnassa.

Compliance -toiminto varmistaa, että Yhteenliittymässä noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä. Compliance -toiminnon vastuulla on myös valvoa, että Yhteenliittymässä noudatetaan annettuja sisäisiä ohjeita, henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä muita rahoitusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita.

Keskusyhteisön sisäinen tarkastus valvoo, että kaikkien Ryhmään ja Yhteenliittymään kuuluvien yhtiöiden sisäinen tarkastus on järjestetty asianmukaisesti. Keskusyhteisön sisäinen tarkastus varmistaa riippumattomalla toiminnallaan, että Keskusyhteisön hallituksella ja sen Tarkastusvaliokunnalla sekä toimivalla johdolla on käytettävissään oikeellinen ja kattava kuva Ryhmän ja Yhteenliittymän ja siihen kuuluvien eri yhtiöiden ja toimintojen kannattavuudesta, tehokkuudesta, sisäisen valvonnan tilasta ja erityyppisistä toimintaan liittyvistä riskeistä.

Kaavio: Keskusyhteisön riskienhallinnan organisaatio

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen hallitukset vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä oman yhteisönsä osalta lainsäädännön, viranomaisvaateiden ja Keskusyhteisön hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen toimitusjohtaja ja muu toimiva johto vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä oman yhteisönsä osalta lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä keskusyhteisön ja yhteisön oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti.

Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnan menetelmätapoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet, olennaiset mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla.

Säästöpankkien yhteenliittymässä on laadittu sekä yhteenliittymätason että pankkitason riskialueittaiset riskistrategiat ja -limiitit. Riskialueittaisia strategioita täydentävät Keskusyhteisön hallituksen antamat operatiivisen tason ohjeet. Riskialueittaiset strategiat kattavat riskien tunnistamisen, mittaamisen ja arvioinnin sekä niiden rajoittamisen, valvonnan ja raportoinnin.

Keskusyhteisön hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa eri riskeistä ja niiden tasoista. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet halutulle riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat yhteenliittymätasolla eri riskialueille.

Pilari III julkistamisperiaatteet

Säästöpankkien yhteenliittymän Pilari III julkistamisperiaatteet on laadittu voimassaolevan lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimusten mukaisesti huomioiden Yhteenliittymän pitkän aikavälin strategia ja liiketoimintasuunnitelma. Pilari III julkistamisperiaatteiden tavoitteena on, että julkaistavien tietojen määrä ja laatu ovat riittävät suhteessa Yhteenliittymän toiminnan luonteeseen, laajuuteen, monimuotoisuuteen ja riskiasemaan sekä huomioivat Yhteenliittymän liiketoiminnan erityispiirteet. Tavoitteen saavuttamiseksi Yhteenliittymä arvioi vuosittain tietojen olennaisuutta sidosryhmien näkökulmasta sekä sitä, mitä tietoja voidaan pitää liikesalaisuuksina tai luottamuksellisina. Säästöpankkien yhteenliittymä julkaisee kaikki oleelliset tiedot liiketoiminnasta ja eri riskialueista, jotka perustuvat valittuun liiketoimintastrategiaan.

Pilari III julkistamisperiaatteet vahvistaa keskusyhteisön hallitus ja periaatteet valmistelee keskusyhteisön toimiva johto. Periaatteet päivitetään vähintään vuosittain tai aina Yhteenliittymän toimintaympäristön, liiketoimintamallin, sääntelyn ja/tai viranomaisvaateiden muuttuessa. Pilari III julkistettavat tiedot julkaistaan kerran vuodessa osana Säästöpankkiryhmän tilinpäätöstä. Säästöpankkien yhteenliittymä voi tarvittaessa arvioida tarvetta tiheämmälle julkistamiselle, mikäli markkinatilanne tai Yhteenliittymän liiketoimintakehitys tai riskiaseman muuttuminen sitä edellyttäisi.

Vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on arvioida, että pääoman määrä ja laatu ovat riittävät suhteessa Yhteenliittymän toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen sekä kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön kaikki riskit. Tavoitteen saavuttamiseksi Yhteenliittymä tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastamaan kaikkien riskien yhteismäärää. Vakavaraisuuden hallintaprosessin kautta määritettävät sisäiset pääomatarpeet perustuvat vakavaraisuussääntelyn Pilari I:n mukaisiin pääomavaateisiin ja sen ulkopuolisiin riskeihin kuten rahoitustaseen korkorisktiin, sijoitussalkun markkinarisktiin ja liiketoimintarisktiin. Sisäisessä arviointiprosessissa Yhteenliittymä arvioi pääoman määrän, joka riittää kattamaan myös Pilari 1 ulkopuolisista riskeistä syntyvät odottamattomat tappiot.

Keskusyhteisön hallituksella on kokonaisvastuu vakavaraisuuden hallinnasta. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy vakavaraisuuden hallinnan lähtökohdat, tavoitteet ja periaatteet. Lisäksi hallitus vahvistaa yleiset vaatimukset vakavaraisuuden mittaus- ja arviointimenetelmille sekä yleiset periaatteet vakavaraisuuden hallintaprosessin järjestämisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hallitus vahvistaa riskistrategiat ja määrittää tavoitetasot pääomalle, joka kattaa kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisesta toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat olennaiset riskit. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti Yhteenliittymän tasolla.

Keskusyhteisön hallitus on asettanut vakavaraisuudelle tavoitetasot, joita seurataan neljännesvuosittain. Pitkän aikavälin vakavaraisuustavoite on vähintään 15 prosentin ydinvakavaraisuus (CET1).

Stressitestit

Osana vakavaraisuuden hallintaprosessia Yhteenliittymä arvioi omaa riskiasemaansa ja pääoman riittävyyttä stressitesteillä. Stressitestejä käytetään arvioitaessa miten erilaiset poikkeuksellisen vakavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa tuloksentekokykyyn, vakavaraisuuteen ja pääomien riittävyyteen. Stressitestien avulla pyritään tunnistamaan Yhteenliittymän kannalta keskeisimmät riskit ja arvioimaan, miten haavoittuvainen Yhteenliittymän rakenne on näiden riskien toteutumisen suhteen. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Pääoman jatkuvuussuunnitelma

Säästöpankkien yhteenliittymän pääoman jatkuvuussuunnitelma on tehty ennalta arvaamattomien tapahtumien varalle, jotka saattavat vaarantaa Yhteenliittymän vakavaraisuuden. Osana pääoman jatkuvuussuunnitelmaa ovat pääoman määrälle ja laadulle hallituksen asettamat seurantarat, joita seurataan neljännesvuosittain. Pääoman jatkuvuussuunnitelmassa on kuvattu toimenpiteet, joihin toimiva johto ja hallitus voivat ryhtyä, jos vakavaraisuussuhdeluvulle asetettu seurantaraja rikkoutuu.

Pilari 1 pääomavaateet

Säästöpankkien yhteenliittymän suurimmat pääomavaateet muodostuvat kiinteistövakuudellisista saamisista ja vähittäisaamisista. Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositionalle.

Pilari 1 vakavaraisuuden pääomavaateet (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	0	0
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	40	33
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	0	0
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	13	20
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	0	0
Saamiset laitoksilta	3 083	4 392
Saamiset yrityksiltä	80 237	73 372
Vähittäissaamiset	68 030	66 447
Kiinteistövakuudelliset saamiset	155 476	138 240
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	4 317	4 295
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	646	545
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	412	430
Ärvopaperistamispositiot	0	0
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta	0	0
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	37 575	33 665
Oman pääoman ehtoiset vastuut	7 035	7 807
Muut erät	11 289	10 776
Luotto- ja vastapuoliriskin omien varojen vaade yhteensä	368 154	340 022
Vastuun arvonoi-kaisuriskin (CVA) omien varojen vaade	5 803	7 885
Markkinariskin (valuuttariski) omien varojen vaade	3 190	2 812
Operatiivisen riskin omien varojen vaade	36 108	33 716
Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä	413 256	384 435
Omat varat yhteensä	984 565	936 567

Omat varat ja vakavaraisuustunnusluvut

Vuoden 2017 lopussa Säästöpankkien yhteenliittymän pääomakerenne oli vahva ja koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 984,6 miljoonaa euroa (936,6), josta ydinpääoman osuus oli 939,1 miljoonaa euroa (887,9). Ydinpääoman kasvu johtui katsauskauden voitosta. Säästöpankkien yhteenliittymällä ei ole ensisijaista lisäpääomaa. Toissijaisia pääomia (T2) oli 45,5 miljoonaa euroa (48,7), joka koostui katsauskaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 5 165,7 miljoonaa euroa (4 805,4), eli 7,5 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Merkittävin muutos riskipainotettujen erien nousussa oli asuntoluottokannan kasvu. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,1 prosenttia (19,5) ja ydinvakavaraisuussuhde oli 18,2 prosenttia (18,5).

Säästöpankkien yhteenliittymän pääomavaade on 569,4 milj. euroa (504,6), joka vastaa 11,0 prosenttia riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä. Pääomavaatimus muodostuu seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetukseen (CRR) perustuva vähimmäisvaade vakavaraisuussuhdeluvulle (8 %), vähimmäisvaade TIER1-suhdeluvulle (6 %) ja vähimmäisvaade CET1-suhdeluvulle (4,5 %),

- 2,5 % luottolaitoslain mukainen kiinteä CET1 lisäpääomavaatimus,
- 0,5 % Finanssivalvonnan asettama CET1 Pilari 2 vaatimus ja
- Ulkomaisten vastuiden maakohtaiset muuttuvat CET1 lisäpääomavaatimukset.

Finanssivalvonta asetti Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitoslain mukaisen harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen joulukuussa 2016 osana valvojan arvioon (SREP) liittyvää prosessia. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus tuli voimaan 30.6.2017. Muilta osin pääomavaateen koostumus on säilynyt edellisvuoteen nähden ennallaan.

Kotimainen makrovakaupolitiikka ei kasvata tällä hetkellä Säästöpankkien yhteenliittymän pääomavaatimuksia. Suomesa makrovakaupolitiisesta päätöksenteosta vastaa Finanssivalvonnan johtokunta, joka kuulee ennen päätöstään Suomen Pankkia, valtiovarainministeriötä sekä sosiaali- ja terveysministeriötä. Päätöksenteko makrovakaupolitiikan käytöstä tapahtuu neljännesvuosittain, pois lukien ns. O-SII -puskuri, kiinteistövakuudellisten luottojen vähimmäisriskipainot (CRR:n artikla 124) ja sisäisten mallien vähimmäistappio-osuus (CRR:n artikla 164), joiden osalta päätökset on tehtävä vähintään kerran vuodessa.

Tuoreimmassa makrovakauspäätöksessään Finanssivalvonnan johtokunta päätti 21.12.2017 seuraavaa makrovakausvälineiden käytöstä:

- muuttuvaa lisäpääomavaatimusta ei aseteta (0 prosenttia)
- uusien asuntoluottojen enimmäisluototussuhde säilyy 90 prosentissa (ensiasunnoissa 95 prosenttia)
- luototussuhteen laskennassa käytettäviä vakuuksia ei rajoiteta nykyisestä
- neljä luottolaitosta määriteltiin ns. O-SII-luottolaitoksiksi (Danske Bank Oyj, Kuntarahoitus Oyj, Nordea Kiinnitysluotto-pankki Oyj sekä Op Osuuskunta)
- muiden ei-käytössä olevien makrovakausvälineiden soveltamiseen ei ole tarvetta.

Lisäksi vuoden 2017 aikana Finanssivalvonnan johtokunta päätti asettaa 15 prosentin alarajan sisäisiä malleja käyttävien luottolaitosten asuntolainojen keskimääräiselle riskipainolle. Vaatimus

astui voimaan 1.1.2018. Säästöpankkien yhteenliittymä ei käytä sisäisiä malleja.

Järjestelmäriskipuskuria koskeva luottolaitoslain muutos tuli voimaan 1.1.2018. Lain muutoksen seurauksena Finanssivalvonta sai käyttöönsä uuden makrovakausvälineen, jonka tarkoituksena on kattaa rahoitusjärjestelmän pitkäaikaisten ja suhdanteista riippumattomia riskejä. Järjestelmäriskipuskurin taso arvioidaan vuosittain ja järjestelmäpuskuri voi olla enintään 5 prosenttia kokonaisriskin määrästä.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistussuosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen laitoksen tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuusiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	969 674	915 685
Vähennykset ydinpääomasta	-30 591	-27 835
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	939 082	887 850
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	939 082	887 850
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	45 483	48 717
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	45 483	48 717
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	984 565	936 567
Riskipainotetut erät yhteensä	5 165 694	4 805 436
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	4 601 921	4 250 278
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	72 541	98 561
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	39 879	35 147
josta operatiivisen riskin osuus	451 354	421 450
Vakavaraisuustunnusluvut		
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	18,2 %	18,5 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	18,2 %	18,5 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin %	19,1 %	19,5 %
Pääomavaatimus (1 000 euroa)		
Omat varat	984 565	936 567
Pääomavaatimus yhteensä*	569 379	504 571
Josta Pilari II lisäpääomavaatimuksen osuus	25 828	
Pääomapuskuri	415 186	431 996

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta, joka tuli voimaan 30.6.2017 ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 8,8 % 31.12.2017 (9,1). Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa pankin ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuusiin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ensisijainen pääoma	939 082	887 850
Vastuiden kokonaismäärä	10 639 424	9 801 832
Vähimmäisomavaraisuusaste	8,8 %	9,1 %

Pilari III liitetiedoissa on esitetty EU:n vakavaraisuusasetus N:o 575/2013 mukaiset tiedot Säästöpankkien yhteenliittymän konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta.

Kriisinratkaisusuunnitelma

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1995/2014). Rahoitusvakausvirasto päätti keväällä 2017 asettaa Säästöpankkien yhteenliittymälle vaatimuksen alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärästä (MREL-vaade) ja se astuu voimaan 31.12.2018. Vaadetta ei kohdisteta jäsenluottolaitoksiin tai Sp-Kiinnitysluottopankkiin. MREL-vaade on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti.

Pankkitoiminta

Luotto- ja vastapuoliriskit

Pankkitoiminnan merkittävin riski on luottoriski. Luottoriskin hallinnalla ja valvonnalla on suuri merkitys varmistettaessa pääomien riittävyyttä suhteessa liiketoiminnan riskeihin ja riskien toteutumisen aiheuttamiin tappioihin.

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissopeuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä ja takauksista.

Säästöpankkiryhmässä pankkitoiminnan keskeiset asiakasryhmät ovat henkilöasiakkaat, yritysasiakkaat sekä maatilayrittäjät ja muut pienyritykset. Pankkitoiminnan varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina Säästöpankkien asiakkaille.

Luottoriskien hallinta

Keskusyhteisön hallitus ohjaa pankkitoiminnan luottoriskien hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä niiden valvontaa ja raportointia vahvistamallaan luottoriskistrategialla, sen perusteella antamallaan luottoriskejä ja niiden hallintaa koskevilla ohjeilla sekä asettamallaan riskilimiiteillä ja muilla seurantarajoilla. Keskusyhteisön riskienvalvonta valvoo, että jäsenluottolaitokset noudattavat näitä periaatteita.

Vahvistetun strategian operatiivisesta ylläpidosta vastaa Keskusyhteisön riskienvalvonta-toiminto yhteistyössä keskusyhteisön hallituksen keskuudestaan nimeämän Riskivaliokunnan kanssa. Strategia päivitetään vähintään vuosittain tai aina Yhteenliittymän toimintaympäristön, liiketoimintamallin, sääntelyn ja/tai viranomaisvaateiden olennaisesti muuttuessa.

Luottoriskistrategiaa täydentävät Keskusyhteisön hallituksen antamat operatiivisen tason ohjeet, joista keskeisimmät ovat

luottohallinnon ohje, ongelma-asiakkaiden tunnistaminen ja hallinta, perintäohje, arvonalennus- ja luottotappioprosessin kuvaus, asunto- ja liikekiinteistövakuuksien hintaseuranta ja luotto-ohje kattavaan myös kiinnitysluottopankin toiminnan. Jo-kaisella Yhteenliittymän keskusyhteisön jäsenluottolaitoksella on kyseisen jäsenluottolaitoksen hallituksen vahvistama ohje, joka perustuu vastaavaan yhteenliittymätason ohjeeseen.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa vastuista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Keskusyhteisön hallitus määrittää ja vahvistaa yhteenliittymätasolla luottosalkun asiakasryhmä- ja toimialajakauman seurannassa ja valvonnassa käytettävät riskilimiitit sekä seurantarajat. Pankkitasolla asetettavien limiittien yhteenlaskettu euronäärä ei voi ylittää yhteenliittymätason limiittä.

Yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten hallitusten vahvistamat liike-toiminta-strategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riski-keskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain. Jäsenluottolaitos myöntää luottoja ja takauksia ensisijaisesti omalle tosiasialliselle toimialueelleen. Tällä varmistetaan yhtenä luotonannon perusteena oleva paikallinen, riittävän perusteellinen asiakastuntemus.

Säästöpankeissa pankkien hallitukset tekevät suurimmat luotto-päätökset. Kukin hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin johdolle/johtoryhmälle/luottotoimikunnalle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää. Arvostusprosentit ovat varovaisesti määritellyjä enimmäisrajoja kullekin vakuuslajille. Vakuuden käyvän arvon arviointi perustuu aina tapauskohtaiseen arvioon.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä lutoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Luotto- ja vastapuoliriski (1 000 euroa)	31.12.2017			
Vastuuryhmä	Vastuut yhteensä	Takaukset	Rahoitusvakuudet	Muu vakuus
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 729 677	0	0	5 722 593
Vähittäissaamiset	1 886 460	391 827	38 015	1 071
Saamiset yrityksiltä	1 162 353	43 837	7 716	927
Saamiset laitoksilta	117 296	0	0	0
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 292 571	0	0	0
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127	0	0	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	72 273	2 179	180	41
Muut vastuuryhmät yhteensä	328 169	0	213	0
Yhteensä	11 115 925	439 882	46 125	5 759 749

Luotto- ja vastapuoliriski (1 000 euroa)	31.12.2016			
Vastuuryhmä	Vastuut yhteensä	Takaukset	Rahoitusvakuudet	Muu vakuus
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 089 427	0	0	5 080 956
Vähittäissaamiset	1 777 016	329 306	38 979	1 185
Saamiset yrityksiltä	1 046 517	40 250	9 150	433
Saamiset laitoksilta	173 758	0	0	0
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 311 593	0	0	0
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	483 476	0	0	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	68 956	1 355	102	28
Muut vastuuryhmät yhteensä	281 460	0	234	0
Yhteensä	10 232 203	370 911	48 465	5 082 602

Luotonanto kotitalouksille

Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan luottokanta oli vuoden 2017 lopussa 7 762 miljoonaa euroa (6 944) ja kasvoi 818 miljoonalla eurolla vuoden 2016 lopun tilanteesta. Taseessa olevista luotoista henkilöasiakkaiden osuus on 75 prosenttia (75), yritysasiakkaiden osuus on 18 prosenttia (17) ja maatalousyrittäjien ja muiden osuus on 7 prosenttia (8).

Luotot asiakasryhmittäin (1 000 euroa)			
Asiakasryhmä	31.12.2017	31.12.2016	muutos %
Yksityisasiakas	5 792 227	5 203 344	11,3 %
Yritysasiakas	1 404 823	1 193 222	17,7 %
Maatalous ja muut	565 146	547 738	3,2 %
Yhteensä	7 762 196	6 944 304	11,8 %

Asuntolainakanta oli vuoden 2017 lopussa 5 035 miljoonaa euroa (4 651). Asuntolainakannan kasvu oli yhteensä 8,3 prosenttia vuoden aikana. Kasvusta noin 3,5 prosenttiyksikköä selittyy Säästöpankkien välittämien luottojen siirroista Aktia Hypoteekkipankki Oyj:stä Säästöpankkiryhmän omaan taseeseen vuoden 2017 aikana.

Luotonanto yksityisasiakkaille myönnetään pääasiassa turvaa-vaaa asuntovakuutta vastaan. Tarvittaessa käytetään lisäksi muita vakuuksia.

Yksityisasiakkaiden rahoittaminen tehdään suoraan Säästöpankki-en taseista ja Sp- Kiinnitysluottopankin taseesta pois lukien kortti-luotot, joka tapahtuu Säästöpankkien Keskuspankin kautta.

Luottojen luokittelu

Yksityisasiakkaan luottokelpoisuuden arviointi perustuu paikallisen Säästöpankin hyvään asiakastuntemukseen sekä arvioon asiakkaan maksukyvyistä. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn. Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytyminen, hakemuksen luotto-luokitus ja vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle.

Luottoluokittelumalleissa on käytössä 14-portainen luokittelusteikko, jossa luottokelpoiset jaetaan 13 luokkaan ja maksu-häiriöisille on varattu oma luokkansa. Uusille luotoille käytetään hakemusvaiheen malleja ja luottokannassa olevat luotot

luokitellaan kannanluokitusmallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen. Mallit validoidaan vuosittain. Luottoluokitusmalleja käytetään sekä sisäisessä raportoinnissa että vuonna 2018 voimaan tulevissa IFRS 9 mukaisissa arvonalentumisten laskennoissa.

Yksityisasiakkaiden luottokannan luottoluokitusjakauma

Luottoluokka

	31.12.2017	31.12.2016
AAA	8,3 %	12,3 %
AA1	8,4 %	11,5 %
AA2	27,0 %	28,4 %
AA3	11,5 %	11,9 %
AA4	5,5 %	3,5 %
A1	7,2 %	5,2 %
A2	3,2 %	1,2 %
A3	2,7 %	1,7 %
A4	10,5 %	9,5 %
B1	6,8 %	7,4 %
B2	0,2 %	0,2 %
C1	0,2 %	0,3 %
C2	2,9 %	3,6 %
D	5,7 %	3,3 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Yksityisasiakkaiden luottoluokitukset otettiin käyttöön 10/2016 alkaen.

Luotonanto yrityksille

Säästöpankkien yritystoiminnan kohderyhminä ovat hyvämaineiset, pääsääntöisesti kunkin pankin omalla toimialueella toimivat mikro- ja pienet yritykset, elinkeinonharjoittajat sekä maa- ja metsätalousasiakkaat.

Yritys- ja maatilatalousluottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun.

Yrityisasiakkaiden luotonmyönnössä asiakasarvioinnin perusteena oleva tilinpäätösanalyysi, asiakkaan taloudellinen tila, maksukyky, kilpailuasema, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Lisäksi selvitetään aiotun investoinnin vaikutusta asiakkaan taloudelliseen tilaan.

Elinkeinonharjoittajat ja toiminimet hoidetaan pääsääntöisesti yksityisasiakkaina. Erityistä osaamista vaativa asiakas voidaan tapauskohtaisesti siirtää hoidettavaksi yritysasiakkaaksi. Yrityisasiakkaana hoidetaan osakeyhtiömuotoisia yrityksiä, avoimia ja kommandiittiyhtiöitä, yhteisöjä ja julkisyhtiöitä.

Yritysluottokannan luottoluokitusjakauma

Luottoluokka

	31.12.2017	31.12.2016
AAA	0,1 %	3,5 %
AA1	2,4 %	3,6 %
AA2	14,0 %	20,9 %
AA3	15,6 %	16,6 %
AA4	9,0 %	7,0 %
A1	19,5 %	12,5 %
A2	10,1 %	9,7 %
A3	6,1 %	5,3 %
A4	6,6 %	6,1 %
B1	3,8 %	3,4 %
B2	4,6 %	3,8 %
C1	1,7 %	4,6 %
C2	0,8 %	0,7 %
D	3,9 %	0,9 %
Järjestämättömät/perintä	1,6 %	1,6 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Yrityisasiakkaiden luottoluokkien määräytymisperusteita tarkennettiin vuoden 2017 lopulla. Tarkennuksista johtuen AAA ja AA1 -luokkien kriteerit ovat tiukentuneet ja D-luokkaan siirtymiseen on tullut uusia kriteereitä.

Luotonannon keskittymäriskit

Luotonannon riskikeskittymiä syntyy tai voi syntyä esimerkiksi silloin, kun luottosalkku sisältää suuria määriä luottoja ja muita vastuita seuraaville tahoille:

- yksittäiselle vastapuolelle
- ryhmille, jotka muodostuvat yksittäisistä vastapuolista ja niihin sidoksissa olevista yhteisöistä
- tietyille toimialoille
- tiettyjä vakuuksia vastaan
- joiden maturiteetti on sama tai
- joissa tuote/instrumentti on sama.

Yhteenliittymän tai yksittäisen jäsenluottolaitoksen yhdelle asiakkaalle ja/tai asiakaskokonaisuudelle, myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää luottolaitoslaisissa, muissa säädöksissä tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä. Yksittäisten vastapuolien aiheuttamia keskittymäriskejä on säännelty limiiteillä ja enimmäisasiakasvastuuta koskevilla toimintaohjeilla sekä yhteenliittymä- että yksittäisellä jäsenluottolaitostasolla.

Yhteenliittymän suurimmat vastapuolet ovat Suomen valtio ja Aktia Pankki Oyj, joiden osalta ryhmän suurimmat vastuut koostuvat joukkovelkakirjalainoista ja johdannaisista.

Yritysluottokannan toimialajakauma

Toimiala (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Peruselinkeinot, kalastus, kaivostoiminta	6,4 %	7,1 %
Teollisuus	5,9 %	6,0 %
Energia, vesi ja jätteenhuolto	1,4 %	1,5 %
Rakentaminen	8,9 %	9,3 %
Kauppa	8,3 %	8,0 %
Hotelli ja ravintola	3,3 %	3,3 %
Kuljetus	3,9 %	4,2 %
Rahoitus	1,3 %	1,8 %
Kiinteistö	48,9 %	44,3 %
Tutkimus,konsultointi ja muut yrityspalvelut	6,2 %	7,1 %
Muut palvelut	5,4 %	7,5 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Paikallisessa pankkitoiminnassa altistutaan tietyille keskittymäriskeille. Yksittäisten vastapuolien aiheuttamia keskittymäriskejä yritysluottokannalle hallinnoidaan yhteenliittymätasolla luottosalkun toimialajakauman seurannassa ja valvonnassa käytettävien riskilimiittien ja seurantarajojen avulla.

Järjestämättömät lainat ja lainanhoitojoustot

Ongelmasaamisia ja viivästyneitä maksuja seurataan säännöllisesti sekä jäsenluottolaitosten että yhteenliittymän tasolla. Yhteenliittymän järjestämättömät saamiset kasvoivat hieman edellistä vuodesta ja olivat noin 1,20 prosenttia (1,06) luottokannasta. Yksityisasiakkaiden osuus järjestämättömistä saamisista oli 0,85 prosenttia (0,74) koko luottokannasta. Erääntyneet saamiset (30 - 90 päivää) olivat viime vuoden lopussa 43,9 milj. euroa (61,1). Tietyissä olosuhteissa velallisen joutuessa taloudellisiin vaikeuksiin asiakkaalle annetaan myönnytys lainaehtoihin lyhennysvapaan tai luoton uudelleenjärjestelyn muodossa ja tällä tavalla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja välttämään mahdollisia luottotappioita. Lainanhoitojoustojen myöntämisen edellytyksenä on, että asiakkaan taloudelliset vaikeudet ovat lyhytaikaisia ja tilapäisiä. Yhteenliittymällä lainanhoitojoustollisia saamisia oli yhteensä 29,3 milj. euroa (56,4).

Erääntyneet ja järjestämättömät saamiset (1 000 euroa)	31.12.2017	Osuus (%)	31.12.2016	Osuus (%)
Erääntyneet saamiset (30 - 90 päivää)	43 867	0,57 %	61 129	0,88 %
Saamiset, jotka todennäköisesti jäävät mak- samatta	26 857	0,35 %	7 797	0,11 %
Järjestämättömät saamiset 90-180 päivää	12 069	0,16 %	13 741	0,20 %
Järjestämättömät saamiset 180 päivää - 1 vuosi	13 612	0,18 %	14 594	0,21 %
Järjestämättömät saamiset > 1 vuosi	40 757	0,53 %	37 321	0,54 %
Lainanhoitojoustot yhteensä	29 293	0,38 %	56 362	0,81 %

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset lainoista ja muista saamisista kirjataan, kun on ilmennyt objektiivista näyttöä siitä, että lainan tai muun saamisen pääomasta tai koroista ei saada suoritusta eikä saamisen vakuus riitä kattamaan sen määrää. Objektiivisen näytön arviointi perustuu asiakkaan maksukyvyttömyyden ja vakuuden riittävyyden arviointiin. Arvonalentumista kirjattaessa vakuus arvostetaan määrään, joka siitä todennäköisesti odotetaan saatavan realisointihetkellä. Arvonalentumistappion määrä määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena ottaen huomioon vakuuden käypä arvo. Diskonttauskorkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumista laskettaessa lainat ja muut saamiset luokitellaan ryhmiin, minkä jälkeen arvonalentumistappioiden tarvetta arvioidaan ryhmäkohtaisesti. Saamisryhmät luokitellaan samankaltaisten luottoriskiominaisuuksien perusteella, jotta kyettäisiin arvioimaan ryhmäkohtaisten arvonalentumisten tarvetta niistä saamisista, joista ei ole vielä tunnistettu yksittäiseen saamiseen kohdistuvaa arvonalennusperustetta.

Lainojen ja saamisten arvonalentumiset kirjataan vähennysten tilille ja nettoutetaan lainoja ja saamisista vastaan. Tuloslaskelmassa saamisten arvonalentumiset kirjataan erään arvonalentumistappiot lainoista ja muista saamisista. Mikäli myöhemmin ilmenee, ettei arvonalentuminen ole pysyvää, arvonalentumiskirjaus peruutetaan.

Lainat ja saatavat, joiden perintää pidetään mahdottomana, kirjataan luottotappioiksi. Luottotappiot kirjataan vähennysten tilille. Lainat ja saatavat, joita ei pystytä perimään, kirjataan lopulliseksi luottotappioksi, ja arvonalentuminen perutaan, kun tavanomainen perintäprosessi on loppuunsaatettu ja yksittäisen lainan tai saatavan tappion lopullinen määrä pystytään laskemaan.

Kauden aikana lainoihin ja saamisiin yhteenlasketut arvonalentumiset kasvoivat 39,7 miljoonaan euroon (31,1). Näistä saamiskohtaisia arvonalennuksia oli yhteensä 28,6 miljoonaa euroa (24,9) ja saamisryhmäkohtaisia arvonalennuksia oli yhteensä 11,1 miljoonaa euroa (6,3). Saamisryhmäkohtaisista arvonalentumisista 5,0 miljoonaa euroa (1,7) kohdistui yksityisasiakkaisiin ja 4,5 miljoonaa euroa (3,3) yritysasiakkaisiin ja 0,8 miljoonaa euroa (0,8) maa- ja metsätalousasiakkaisiin.

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappiot ja arvonalentuneiden rahoitusvarojen kirjanpitoarvojen muutokset on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa 21.

Markkinariski

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan yleisesti markkinahintojen muutoksen aiheuttamaa vaikutusta rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvoon. Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tulosarvon kautta. Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseen korkoriski.

Säästöpankkien pankkitoimintaan ei lähtökohtaisesti kuulu kaupankäynti omaan lukuun tai asiakaskaupankäynti (ns. trading-toiminta). Johdannaisten käyttö on rajoitettu suojaustarkoitukseen. Jäsenluottolaitoksella voi olla EU:n vakavaraisuusasetuksen 94 artiklassa määritelty ns. pieni kaupankäyntivarasto. Määritelmän mukaisesti luottolaitoksen tase-eriin ja taseen ulkopuolisiin eriin sisältyvään kaupankäyntivarastoon liittyvän liiketoiminnan on yleensä oltava alle 5 prosenttia suhteessa luottolaitoksen kokonaisvaroihin ja määrältään alle 15 miljoonaa euroa sekä sen määrän on oltava aina enintään 6 prosenttia suhteessa luottolaitoksen kokonaisvaroihin ja määrältään enintään 20 miljoonaa euroa. Pienen kaupankäyntivaraston rajaa seurataan säännöllisesti.

Sijoitus- ja likviditeettisalkku

Sijoitus- ja likviditeettisalkun markkinariski muodostuu sijoituskohteen hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitussalkun omistuksien arvoon ja sitä kautta tuottoon. Sijoitussalkun markkinariskiä mitataan ja seurataan omaisuusluokittain, vastapuolittain ja sektoreittain. Hallitukselle ja Riskivaliokunnalle raportoidaan säännöllisesti sijoitussalkun position kehitys ja suurimmat vastapuolet.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun riskejä hallitaan hajauttamalla sijoitukset omaisuusluokittain, vastapuolittain, sektoreittain ja maantieteellisesti.

Sijoitusomaisuuden jakauma *	31.12.2017		31.12.2016	
(1 000 euroa)	Käypä arvo	Osuus (%)	Käypä arvo	Osuus (%)
Joukkovelkakirjalainat	657 193	49,5 %	728 452	53,8 %
Muut rahamarkkinavälineet	13 030	1,0 %	23 223	1,7 %
Osakkeet	50 198	3,8 %	59 497	2,4 %
Osakerahastot	81 113	6,1 %	87 543	6,5 %
Yhdistelmärahastot	22 542	1,7 %	20 842	1,5 %
Korkorahastot	405 214	30,5 %	358 808	26,5 %
Hedge-rahastot	191	0,0 %	301	0,0 %
Strukturoidut sijoitukset	10 776	0,8 %	14 819	1,1 %
Muut vaihtoehtoiset sijoitukset	23 452	1,8 %	20 333	1,5 %
Kiinteistöt	64 557	4,9 %	68 410	5,0 %
Yhteensä	1 328 266	100 %	1 355 088	100 %

* Sijoitusomaisuuden jakauman osalta on korjattu kiinteistöjen käypää arvoa

Osakeriskillä tarkoitetaan osakehintojen muutosten vaikutusta. Osakeriskiä syntyy pääsääntöisesti jäsenluottolaitosten likviditeetti- ja sijoitussalkuista. Yhteenliittymätasolla tarkasteltuna osakesalkusta 7 prosenttia (11) on toiminnalle välttämättömiä osakeomistuksia. Osakeomistuksista suurin osa on listaamattomien yhtiöiden osakkeita jotka muodostuvat suurimmalta osin kiinteistöistä.

Osakeomistukset (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Listatut osakkeet	15 640	25 951
Listaamattomat osakkeet	34 559	33 546
Yhteensä	50 199	59 497

Valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssien muutosten vaikutusta tulokseen tai omaan pääomaan. Valuuttariskiä voi syntyä vähäisessä määrin lähinnä sijoitussalkun sijoitusrahasto-omistuksista, valuuttakassan kautta sekä Keskuspankin maksuliikenteeseen liittyvästä valuutanvaihtotoiminnasta. Jäsenluottolaitosten ottolainauksessa tai likviditeettipuskurissa ei saa olla avointa valuuttaposiitiota. Jäsenluottolaitoksen valuuttaposiitiota seurataan vakavaraisuuslaskennassa käytettävän menetelmän mukaisesti (pääoma-vaade lasketaan, mikäli kokonaisnettovaluuttaposiitio on yli 2 prosenttiyksikköä omien varojen yhteismäärästä).

Hyödykeriskillä tarkoitetaan hyödykehintojen muutosten vaikutusta. Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten liiketoimintaan mukaan lukien sijoitustoiminta ei kuulu hyödykeriskin ottaminen.

Markkinariskien hallinta

Markkinariskien mittaamiselle ja seurannalle on asetettu limiitit ja muut seurantarajat, jotka ovat voimassa sekä yksittäisen jäsenluottolaitoksen että yhteenliittymän tasolla.

Keskeinen rahoitustaseen sisältämien markkinariskien mittaamisen ja seurannan väline on pankki- ja yhteenliittymätasoinen vakavaraisuuden hallintaprosessi, jossa rahoitustaseeseen markkinariskeille varataan pääomaa sekä normaalissa että stressiskenaariossa.

Rahoitustaseen korkoriski

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloriskin kautta. Säästöpankkien yhteenliittymässä pankkitoiminnan liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitussalkuista. Jäsenluottolaitosten kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määriteltyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloriski). Korkoriski voidaan edelleen jakaa seuraaviin riskilajeihin:

- korkokäyrärisi, joka syntyy korkokäyrän muutosten vaikutuksena varojen ja velkojen tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon
- uudelleenhinnoitteluriski, joka syntyy kiinteäkorkoisten erien osalta maturiteettien eriaikaisuudesta ja vaihtuvakorkoisten erien osalta varojen ja velkojen eriaikaisesta uudelleenhinnoittelusta
- korkoperusteriski, joka syntyy varojen ja velkojen erilaisista korkoperusteista
- optionaalisuusriski, joka syntyy itsenäisistä ja kytketyistä optioista, joissa päätös toteutuksesta voi riippua koroista. Tällaisia ovat mm. joukkovelkakirjoissa kytketyt osto- tai myyntioptiot sekä oikeus lainan takaisinmaksuun tai talletuksen nostoon ennen aikaisesti ilman korvausta.

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on Yhteenliittymän korkokatteen ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa Yhteenliittymän liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että Yhteenliittymän vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaassakaan korkoympäristön muutoksissa. Yhteenliittymän riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan keskusyhteisön hallituksen asettamilla korkoriskilimiiteillä.

Korkoriskiä voidaan hallita muokkaamalla tuote- ja taserakennetta, suunnittelemalla sijoitusten ja liikkeeseenlaskujen korkosidonnaisuutta ja maturiteettia sekä tekemällä suojaavia korkojohdannaisia.

Yhteenliittymän jäsensäästöpankit käyttävät aktiivisesti korkokatteen suojaamisessa korkojohdannaisia: korko-optioita ja koronvaihtosopimuksia. Johdannaisien korkoriskiä seurataan erikseen sekä nykyarvo- että tulosriskilaskennassa.

Yhteenliittymän korkoriskejä mitataan sekä korkokatteen että taseen nykyarvon muutoksen kautta. Nykyarvomenetelmässä mitataan, kuinka paljon taseen käypä arvo muuttuu korkojen muutuksessa, kun kunkin tase-erän markkina-arvo lasketaan kyseisen instrumentin rahavirtojen nykyarvona. Tuloriskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta vuoden horisontilla markkinakorkojen muuttuessa.

Taulukossa esitetään korkokatteen herkkyyys korkokäyrän yhden prosenttiyksikön paralleelin muutoksen yhteydessä.

Korkoherkkyyksianalyysi 1 % -yksikön paralleeli muutos korkokäyrään

(1 000 euroa)	Korkokatteen muutos			
	31.12.2017		31.12.2016	
Aika	Alas	Ylös	Alas	Ylös
Muutos tulevaan 12 kuukauteen	-2 307	18 455	-1 171	14 361
Muutos 12-24 kuukauteen	-2 577	44 821	-1 894	26 254

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että Yhteenliittymä ei pysty suoriutumaan nykyisistä tai tulevista odotetuista ja odottamattomista kassausloputaustista ollenkaan tai vahingoittamatta merkittävästi Yhteenliittymän taloudellista asemaa.

Säästöpankkien yhteenliittymän liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana ovat

jäsensäästöpankkien vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan asiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Yhteenliittymällä oli 31.12.2017 LCR- kelpoisia (ennen arvoneleikauksia) likvidejä varoja 1 284 miljoonaa euroa (1 294), joista 82 prosenttia (79) oli käteistä ja keskuspankkisaatavia, 14 prosenttia (17) valtioiden ja kansainvälisten yhteisöiden liikkeeseen laskemia tason 1 arvopapereita ja 4 prosenttia (4) muita likvidejä varoja. Yhteenliittymän LCR-tunnusluku 31.12.2017 oli 133 prosenttia (224).

Varat 2017 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Käteiset varat	1 118 938	1 118 938	0	0	0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	297 731	2 514	5 346	152 221	137 650
Saamiset luottolaitoksilta	32 961	32 610	351	0	0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 754 952	470 814	625 363	2 370 374	4 288 401
Saamistodistukset	377 153	16 851	44 288	270 685	45 329
Osakkeet ja osuudet	581 638	0	0	0	581 638
Varat yhteensä	10 163 373	1 641 727	675 348	2 793 280	5 053 018

Velat 2017 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	228 458	98 804	26 975	84 970	17 709
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	6 427 078	5 776 724	557 710	90 359	2 285
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 563 128	562 460	177 905	1 822 763	0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	100 200	600	17 400	80 142	2 058
Rahoitusvelat yhteensä	9 318 864	6 438 588	779 990	2 078 234	22 052

Johdannaiset, nettokassavirrat	56 771	5 448	16 759	28 884	5 679
--------------------------------	--------	-------	--------	--------	-------

Bruttoperusteisesti selvitettävillä johdannaisilla ei ole oleellista likviditeettivaikutusta niiden vähäisen määrän vuoksi.

Varat 2016 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Käteiset varat	1 100 784	1 100 784	0	0	0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	336 326	6 915	48 984	142 300	138 127
Saamiset luottolaitoksilta	20 855	16 832	2 523	1 500	0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6 944 304	392 191	530 491	2 254 335	3 767 287
Saamistodistukset	420 152	14 459	48 139	304 189	53 365
Osakkeet ja osuudet	546 666	0	0	0	546 666
Varat yhteensä	9 369 087	1 531 181	630 137	2 702 324	4 505 445

Velat 2016 (1 000 euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	> 5 v
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	227 050	111 128	85 631	23 390	6 900
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	6 131 143	5 150 919	775 641	200 571	4 012
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 049 589	92 210	329 657	1 627 722	0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	121 651	600	31 642	87 068	2 341
Rahoitusvelat yhteensä	8 529 432	5 354 857	1 222 571	1 938 751	13 253

Johdannaiset, nettokassavirrat	79 995	5 377	15 157	47 686	11 775
--------------------------------	--------	-------	--------	--------	--------

Bruttoperusteisesti selvitettävillä johdannaisilla ei ole oleellista likviditeettivaikutusta niiden vähäisen määrän vuoksi.

Likviditeettiriskin hallinta

Yhteenliittymän keskusyhteisön hallituksella on kokonaisvastuu Yhteenliittymän likviditeettiriskistrategiasta, riskinotto- ja linjauksesta ja likviditeettiriskin hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät likviditeettiriskin tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy Yhteenliittymän likviditeettistrategian, sen osana yhteenliittymätason jälleenrahoitus suunnitelman ja likviditeetin palauttamissuunnitelman.

Säästöpankkien Keskuspankin Treasury vastaa yhteenliittymätason likviditeettistrategian operatiivisesta toteuttamisesta yhteenliittymätasolla ja tarvittavien operatiivisten ohjeistuksen laatimisesta ja ylläpidosta. Treasury vastaa myös yhteenliittymätason likviditeetin palauttamissuunnitelman operatiivisesta ylläpidosta ja sen testaamisesta. Säästöpankkien Keskuspankin Treasury on vastuussa yhteenliittymätason likviditeettireservin riittävydestä ja hallinnasta. Jäsensäästöpankkien ja Säästöpankkien Keskuspankin välille on laadittu sopimus, joka antaa Säästöpankkien Keskuspankin Treasurylle mahdollisuuden käyttää kaikkia Yhteenliittymän likvidejä varoja likviditeettitilanteen tukemiseksi.

Yhteenliittymän varainhallintakomitea valmistelee ja suunnittelee Säästöpankkiliitto osk:n hallitukselle Säästöpankkien yhteenliittymän likviditeettiriskistrategian sekä valvoo likviditeettistrategian toteutumista Yhteenliittymän tasolla.

Keskusyhteisön riskienvalvonta vastaa likviditeettiriskistrategiassa asetettujen yhteenliittymätason limiittien ja seurantatavojen riippumattomasta valvonnasta ja raportoinnista Keskusyhteisön johdolle, Varainhallintakomitealle, Riskivaliokunnalle ja hallitukselle.

Keskeisimmät likviditeettiriskin mittaus- ja seurantatavat yhteenliittymätasolla ovat kassa-asema, likviditeettireservin riittävyys ja maksuvalmiusvaatimus. Finanssivalvonta on antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan keskusyhteisölle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU) 575/2013 kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Rakenteellinen rahoitusriski

Säästöpankkien Keskuspankin Treasury seuraa kuukausittain pankkitoiminnan rakenteellista rahoitusriskiä. Kyseistä riskiä mitataan sekä anto-/ottolainausuhteella että 10 vuoden horisontilla tehtävällä gap-analyysillä, jossa mitataan pankkitoiminnan rahoitusrakenteen sopivuutta taseen varojen rahoittamiseen pitkällä ajanjaksolla.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankkitoiminnan ydinliiketoimintaan. Pankkien kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla. Pankkien sijoituskiinteistöomaisuus on arvostettu tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvot ja hankintamenot on kuvattu tarkemmin liitetiedossa sijoitusomaisuus (Liite 23). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitteessä 40.

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista,

henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset ja compliance riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Lisäksi maineriskiä hallintaan osana operatiivisia riskejä. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa. Strategiset riskit on tässä rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Kaikessa Säästöpankkiryhmän liiketoiminnassa noudatetaan voimassa olevia lain säännöksiä, viranomaisten antamia määräyksiä, Finanssialan vahvistettuja hyvän pankkitavan säännöksiä sekä operatiivisten riskien hallinnan periaatteita ja järjestämistä samoin kuin muita ryhmän sisäisiä ohjeita.

Keskusyhteisön hallituksella on kokonaisvastuu pankkiliiketoiminnan operatiivisesta riskistä, riskinotto- ja linjauksesta ja operatiivisten riskien hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiiviset ohjeet. Riskienhallintaorganisaatio valvoo, että kaikissa Säästöpankkiryhmään kuuluvissa yhtiöissä ja yksiköissä sovelletaan operatiivisten riskienhallintakehikkoa.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan. Operatiivisten riskien tunnistamisen kautta määritellään valvonta ja kontrollit. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Lisäksi jäsenpankkien ja tuote ja palveluyhtiöiden jatkuvuus suunnitelmilla varaudutaan toiminnan merkittäviin häiriöihin.

Operatiiviselle johdolle raportoidaan säännöllisesti operatiivisista riskeistä ja toteutuneista vahingoista sekä läheltä piti tilanteista.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuuden asiakasta kohtaan tai menetetyt liikearvon riskiä. Pankki-, varainhoito- ja henkivakuutustoiminnassa noudatetaan pankki- ja vakuutusalan vakioehtoja. Muita kuin vakioehtoisia sopimuksia laadittaessa käytetään lakiasiantuntijoita sekä tarvittaessa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Säännösten noudattamisesta ja koordinoinnista vastaa compliance -toiminto. Compliance -toiminto varmistaa, että lainsäädäntöä, sekä viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä noudatetaan. Compliance toiminnon vastuulla on myös valvoa, että annettu- ja sisäisiä ohjeita ja henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä myös muita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita noudatetaan. Päämäärätavoitteena on välttää compliance riskien toteutumista Säästöpankkiryhmän toiminnassa.

Liiketoimintariski

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Liiketoimintariskiä hallitaan ja minimoidaan strategia- ja liiketoimintasuunnittelun kautta.

Varainhoito ja henkivakuutus

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutustoiminnan merkittävimmät riskit kohdistuvat vakuutussopimuksiin ja sijoitustoimintaan. Vakuutussopimuksiin

Henkivakuutusliikkeen kannattavuus

(1 000 euroa)	31.12.2017			31.12.2016
	Riskimaksutulo	Korvausmeno	Korvaussuhde	Korvaussuhde
Riskivakuutus	2 335	1 229	52,6 %	57,6 %
Säästö- ja eläkevakuutus	18 307	17 830	97,4 %	95,9 %
Yhteensä	20 642	19 059	92,3 %	91,3 %

Vakuutusriski

Merkittävimmät vakuutusriskit sitoutuvat puhtaisiin riskituotteisiin. Tällaisia ovat lainaturvavakuutukset, joihin yhtiö myöntää turvat kuoleman, pysyvän työkyvyttömyyden ja tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden varalta. Näitä riskejä hallitaan vakuutusehdoilla, huolellisella vastuunvalinnalla, oikealla hinnoittelulla sekä jälleenvakuutuksella. Pysyvän työkyvyttömyyden ja tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksissa on mahdollista korottaa olemassa olevan kannan maksuja korvaussuhteen heikentyessä. Vastuunvalintaa varten on määritetty selkeät perusteet vakuutusriskien ottamiselle. Riskivakuutusten vastuunvalinnassa käytetään jälleenvakuuttajan laatimia ja ylläpitämiä vastuunvalinnan ratkaisuohejita.

Omapidätysosuuden ylittävä määrä on jälleenvakuutettu ja jälleenvakuutussuojan olemassaolo on riippuvainen olemassa olevan ohjeistuksen jatkuvasta noudattamisesta. Hallitus vahvistaa jälleenvakuuttamisen periaatteet ja omapidätysosuuden vuosittain. Samassa yhteydessä arvioidaan jälleenvakuuttajaan liittyvä luottoriski. Yhtiö on purkanut tasoitusmäärän, joka poistuu henkivakuutustoiminnasta osana lainsäädäntöä.

Korkoriski

Henkivakuutustoiminnan korkoriskit liittyvät joko sopimuksille hyvitettäviin korkoihin tai sitten vastuuvälille hyvitettävään korkoon. Säästöt tuotteissa yhtiö käyttää vuosittain vahvistettavaa vuosikoron ja lisäkoron yhdistelmää. Tämä mahdollistaa mukautumisen kulloisiinkin markkinatilanteisiin soveltamalla vuosittain asiakkaille hyvitettävän korkotason markkinaehtoisesti. Tämä alentaa merkittävästi vakuutussopimuksista aiheutuvaa korkoriskiä. Kohtuusperiaatteen mukaan yhtiön tulee tavoitella tasaista tuottoa takuukorkoisille sopimuksille. Tähän on varauduttu korkotäydennyksin.

Liikekuluriski

Henkivakuutustoiminnan tuotteet on hinnoiteltu niistä saatavan kuormitustulon osalta kattamaan niistä aiheutuneet liikekulut. Kuormitustulo on mitoitettu tuotteiden elinkaariajattelulla, jolloin sopimuksista saatava kuormitustulo kohdistuu koko sopimuksen voimassaoloajalle. Henkivakuutustoiminnan osalta analysoidaan vähintään kerran vuodessa vakuutuslajikohtainen kannattavuus, minkä perusteella arvioidaan myönnettävien vakuutusten maksu- ja kuormitustaso. Analyysistä selviää saatujen riskimaksujen riittävyys riskimenoon, kuormitustulon riittävyys liikekulujen kattamiseen ja korkohyvitysten sopivuus saatuihin tuottoihin. Analyysin avulla seurataan vuosittain vakuutuslajeittain hinnoittelun riittävyttä ja tehdään tarvittavat korjausliikkeet.

liittyvät ns. tekniset riskit ovat vakuutusriski, korkoriski ja liikekuluriski. Vakuutusyhtiölain mukaisesti henkivakuutustuotteisiin sovellettavat laskuperusteet ovat turvaavat tarkoittaen sitä, että normaalioloissa perusteiden mukainen hinnoittelu tuottaa yhtiöön ylijäämää.

Vastuuvälän herkkyyshanalyysi

Vakuutuskanta muodostuu riskivakuutuksista ja säästämismuotoisista vakuutuksista. Riskivakuutukset ovat myyntikanavien myöntämiin lainoihin liitettviä henkivakuutuksia, joiden liitännäisturvina voi olla pysyvän työkyvyttömyyden tai tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksia. Säästämismuotoiset vakuutukset ovat säästöhenki-, eläke ja ryhmäeläkevakuutuksia ja kapitalisatiosopimuksia. Säästöpankkiryhmällä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa olennaisesti jo myönnettyjen vakuutusten maksuihin tai muihin sopimusehtoihin.

Riskivakuutuksiin liittyy kuolevuus- ja työkyvyttömyysriski. Tätä riskiä hallitaan asianmukaisella vastuunvalinnalla, riskiliikkeen kannattavuuden seurannalla ja jälleenvakuuttamisella. Yhtiö on jälleenvakuuttanut jokaisen kuoleman tai pysyvän työkyvyttömyyden varalta vakuutetun siltä osin kuin riskisumma (tai vakuutussumma) ylittää 150 tuhatta euroa. Lisäksi Säästöpankkiryhmällä on katastrofisuoja, joka rajaa yhdestä vahinkotapahtumasta aiheutuvan vahingon enimmäismäärän 500 tuhanteen euroon.

Suurin osa säästämismuotoisesta vakuutuskannasta on sijoitussidonnaista, mutta kaikki vakuutussopimukset sisältävät option säästöjen siirtämiseksi sijoitussidonnaisen ja takuukorkoisen säästönosan välillä. Viime vuosina tätä optiota on käytetty siten, että säästöjä on nettona siirretty takuutuottoisesta osasta sijoitussidonnaiseen. Vuonna 2017 nettosiirrot takuukorkoisesta osasta sijoitussidonnaiseen olivat 7,4 milj. euroa. Säästämismuotoisiin vakuutuksiin sisältyy takaisinosto-optio, jota on rajoitettu ehdoilla sopimusten kolmena ensimmäisenä vuotena. Lisäksi eläkevakuutusten osalta takaisinostoa rajoittaa verolainsäädäntö. Suuri osa säästöhenkivakuutuksista päättyy takaisinostoon ja se on huomioitu osana sopimuksen elinkaarta. Kolmas säästämismuotoisiin vakuutuksiin sisältyvä epävarmuustekijä on vakuutuksenottajan oikeus muuttaa vakuutuksen maksusuunnitelmaa. Maksusuunnitelman muuttamista ei sopimusehdoissa ole rajoitettu.

Säästämismuotoisten vakuutusten takuutuottoiseen osaan on diskontattu käyttäen sopimuskohtaista korkoa, joka ei ole markkinakorko. Sopimuskohtainen korko vaihtelee välillä 0 – 0,5 prosenttia. Keskimäärin vuonna 2017 se oli 0,012 prosenttia. Vastuuvälässä tuleviin lisäetuihin on varattu 9,0 miljoonaa euroa, jonka arvioidaan kattavan kaksi kolmasosaa seuraavien 12 vuoden lisäetuista.

Sijoitustoiminnan riskit

Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman hyvä jatkuva tuotto hyväksyttävällä riskitasolla, huolehtien samalla yhtiön vakavaraisuusvaatimuksista ja varojen ja velkojen rakenteen yhteensopivuudesta. Merkittävimmät riskit ovat sijoitusten arvон alentuminen, riittämätön tuottotaso

vastuuvelan asettamiin vaatimuksiin sekä sijoituksista erääntyvien varojen uudelleensijoitusriski. Riskejä hallitaan tehokkaalla hajautuksella huomioiden samalla vastuuvelan kateomaisuutta koskevat

katekelpoisuusrajoitteet. Vastuuvelan kateomaisuuden arvon tulee olla jatkuvasti vähintään yhtä suuri kuin vakuutusyhtiölain säännösten mukainen katettava määrä.

Sijoitusomaisuuden jakauma

Sijoituslaji (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Joukkovelkakirjalainat		
Joukkovelkakirjalainat	3 452	8 435
Korkorahastot	131 558	146 321
Osakkeet, Kehittyneet markkinat		
Osakkeet	12 884	10 355
Osakerahastot	27 042	18 317
Strukturoidut sijoitukset	1 797	1 537
Hedge-rahastot	15	112
Kiinteistöt		0
Kiinteistöt	0	0
Kiinteistörahastot	6 667	4 964
Pankkisaamiset sijoituksissa	5 146	7 869
Johdannaiset	0	0
Yhteensä	188 561	197 910

Korkoriski

Joukkovelkakirja- ja korkorahastosijoitukset modifioidun duraation mukaan

Modifioitu duraatio (1 000 euroa)	31.12.2017	Osuus	31.12.2016	Osuus
0 - 1	4 028	3 %	16 177	10 %
1 - 3	19 861	15 %	23 613	15 %
3 - 5	31 508	23 %	27 065	17 %
5 - 7	29 022	21 %	29 737	19 %
7 - 10	26 918	20 %	34 732	22 %
10 -	23 673	18 %	23 432	15 %
Yhteensä	135 010	100 %	154 756	100 %

Vastapuoliriski

Joukkovelkakirjalainat ja strukturoidut lainat maturiteetin ja luottoluokituksen mukaan (1 000 euroa)

Luotto- luokka	Maturiteetti						31.12.2017		31.12.2016	
	0 - 1	1 - 3	3 - 5	5 - 7	7 - 10	10 -	Yhteensä	Osuus	Yhteensä	Osuus
AAA	46	1088	1 058	1970	2186	2573	8 921	7 %	15 404	10 %
AA	36	978	1079	1 864	2 052	2 408	8 415	6 %	10 827	7 %
A	1383	5 828	7 778	5 678	4 433	4773	29 873	22 %	19 315	12 %
BBB	1 741	8 221	12 221	11 160	12 800	9 849	55 992	41 %	48 625	31 %
< BBB	782	3 447	8 891	7 732	4 807	3 353	29 013	21 %	42 142	27 %
Luokittelematon	1 837	300	480	618	641	717	4 593	3 %	19 977	13 %
Yhteensä	5 825	19 861	31 508	29 022	26 918	23 673	136 807	100 %	156 290	100 %

Valuuttariski

Sijoitukset valuutoittain

Valuutta (1 000 euroa)	31.12.2017	Osuus	31.12.2016	Osuus
EUR	167 623	89 %	190 780	96 %
USD	6 763	4 %	3 141	2 %
GBP	1 807	1 %	2 094	1 %
Muut	12 367	7 %	1 894	1 %
Yhteensä	188 561	100 %	197 909	100 %

31.12.2017 rahastosijoitukset euro-suojattuihin rahastoihin on luokiteltu euromääräisiksi. Muiden rahastojen valuutat perustuvat rahaston sisältämien arvopapereiden noteerausvaluuttoihin.

Sijoitusomaisuuden osien suojaamiseksi voidaan tarvittaessa käyttää myös johdannaisia suojaustarkoituksessa. Sijoitusriskiä seurataan herkkyysanalyysillä ja value-at-risk -tekniikalla. Sijoitustoiminnan luottoriskiä hallitaan liikkeeseenlaskija- ja vastapuolilimiitein.

Herkkyysanalyysi

(1 000 euroa)		Omien varojen muutos	
Riskifaktori	Muutos	31.12.2017	31.12.2016
Korko	+ 1 %-yks.	-7 358	-9 025
	- 1 %-yks.	7 358	9 025
Osake	-10 %	-3 993	-2 867
Kiinteistö	-10 %	-667	-496
Valuutta	Muut/Euro -10 %	-2 094	-713
Strukturoidut lainat	-10 %	-180	-154

TILIKAUDEN TULOS

LIITE 6: SEGMENTTI-INFORMAATIO

Säästöpankkiryhmä raportoi segmenttitiedot IFRS 8 -standardin mukaisesti. IFRS 8:n mukaan raportointi ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle muodostaa segmenttiraportoinnin perustan. Tilinpäätöksessä segmenttitietona esitettävän informaation segmenttijako perustuu täten samaan jakoon, jota noudatetaan johdon raportoinnissa.

Säästöpankkiryhmän ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Säästöpankkiliitto osk:n hallitus. Säästöpankkiliitto osk toimii Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä, ja Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaan Säästöpankkiryhmän resurssien kohdistamisesta ja tuloksellisuuden arvioinnista vastaa ensisijaisesti Keskusyhteisön hallitus.

Säästöpankkiryhmän raportoitavat segmentit ovat Pankkitoiminta sekä Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta. Raportoita viin segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään täsmäytyslaskelmilla.

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät jäsensäästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa. Säästöpankkien Keskuspankki toimii jäsenpankkien keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut sekä muut liiketoiminnan kulut.

Varainhoito- ja henkivakuutussegmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuuden hoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy harjoittaa henkivakuutustoimintaa. Varainhoito- ja henkivakuutussegmentin merkittävimmät tuottoerät ovat palkkiotuotot, vakuutusmaksutulo sekä sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat palkkiokulut, korvauskulut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut.

Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Ryhmän sisäiset transaktiot eliminoidaan raportoitavien segmenttien sisällä ja välillä. Hankintamenoeliminoinnit, määräysvallattomien omistajien osuus sekä muut Ryhmän sisäiset järjestelyt sisältyvät täsmäytyslaskelmilla esitettäviin eliminointeihin.

Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin.

IFRS 8:n mukaisesti Säästöpankkiryhmän tulee ilmoittaa, jos tuotot liiketoimista yhden yksittäisen ulkoisen asiakkaan kanssa ylittävät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista. Säästöpankkiryhmällä ei ole asiakkaita, joiden tuotot ylittäisivät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista.

Tuloslaskelma 2017 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	142 158	-14	142 143
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	56 015	23 412	79 427
Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot	41 047	1 371	42 418
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		15 552	15 552
Liiketoiminnan muut tuotot	2 557	85	2 642
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	241 777	40 406	282 182
Henkilöstökulut	-63 966	-6 731	-70 696
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-103 840	-6 620	-110 460
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-167 806	-13 350	-181 156
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-13 266		-13 266
Tulos ennen veroja	60 705	27 055	87 761
Tuloverot	-10 831	-5 413	-16 244
Tilikauden tulos	49 874	21 643	71 517
Tase 2017			
Käteiset varat	1 118 938		1 118 938
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	9 325		9 325
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	32 961		32 961
Lainat ja saamiset asiakkailta	7 754 952		7 754 952
Johdannaiset	53 220		53 220
Sijoitusomaisuus	1 298 390		1 298 390
Henkivakuutustoiminnan varat		840 060	840 060
Muut varat	202 796	10 931	213 727
Varat yhteensä	10 470 581	850 991	11 321 572
Velat luottolaitoksille	228 458		228 458
Velat asiakkaille	6 422 745		6 422 745
Johdannaiset	5 584		5 584
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 563 128		2 563 128
Henkivakuutustoiminnan velat		812 963	812 963
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	100 200		100 200
Muut velat	149 128	7 829	156 956
Velat yhteensä	9 469 243	820 791	10 290 034
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa	1 077	79	1 156

Täsmäytyslaskelmat (1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Tuotot		
Raportoitavien segmenttien tuotot yhteensä	282 182	247 399
Allokoimattomat tuotot, muut toiminnot	9	-2 023
Säästöpankkiryhmän tuotot yhteensä	282 191	245 376
Tulos		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	71 517	58 455
Allokoimattomat erät, muut toiminnot	377	-1 258
Säästöpankkiryhmän tulos yhteensä	71 894	57 197

	31.12.2017	31.12.2016
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	11 321 572	10 341 068
Allokoimattomat varat, muut toiminnot	4 533	82 578
Säästöpankkiryhmän varat yhteensä	11 326 105	10 423 646
Velat		
Raportoitavien segmenttien velat yhteensä	10 290 034	9 358 126
Allokoimattomat velat, muut toiminnot	18 551	112 119
Säästöpankkiryhmän velat yhteensä	10 308 585	9 470 245

Tuloslaskelma 2016 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	131 722	-26	131 696
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	51 285	21 295	72 579
Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot	19 099		19 099
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		11 810	11 810
Liiketoiminnan muut tuotot	12 201	13	12 215
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	214 306	33 093	247 399
Henkilöstökulut	-63 488	-5 739	-69 226
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-91 954	-6 344	-98 299
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-155 442	-12 083	-167 525
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-8 411		-8 411
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	-482		-482
Tulos ennen veroja	49 971	21 010	70 982
Tuloverot	-8 281	-4 246	-12 527
Tilikauden tulos	41 690	16 765	58 455

Tase 2016			
Käteiset varat	1 100 784		1 100 784
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	9 460		9 460
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	20 855		20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta	6 942 946		6 942 946
Johdannaiset	72 024		72 024
Sijoitusomaisuus	1 344 047		1 344 047
Henkivakuutustoiminnan varat		708 019	708 019
Muut varat	135 912	7 019	142 931
Varat yhteensä	9 626 030	715 038	10 341 068
Velat luottolaitoksille	227 049		227 049
Velat asiakkaille	6 123 301		6 123 301
Johdannaiset	2 289		2 289
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 049 588		2 049 588
Henkivakuutustoiminnan velat		671 125	671 125
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	121 438	213	121 651
Muut velat	155 549	7 574	163 123
Velat yhteensä	8 679 214	678 912	9 358 126
Henkilöstön määrä kauden lopussa	1 076	79	1 155

LIITE 7: KORKOKATE

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista	4 366	4 457
Lainoista ja saamisista luottolaitoksilta	576	320
Lainoista ja saamisista asiakkailta *	135 608	131 978
Saamistodistuksista	14 782	16 703
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	24 559	24 326
Muista kuin suojaavista johdannaisista	216	252
Muista	1 747	2 626
Yhteensä	181 854	180 663
* josta korkotuotot arvonalentuneille lainoille	611	557
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-4 380	-4 460
Veloista asiakkaille	-18 453	-26 543
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	-2 864	-3 133
Muista kuin suojaavista johdannaisista	-1	-106
Liikkeeseenlasketuista velkakirjoista	-11 229	-10 678
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	-2 526	-3 071
Muista	-225	-979
Yhteensä	-39 678	-48 970
Korkokate	142 176	131 693

LIITE 8: PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	20 717	19 419
Talletuksista	827	977
Maksuliikenteestä	31 033	29 126
Arvopapereiden välittämisestä	2 012	1 874
Rahastoista	23 574	18 145
Omaisuuksenhoidosta	145	1 978
Lainopillisista tehtävistä	3 532	3 145
Arvopapereiden säilytyspalkkiot	1 109	1 253
Vakuutusten välityksestä	1 773	1 645
Takauksista	1 355	1 307
Muista	2 578	2 554
Yhteensä	88 655	81 422
Palkkiokulut		
Maksuliikenteestä	-3 201	-3 208
Arvopapereista	-1 339	-1 229
Rahastoista	-123	-
Omaisuuksenhoidosta	-709	-468
Muista *	-4 125	-5 090
Yhteensä	-9 497	-9 994
* josta merkittävimpana maksujenvälityspalkkiokulut 1 815 tuhatta euroa (1 714).		
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	79 159	71 428

LIITE 9: KAUPANKÄYNNIN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Kaupankäyntivaroista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot	-	11
Ärvostusvoitot ja -tappiot*	182	136
Osinkotuotot	-	1
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-78	-193
Suojauslaskennan nettotuotot		
Suojaavien instrumenttien käyvän arvon muutos	-18 471	2 047
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos	21 522	-2 057
Kaupankäynnin nettotuotot yhteensä	3 156	-56

* Sisältää -10 tuhatta euroa (-172) rahavirran suojauksen tehotonta osuutta.

LIITE 10: SJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	310	145
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	4 103	2 988
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-145	-191
Saamistodistuksista yhteensä	4 267	2 941
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	1 563	312
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	31 167	12 396
Arvon alentumiset	-160	-331
Osinkotuotot	5 156	2 644
Osakkeista ja osuuksista yhteensä	37 726	15 021
Yhteensä	41 993	17 962
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokra- ja osinkotuotot	7 106	6 858
Myyntivoitot ja -tappiot	367	283
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	82	185
Vastike- ja hoitokulut	-5 091	-5 051
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-5 353	-2 374
Vuokrakulut sijoituskiinteistöistä	-39	-53
Yhteensä	-2 928	-153
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	39 065	17 809

LIITE 11: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Vakuutusmaksutulo		
Säästöpankkiryhmän osuus	169 683	137 975
Jälleenvakuuttajien osuus	-253	-180
Sijoitustoiminnan nettotuotot	37 348	33 102
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-50 426	-38 812
Korvausvastuun muutos	-2 124	-497
Vakuutusvelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-136 390	-118 410
Muut	-2 286	-1 368
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	15 552	11 810

Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo (1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Maksutulo vakuutussopimuksista		
Maksutulo riskivakuutuksesta		
Riskivakuutus	8 040	7 895
Yhteensä	8 040	7 895
Maksutulo vakuutussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraisen osuuteen ylijäämästä		
Säästövakuutus	3 033	9 255
Yksilöllinen eläkevakuutus	458	594
Ryhmäeläkevakuutus	58	32
Yhteensä	3 548	9 881
Maksutulo sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus	81 588	73 600
Yksilöllinen eläkevakuutus	4 825	5 706
Ryhmäeläkevakuutus	357	452
Kapitalisaatiosopimus	15 808	8 995
Yhteensä	102 578	88 753
Yhteensä	114 167	106 528
Maksutulo sijoitussopimuksista		
Maksutulo sijoitussidonnaisista sijoitussopimuksista	55 516	31 447
Yhteensä	55 516	31 447
Maksutulo yhteensä	169 683	137 975

Riskivakuutus on jatkuvamaksuisia vakuutusta, joka laskutetaan asiakkailta vuosittain. Muut vakuutukset ovat joustavamaksuisia. Niihin vakuutuksenottaja voi tehdä maksusuunnitelmia tai maksaa poikkeavia maksuja. Vakuutuksenottaja voi muuttaa maksujaan vapaasti.

Sijoitustoiminnan nettotuotot (1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Korkokate	192	569
Osinkotuotot	473	516
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-	275
Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot	-259	5 426
Realisoitumattomat arvomuutokset	27 032	21 747
Muut sijoitukset	393	-105
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-98	22
Sijoitussidonnaisten asiakasvarojen nettotuotot	9 615	4 651
Yhteensä	37 348	33 102

Korvauskulut (1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Korvaukset vakuutus sopimuksista		
Korvaukset riskivakuutuksista	-1 429	-828

Korvaukset vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästö vakuutus

Eräntymiset	-639	-294
Kuolemantapauskorvaukset	-6 366	-6 845
Takaisinostot	-5 060	-3 679
Yhteensä	-12 065	-10 817

Eläkevakuutus

Eläkkeet	-599	-458
Kuolemantapauskorvaukset	-12	-26
Takaisinostot	-38	-46
Yhteensä	-649	-531

Ryhmäeläkevakuutus

Eläkkeet	-31	-29
Yhteensä	-31	-29

Kapitalisaatiosopimukset

Eräntymiset	-156	-382
Takaisinostot	-1 388	-1 486
Yhteensä	-1 544	-1 868

Korvauskulut (1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Korvaukset sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus		
Eräntymiset	-553	-503
Kuolemantapauskorvaukset	-9 414	-7 816
Takaisinostot	-17 144	-10 697
Yhteensä	-27 111	-19 016
Eläkevakuutus		
Eläkkeet	-819	-513
Kuolemantapauskorvaukset	-72	-80
Takaisinostot	-627	-514
Yhteensä	-1 519	-1 106
Ryhmäeläkevakuutus		
Eläkkeet	-32	-21
Takaisinostot	-13	-7
Yhteensä	-45	-28
Korvaukset vakuutussopimuksista yhteensä	-44 391	-34 223
Korvaukset sijoitussidonnaisista sijoitussopimuksista		
Kuolemantapauskorvaukset	-1 967	-1 347
Takaisinostot	-4 069	-3 241
Yhteensä	-6 035	-4 588
Korvaukset sijoitussopimuksista yhteensä	-6 035	-4 588
Ensivakuutus yhteensä	-50 426	-38 812
Korvaukset yhteensä	-50 426	-38 812

Vakuutusvelan muutokset

Vastuuvelan muutokset 2017 (1 000 euroa)	Vastuu 1.1.2017	Vakuu- tuskas- tus	Korvauk- set, talle- tusosa	Korva- ukset riskiosa	Korot ja arvon- muutokset	Muut ve- loitukset ja hyvitykset	Muut erät	Vastuu 31.12.2017
Muu kuin sijoitussidonnais- ten sopimusten velka								
Vakuutusvelka takuukorol- la diskontattuna	126 570	3 538	-12 758	-34	1 992	-881	-7 525	110 902
Lisäetuvaraus	9 912						-875	9 037
Korkotäydennys	4 131						-161	3 970
Liikekustannustäydennys	5 038						-877	4 161
Riskivakuutusten vastuuvelka	923	8 040	-2	-1 426	2	-8 229	1 386	694
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka								
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	425 835	90 128	-29 498		25 106	-4 157	7 864	515 279
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	89 541	67 976	-6 707		7 015	-1 321	1	156 505
Vastuuvelan riittävyydestin mukainen täydennys								
Yhteensä	661 951	169 683	-48 966	-1 460	34 115	-14 588	-285	800 548

Vastuuvelan muutokset 2016 (1 000 euroa)	Vastuu 1.1.2016	Vakuu- tuskas- tus	Korvauk- set, talle- tusosa	Korva- ukset riskiosa	Korot ja arvon- muutokset	Muut ve- loitukset ja hyvitykset	Muut erät	Vastuu 31.12.2016
Muu kuin sijoitussidonnais- ten sopimusten velka								
Vakuutusvelka takuukorol- la diskontattuna	133 324	9 881	-11 649	-51	1 720	-1 112	-5 543	126 570
Lisäetuvaraus	8 000						1 912	9 912
Korkotäydennys	1 105						3 025	4 131
Liikekustannustäydennys	4 157						881	5 038
Riskivakuutusten vastuuvelka	457	7 895	-2	-826	3	-7 883	1 279	923
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka								
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	342 381	82 758	-20 991		20 458	-4 049	5 278	425 835
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	53 408	37 441	-5 293		4 352	-772	405	89 541
Vastuuvelan riittävyydestin mukainen täydennys								
Yhteensä	542 831	137 975	-37 934	-877	26 533	-13 816	7 239	661 951

LIITE 12: RAHOITUSINSTRUMENTTIEN TULOSEKÄ

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Korkotuotot		
Eräpäivään asti pidettävistä sijoituksista, joiden arvo ei ole alentunut	867	984
Lainoista ja saamisista	137 931	134 924
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	17 797	19 641
Korkotuotot yhteensä rahoitusvaroista, joita ei kirjata käypään arvoon tulosvaikutteisesti	156 595	155 549
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Osinkotuotot	5 156	2 644
Siirrot muista laajan tuloksen eristä	35 270	15 384
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat - käyvän arvon nettomuutos		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	740	1 688
Rahavirran suojaukset - siirrot muista laajan tuloksen eristä	67	-172
Rahoitustuotot	197 828	175 092
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusveloista	-36 812	-45 731
Arvon alentumistappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista	-305	-522
Arvon alentumistappiot lainasaamisista	-13 266	-8 411
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat - käyvän arvon nettomuutos		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	-548	-1 380
Rahoituskulut	-50 931	-56 044
Tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitustuotot ja -kulut, netto	146 897	119 048

LIITE 13: LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Vuokra- ja osinkotuotot oman käytön kiinteistöistä	162	177
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	-	103
Pankkitoiminnan muut tuotot	2 323	11 936
Muut	598	476
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	3 083	12 692

LIITE 14: HENKILÖSTÖKULUT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Palkat ja palkkiot	-64 053	-60 598
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	-12 365	-11 688
Etuuspohjaiset järjestelyt	-1 282	-998
Muut henkilösivukulut	-2 080	-2 833
Henkilöstökulut yhteensä	-79 781	-76 117
Kokopäiväiset	1 120	1 083
Osa-aikaiset	75	54
Määräaikaiset	148	133
Yhteensä	1 343	1 270
Henkilöstön määrä kokonaisresursseiksi muutettuna	1 316	1 242
Kokonaisresurssien määrä keskimäärin tilikaudella	1 330	1 250

Palkitseminen

Alla esitetään Pileri III:n mukaiset tiedot palkitsemisen osalta. Palkitsemisjärjestelmä on kuvattu tarkemmin hallinnointiperiaatteiden liitetiedossa.

2017		
Palkat ja palkkiot (1 000 euroa)	Kiinteät palkat ja palkkiot	Muuttuvat palkat ja palkkiot
Johto	4 041	376
Riskinottajat	8 911	648
Muu henkilöstö	46 422	4 119

2016		
Palkat ja palkkiot (1 000 euroa)	Kiinteät palkat ja palkkiot	Muuttuvat palkat ja palkkiot
Johto	5 078	746
Riskinottajat	8 948	586
Muu henkilöstö	41 964	3 274

Palkkioita maksettaessa noudatetaan Säästöpankkiryhmän yleisiä palkitsemisperiaatteita.

Yhteenlasketut tiedot palkitsemisesta jaoteltuna liiketoiminta-alueittain

2017 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Muut	Yhteensä 2017	Yhteensä 2016
Kiinteät palkat ja palkkiot	46 887	4 930	7 093	58 910	55 991
Muuttuvat palkat ja palkkiot	4 026	623	494	5 143	4 607
Henkilömäärä	1 077	79	176	1 332	1 270

Säästöpankkiryhmä noudattaa työehtosopimuksen mukaista irtisanomisajan palkanmaksua.

Uusille työntekijöille ei ole tilikauden aikana maksettu aloitusrahoja.

Tilikaudella erorahoja on maksettu 10 henkilölle (10) erorahoja yhteensä 349 tuhatta euroa (272).

Säästöpankkien yhteenliittymässä ei sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9,11 ja 12 §:ien säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muut-

tuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50 tuhatta euroa.

Mikäli muuttuvan palkkion määrä ylittää edellä mainitun määrän, huomioidaan että sen maksamisen on suoritettava muuna kuin käteissuorituksena.

Tilikauden aikana ei ole myönnetty palkkoja tai palkkioita joiden maksua olisi kriteerien täyttyessä lykätty. Tilikauden aikana ei ole maksettu palkkoja tai palkkioita, joihin olisi myönnetty oikeus aikaisemmilta kausilta.

LIITE 15: LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Muut hallintokulut		
Muut henkilöstökulut	-7 119	-6 442
Toimistokulut	-8 098	-7 151
ICT-kulut	-32 057	-28 967
Yhteyskulut	-4 432	-4 380
Edustuskulut	-586	-548
Markkinointikulut	-8 990	-8 683
Korttiliiketoiminnankulut	-7 583	-6 786
Yhteensä	-68 864	-62 958
 Muut liiketoiminnan kulut		
Vuokrakulut	-3 919	-4 011
Kulut oman käytön kiinteistöistä	-6 391	-6 192
Muut liiketoiminnan kulut**	-9 739	-8 783
Yhteensä	-20 049	-18 986
 Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-88 913	-81 944
 **Tilintarkastuspalkkiot		
Lakisääteinen tilintarkastus	-401	-400
Tilintarkastukseen liittyvät palvelut	-34	-41
Veroneuvonta	-11	-13
Muut palvelut	-102	-34
Yhteensä	-548	-488

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut Säästöpankkiryhmän yhtiöille tilikaudella 2017 olivat yhteensä 117 tuhatta euroa.

LIITE 16: POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Poistot aineellisista hyödykkeistä	-7 078	-5 635
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-4 927	-4 978
Poistot yhteensä	-12 005	-10 613
 Arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä	-1 994	-119
Arvonalentumiset yhteensä	-1 994	-119
 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä yhteensä	-13 999	-10 732

LIITE 17: TULOVEROT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-19 422	-15 651
Aikaisempien tilikausien verot	-17	105
Laskennallisen verosaamisen muutos	1 926	624
Laskennallisen verovelan muutos	1 236	2 593
Tuloverot	-16 277	-12 329
Muut välittömät verot	-39	-77
Tuloverot yhteensä	-16 316	-12 406
Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin		
Verokantatäsmäytys		
Kirjanpidon tulos ennen veroja	88 210	69 603
Kirjanpidon ja verotuksen tuloksen erot	-6 701	-7 048
Verotettava tulos	81 509	62 555
Tilikauden tulokseen ennen veroja perustuvat verot yksikön verokannalla	-17 639	-13 921
Tuloslaskelman verovapaat tuotot	120	935
Tuloslaskelman vähennyskeltottomat kulut	170	-73
Tuloslaskelman ulkopuoliset vähennyskelpoiset kulut	735	277
Tuloslaskelmaan sisältyvät veronalaiset tuotot	-	-16
Aiempien vuosien vahvistettujen tappioiden käyttö	361	313
Tappio, josta ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-46	-27
Aikaisempien tilikausien verot	-17	105
Ylläolevan erittelyn mukainen verokulu	-16 316	-12 406
Yhteisön tuloveroprosentti	20%	20%

Laskennallisista veroista annetaan lisätietoa liitteessä 28.

VARAT

LIITE 18: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

31.12.2017 (1 000 euroa)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat	Käyvän arvon optio	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja /-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	1 118 938							1 118 938
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					34 694			34 694
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	33 181							33 181
Lainat ja saamiset asiakkailta	7 753 391							7 753 391
Johdannaiset				53 220				53 220
suojaavat johdannaiset				53 220				
josta rahavirran				4 383				
josta käyvän arvon				48 837				
Sijoitusomaisuus		1 175 920	41 763				42 994	1 260 677
Henkivakuutustoiminnan varat*		181 178			672 980		1 264	855 422
Varat yhteensä	8 905 510	1 357 098	41 763	53 220	707 674	0	44 258	11 109 522

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					25 369			25 369
Velat luottolaitoksille						228 458		228 458
Velat asiakkaille						6 419 543		6 419 543
Johdannaiset				5 584				5 584
suojaavat johdannaiset				5 584				
josta käyvän arvon				5 584				
Liikkeeseen lasketut velkakirjat						2 563 128		2 563 128
Henkivakuutustoiminnan velat*					671 784	128 764	2 582	803 130
Velat, joilla on huonompi etuoikeus						100 284		100 284
Velat yhteensä	0	0	0	5 584	697 153	9 440 178	2 582	10 145 497

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

31.12.2016 (1 000 euroa)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat	Käyvän arvon optio	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja /-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	1 100 784							1 100 784
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					118 055			118 055
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	20 855							20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta	6 942 744							6 942 744
Johdannaiset				72 024				72 024
suojaavat johdannaiset				71 852				
josta rahavirran				5 678				
josta käyvän arvon				66 174				
muut kuin suojaavat johdannaiset				172				
Sijoitusomaisuus		1 217 701	46 454				42 625	1 306 780
Henkivakuutustoiminnan varat*		187 205			518 043		3 127	708 374
Varat yhteensä	8 064 383	1 404 906	46 454	72 024	636 098	0	45 751	10 269 616

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					108 595			108 595
Velat luottolaitoksille						227 049		227 049
Velat asiakkaille						6 121 627		6 121 627
Johdannaiset				2 289				2 289
suojaavat johdannaiset				2 247				
josta rahavirran				2 247				
josta käyvän arvon				42				
Liikkeeseenlasketut velkakirjat						2 049 588		2 049 588
Henkivakuutustoiminnan velat*					515 377	146 574	2 376	664 327
Velat, joilla on huonompi etuoikeus						121 735		121 735
Velat yhteensä	0	0	0	2 289	623 972	8 666 574	2 376	9 295 210

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

LIITE 19: KÄTEISET VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Kassa	16 684	17 829
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankeilta	1 102 254	1 082 955
Käteiset varat yhteensä	1 118 938	1 100 784

LIITE 20: KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellut		
Saamistodistukset		
Saamistodistukset julkisyhteisöiltä	552	438
Saamistodistukset muilta	8 772	9 022
Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista*	25 369	108 595
Yhteensä	34 694	118 055
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat yhteensä	34 694	118 055

* Erä sisältää Säästöpankkiryhmän ulkopuolisten sijoittajien osuudet Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävistä rahastoista, joita käsitellään tarkemmin liitteessä 43 Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.

LIITE 21: LAINAT JA SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset	32 221	19 232
Luotot ja muut saamiset	960	1 623
Yhteensä	33 181	20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Käytetyt tililuotot	83 759	82 767
Lainat	7 282 472	6 520 581
Korkotukilainat	329 265	279 612
Valtion varoista välitetyt lainat	3 064	4 037
Luottokortit	93 441	82 383
Takaussaamiset	503	2 350
Muut saamiset	550	2 168
Arvon alentumistappiot	-39 661	-31 155
Yhteensä	7 753 391	6 942 744
Lainat ja saamiset yhteensä	7 786 572	6 963 599

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappiot (1 000 euroa)	Sopimuskohtaisesti arvostetut	Ryhmäkohtaisesti arvostetut	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2017	24 856	6 298	31 155
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	10 286	6 087	16 373
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-1 657	-1 302	-2 959
- lopulliset luottotappiot	-4 908		-4 908

Arvon alentumiset 31.12.2017	28 577	11 084	39 661
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappiot (1 000 euroa)	Sopimuskohtaisesti arvostetut	Ryhmäkohtaisesti arvostetut	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2016	20 263	5 701	25 963
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	9 159	2 422	11 581
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-993	-1 824	-2 817
- lopulliset luottotappiot	-3 572		-3 572

Arvon alentumiset 31.12.2016	24 856	6 298	31 155
-------------------------------------	---------------	--------------	---------------

LIITE 22: JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Säästöpankkiryhmä suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa suojaussuhteisiin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus. Rahavirran suojauksen kohteena on vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Käypää arvoa suojattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintameno. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja

tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laskennallisilla veroilla oikaistuna oma-osa pääomassa olevaan suojausinstrumenttien rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan suoraan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Kaupankäynnin nettotuottoihin kirjataan myös suojaavina instrumentteina kirjattujen korko-optioiden aika-arvon muutos, koska aika-arvo ei ole osa suojaussuhdetta. Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

31.12.2017	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus	174 480	1 827 209	309 000	2 310 689	48 837	5 584
Korkojohdannaiset	105 000	1 755 000	309 000	2 169 000	44 651	2 475
Osake- ja indeksijohdannaiset	69 480	72 209		141 689	4 186	3 109
Rahavirran suojaus	15 000	20 000	30 000	65 000	4 383	
Korkojohdannaiset	15 000	20 000	30 000	65 000	4 383	
Yhteensä	189 480	1 847 209	339 000	2 375 689	53 220	5 584

Johdannaiset yhteensä	53 220	5 584
------------------------------	---------------	--------------

Kaudella 1-12/2017 kirjattiin -1 298 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli 67 tuhatta euroa ja se on kirjattu kaupankäynnin nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	1 629	2 551	457	4 637
Yhteensä	1 629	2 551	457	4 637

31.12.2016	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä	Varat	Velat
Muut kuin suojaavat johdannaiset						
Korkojohdannaiset	15 000			15 000		42
Luottojohdannaiset	5 000			5 000	172	
Yhteensä	20 000	0	0	20 000	172	42
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus	130 949	1 603 491	10 000	1 744 440	66 174	2 247
Korkojohdannaiset	55 000	1 489 000	10 000	1 554 000	62 860	
Osake- ja indeksijohdannaiset	75 949	114 491		190 440	3 314	2 247
Rahavirran suojaus		25 000		25 000	5 678	
Korkojohdannaiset		25 000		25 000	5 678	
Yhteensä	130 949	1 628 491	10 000	1 769 440	71 852	2 247
Johdannaiset yhteensä					72 024	2 289

Kaudella 1-12/2016 kirjattiin 318 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli -172 tuhatta euroa ja se on kirjattu kaupankäynnin nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	1 569	3 691	974	6 234
Yhteensä	1 569	3 691	974	6 234

LIITE 23: SIJOITUSOMAISUUS

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	623 796	700 564
Osakkeet ja osuudet	552 125	517 137
Yhteensä	1 175 920	1 217 701
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset		
Saamistodistukset	41 763	46 454
Yhteensä	41 763	46 454
Sijoituskiinteistöt	42 994	42 625
Sijoitusomaisuus yhteensä	1 260 677	1 306 780

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

31.12.2017 (1 000 euroa)	Myytavissä olevat saamistodistukset	Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Kaikki yhteensä
	Käypään arvoon	Käypään arvoon	Hankinta- menoon*	Yhteensä	Jaksotettuun hankintameno	
Noteeratut	595 490	542 941		542 941	41 763	1 180 194
Julkisyhteisöiltä	138 105				2 004	140 109
Muilta	457 385	542 941		542 941	39 759	1 040 085
Muut kuin noteeratut	28 306	5 662	3 521	9 184		37 489
Muilta	28 306	5 662	3 521	9 184		37 489
Yhteensä	623 796	548 603	3 521	552 125	41 763	1 217 683

* Oman pääoman ehtoiset instrumentit, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa ja joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen arvon alentumistappiot (1 000 euroa)	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2017	1 239	778	2 017
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	145	160	305
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-1 256	-138	-1 394
Arvon alentumiset 31.12.2017	128	800	928

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

31.12.2016 (1 000 euroa)	Myytavissä olevat saamistodistukset	Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Kaikki yhteensä
	Käypään arvoon	Käypään arvoon	Hankinta- menoon*	Yhteensä	Jaksotettuun hankintameno	
Noteeratut	659 731	509 653		509 653	46 454	1 215 838
Julkisyhteisöiltä	178 724				43 645	222 369
Muilta	481 007	509 653		509 653	2 809	993 469
Muut kuin noteeratut	40 833	5 077	2 408	7 484		48 317
Muilta	40 833	5 077	2 408	7 484		48 317
Yhteensä	700 564	514 729	2 408	517 137	46 454	1 264 155

* Oman pääoman ehtoiset instrumentit, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa ja joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen arvon alentumistappiot (1 000 euroa)	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2016	1 217	1 429	2 646
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	264	331	595
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-242	-982	-1 224
Arvon alentumiset 31.12.2016	1 239	778	2 017

LIITE 24: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Sijoitusrahastot	390 543	330 174
Varainhoitosalkut	123 027	93 696
Muu sijoitussidonnainen kateomaisuus	157 613	92 637
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	671 183	516 506
Muut sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 797	1 537
Yhteensä	1 797	1 537
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	3 403	8 243
Osakkeet ja osuudet	177 775	178 961
Yhteensä	181 178	187 205
Muut sijoitukset yhteensä	182 975	188 741
Henkivakuutustoiminnan sijoitukset yhteensä	854 158	705 247
Muut varat		
Muut saamiset	962	2 846
Siirtosaamiset	302	280
Muut varat yhteensä	1 264	3 127
Henkivakuutustoiminnan varat yhteensä	855 422	708 374

Henkivakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten, osakkeiden ja osuuksien sekä johdannaisten erittely noteerauksen liikkeesenlaskijan perusteella

(1 000 euroa)	31.12.2017			31.12.2016		
	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannais- sopimukset	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannais- sopimukset
Noteeratut	1 797	671 183		1 537	516 506	
Muilta	1 797	671 183		1 537	516 506	
Yhteensä	1 797	671 183	0	1 537	516 506	0

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat

31.12.2017	Myytavissä olevat saamistodistukset	Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet
(1 000 euroa)	Käypään arvoon	Käypään arvoon
Noteeratut	3 403	172 900
Muilta	3 403	172 900
Muut kuin julkisesti noteeratut	0	4 875
Muilta		4 875
Yhteensä	3 403	177 775

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat

31.12.2016	Myytavissä olevat saamistodistukset	Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet
(1 000 euroa)	Käypään arvoon	Käypään arvoon
Noteeratut	8 243	173 885
Muilta	8 243	173 885
Muut kuin julkisesti noteeratut	0	5 076
Muilta		5 076
Yhteensä	8 243	178 961

LIITE 25: SIJOITUKSET OSAKKUUSYHTIÖISSÄ

Osuudet osakkuusyhtiöissä

Tiedot Säästöpankkiryhmän olennaisista osakkuusyhtiöistä:

Nimi	Toimipaikka	Pääasiallinen toimiala	Omistussuus (%)	Osuus äänivallasta (%)	Omistussuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
			31.12.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016
Oy Samlink Ab	Espoo	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus	42,00	44,70	42,00	44,70

Samlink -konsernin tarkoituksena on tuottaa Säästöpankkiryhmälle Ryhmän yhtiöiden liiketoiminnassaan tarvitsemat tietojärjestelmä- ja tukipalvelut. Samlink-konserni tuottaa Ryhmälle mm. pankkitoiminnan tietojärjestelmäpalveluja, taloushallinnon palveluja, toimitoinfrastruktuuriin liittyviä palveluja ja teknisiä tukipalveluja.

Taloudellisen informaation yhteenveto olennaisista osakkuusyhtiöistä yhtiöiden omien tilinpäätösten lukuihin perustuen:	Oy Samlink Ab	Oy Samlink Ab
(1 000 euroa)	2017	2016
Varat yhteensä	36 784	32 208
Velat yhteensä	14 340	11 831
Liikevaihto	90 498	99 436
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	90 618	99 477
Tilikauden voitto	4 707	4 552
Muut laajan tuloksen erät		
Laaja tulos	4 707	4 552
Osakkuusyhtiöstä kaudella saadut osingot	1 110	1 374

Osakkuusyhtiön taloudellisen informaation täsmäytys Ryhmän taseen kirjanpitoarvoon:		
Osakkuusyhtiön nettovarat	22 444	20 378
Ryhmän omistussuus	42,00 %	42,00%
Oikaisut	1 474	1 473
Osakkuusyhtiön tasearvo Ryhmän taseessa	7 952	7 086

Yhteisjärjestelyt

Säästöpankkiryhmällä ei ole olennaisia yhteisjärjestelyjä.

Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt ja asunto-osakeyhtiöt käsitellään Ryhmän tilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Nämä yhtiöt sisältävät sekä sijoituskiinteistöjä että omassa käytössä olevia kiinteistöjä. 5 keskinäistä kiinteistöyhtiötä katsotaan Säästöpankkiryhmän näkökulmasta olennaisiksi, mutta näiden osuus Ryhmän taseesta on kuitenkin vähäinen.

Alla esitetään tiedot Säästöpankkiryhmän olennaisista yhteisistä toiminnoista:

Yhtiön nimi	Toimipaikka	Omistussuus	Omistussuus
		2017	2016
Kiinteistö Oy Ikaalisten Säästokeskus	Ikaalinen	90,80 %	90,80 %
Asunto Oy Salamankulma	Turku	37,01 %	37,01 %
Kiinteistö Oy Liedon Liikekeskus	Lieto	85,70 %	85,70 %
Kt Oy Lohjan Pankkitalo	Lohja	100,00 %	100,00 %
Koy Iisalmen Pohjolankatu 6	Iisalmi	100,00 %	100,00 %

LIITE 26: AINEELLISET HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa -ja vesialueet	1 004	1 073
Rakennukset	43 963	46 824
Koneet ja kalusto	4 923	4 934
Muut aineelliset hyödykkeet	849	872
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	602	3 007
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	51 341	56 711

31.12.2017					
Aineellisten hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	81 034	35 772	1 769	3 007	121 583
Lisäykset	967	2 119	31	602	3 719
Vähennykset	-1 736	-1 322		-3 007	-6 066
Siirrot erien välillä	978	456			1 434
Arvonkorotus	1 765				1 765
Hankintameno 31.12	83 007	37 025	1 800	602	122 434
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-33 137	-30 838	-897		-64 872
Tilkauden poistot	-4 607	-1 727	-50		-6 384
Tilkauden arvonalentumiset	-2	9			7
Vähennykset	-295	454	-4		155
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-38 040	-32 102	-951		-71 093
Kirjanpitoarvo 31.12.	44 967	4 923	849	602	51 341

31.12.2016					
Aineellisten hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	78 476	34 407	1 706	7	114 595
Lisäykset	2 884	1 784	70	3 001	7 739
Vähennykset	-403	-335	-6		-744
Siirrot erien välillä	77	-85			-8
Arvonkorotus					
Hankintameno 31.12	81 034	35 772	1 769	3 007	121 583
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-30 311	-29 399	-856		-60 566
Tilkauden poistot	-2 823	-1 814	-47		-4 685
Tilkauden arvonalentumiset	-3				-3
Vähennykset		375	6		381
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-33 137	-30 838	-897		-64 872
Kirjanpitoarvo 31.12.	47 897	4 934	872	3 007	56 711

LIITE 27: AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Aineettomat oikeudet	9 198	9 799
Muut aineettomat hyödykkeet	3 412	2 651
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	16 114	9 687
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	28 725	22 137

Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden testaus on suoritettu markkinaperusteisesti eikä viitteitä arvonalentumisesta ole.

Aineettomat oikeudet ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet muodostuvat merkittävilta osin ulkoisilta toimijoilta hankituista tietojärjestelmistä.

31.12.2017				
Aineettomien hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1	26 159	18 674	9 687	54 519
Lisäykset	47	2 281	12 041	14 369
Vähennykset	-397	-107	-2	-507
Siirrot erien välillä	5 466	139	-5 611	-6
Hankintameno 31.12.	31 275	20 987	16 114	68 376
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-16 360	-16 022		-26 604
Tilikauden poistot	-5 794	-1 652		-7 445
Vähennykset	77	100		177
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-22 077	-17 574		-39 651
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 198	3 412	16 114	28 725

31.12.2016				
Aineettomien hyödykkeiden muutokset (1 000 euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1	23 551	16 942	5 240	45 733
Lisäykset	190	1 721	6 900	8 812
Vähennykset	-15		-55	-70
Siirrot erien välillä	2 433	11	-2 399	45
Hankintameno 31.12.	26 159	18 674	9 687	54 519
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-12 306	-14 298		-26 604
Tilikauden poistot	-4 051	-1 783		-5 834
Vähennykset	-3	58		55
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-16 360	-16 022		-32 382
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 799	2 651	9 687	22 137

LIITE 28: LASKENNALLISET VEROT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Laskennallinen verosaaminen	2 260	3 385
Tuloverosaaminen	748	592
Verosaamiset yhteensä	3 009	3 977
Laskennalliset verovelat	57 270	62 699
Tuloverovelka	5 637	3 705
Verovelat yhteensä	62 907	66 403

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset		
Arvon alentumiset	2 135	1 253
Rahoitusvarat	1 919	2 196
Aineelliset hyödykkeet	1 748	874
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	648	290
Vahvistetut tappiot	1 338	1 897
Muut	772	613
Laskennallisten verojen netottaminen	-6 300	-3 739
Yhteensä	2 260	3 385

Säästöpankkiryhmällä on käyttämättömiä verotuksellisia tappioita n. 8 miljoonaa euroa, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Tappiot vanhenevat vuosina 2019-2027.

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Laskennalliset verovelat		
Tilinpäätössiirrot	47 530	48 257
Arvon alentumiset	53	
Rahoitusvarat	13 071	14 326
Rahavirran suojaukset	717	976
Aineettomat hyödykkeet	716	1 429
Aineelliset hyödykkeet	1 478	1 444
Muut	5	5
Laskennallisten verojen netottaminen	-6 300	-3 739
Yhteensä	57 270	62 699

2017 (1 000 euroa)	1.1.2017	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset								
Arvon alentumiset	1 253	882						2 135
Rahoitusvarat	2 196		-277					1 919
Aineelliset hyödykkeet	874	873						1 748
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	290	84			274			648
Vahvistetut tappiot	1 897	-559						1 338
Muut	613	159						772
Laskennallisten verojen netottaminen	-3 739						-2 560	-6 300
Yhteensä	3 385	1 439	-277	0	274	0	-2 560	2 260

2017 (1 000 euroa)	1.1.2017	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2017
Laskennalliset verovelat								
Tilinpäätössiirrot	48 257	-728						47 530
Arvon alentumiset		53						53
Rahoitusvarat	14 326	-355	-900					13 071
Rahavirran suojaukset	976			-260				717
Aineettomat hyödykkeet	1 429	-713						716
Aineelliset hyödykkeet	1 444	34						1 478
Muut	5							5
Laskennallisten verojen netottaminen	-3 739						-2 560	-6 300
Yhteensä	62 699	-1 709	-900	-260	0	0	-2 560	57 270

2016 (1 000 euroa)	1.1.2016	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset								
Arvon alentumiset	1 133	120						1 253
Rahoitusvarat	3 944		-1 748					2 196
Aineelliset hyödykkeet	737	138						874
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	207	35			49			290
Vahvistetut tappiot	1 378	519						1 897
Muut	460	153						613
Laskennallisten verojen netottaminen	-6 784						3 045	-3 739
Yhteensä	1 075	964	-1 748	0	49	0	3 045	3 385

2016 (1 000 euroa)	1.1.2016	Tuloslaskelman kautta kirjattu muutos	Rahoitusvarat	Rahavirran suojaus	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	Rakenne- järjestelyt	Muut	31.12.2016
Laskennalliset verovelat								
Tilinpäätössiirrot	48 669	-412						48 257
Rahoitusvarat	12 309	-602	2 619					14 326
Rahavirran suojaukset	913			64				976
Aineettomat hyödykkeet	2 056	-627						1 429
Aineelliset hyödykkeet	2 095	-651						1 444
Muut	-21	39					-12	5
Laskennallisten verojen netottaminen	-6 784						3 045	-3 739
Yhteensä	59 236	-2 253	2 619	64	0	0	3 033	62 699

LIITE 29: MUUT VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Maksujenvälityssaamiset	433	374
Siirtosaamiset		
Korot	33 364	33 568
Muut siirtosaamiset	14 212	21 478
Muut	77 547	8 699
Muut varat yhteensä	125 555	64 119

VELAT JA OMA PÄÄOMA

LIITE 30: KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista*	25 369	108 595
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat yhteensä	25 369	108 595

* Erä sisältää Säästöpankkiryhmän ulkopuolisten sijoittajien osuudet Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävistä rahastoista, joita käsitellään tarkemmin liitteessä 43 Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.

LIITE 31: VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Velat luottolaitoksille		
Velat keskuspankeille	38 000	18 000
Velat luottolaitoksille	190 458	209 049
Yhteensä	228 458	227 049
Velat asiakkaille		
Talletukset	6 375 524	6 059 467
Muut rahoitusvelat	2 401	4 362
Ottolainauksen käyvän arvon muutos	41 618	57 798
Yhteensä	6 419 543	6 121 627
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	6 648 001	6 348 676

LIITE 32: LIIKKEESEENLASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat		
Joukkovelkakirjalainat	1 270 313	1 213 851
Vakuudelliset joukkovelkakirjalainat	996 430*	498 460
Muut		
Sijoitustodistukset	296 386	337 277
Liikkeeseenlasketut velkakirjat yhteensä	2 563 128	2 049 588
Joista		
Vaihtuvakorkoiset	608 858	642 607
Kiinteäkorkoiset	1 954 270	1 406 981
Yhteensä	2 563 128	2 049 588

* Sp-Kiinnitysluottopankki laski lokakuussa lainaohjelmansa alla 500 miljoonan euron katetun joukkolainan. Euromääräisen viitelainan laina-aika on viisi vuotta. S&P Global Ratings myönsi joukkovelkakirjalainalle luottoluokituksen AAA ja laina on listattu Dublinin arvopaperipörssiin.

Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut mitään viivästyksiä ja laiminlyöntejä liittyen sen liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin.

LIITE 33: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Muu kuin sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset	128 764	146 574
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	515 265	425 835
Sijoitussidonnaisten sijoitus sopimusten velka	156 519	89 541
Vastuuvelan riittävyystestin mukainen täydennys	-	-
Muut velat		
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 944	1 651
Muut	638	725
Henkivakuutustoiminnan velat yhteensä	803 130	664 327

Henkivakuutusliiketoiminnan vastuuvelka (1 000 euroa)	Vastuu 2017	Sopimukset (kpl) 2017	Duraatio 2017
Muut kuin sijoitussidonnaiset sopimukset			
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus			
Takuukorko 3,5 %	2 718	40	10
Takuukorko 2,5 %	16 260	407	9,4
Takuukorko 0,0 %	91 124	2 396	8,7
Yksilöllinen eläkevakuutus			
Takuukorko 3,5 %	1 847	113	6,5
Takuukorko 2,5 %	6 419	666	9,4
Takuukorko 0,0 %	7 831	490	17,7
Ryhmäeläkevakuutus (maksuperusteinen, takuukorko 0,0 %)	1 870	106	5,3
Kapitalisaatiosopimukset (takuukorko 0,0 %)		0	
Riskivakuutus sopimukset	694	29 537	4,2

Sijoitussidonnaiset sopimukset

Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus	413 432	15 512	12,7
Yksilöllinen eläkevakuutus	87 045	10 624	18,8
Ryhmäeläkevakuutus	2 689	107	14,6
Kapitalisaatiosopimukset	12 099	81	16
Sijoitussidonnaiset sijoitus sopimukset	156 519	1 039	14
Vastuuvelan riittävyystestin mukainen täydennys			
Yhteensä	800 548	61 118	

Henkivakuutusliiketoiminnan vastuuvulka (1 000 euroa)	Vastuu 2016	Sopimukset (kpl) 2016	Duraatio 2016
Muut kuin sijoitussidonnaiset sopimukset			
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus			
Takuukorko 3,5 %	2 592	42	9,8
Takuukorko 2,5 %	16 943	438	9,4
Takuukorko 0,0 %	107 105	2 915	8,6
Yksilöllinen eläkevakuutus			
Takuukorko 3,5 %	1 879	126	3,4
Takuukorko 2,5 %	6 487	704	9,5
Takuukorko 0,0 %	8 901	517	18,3
Ryhmäeläkevakuutus (maksuperusteinen, takuukorko 0,0 %)	1 697	102	4,9
Kapitalisaatiosopimukset (takuukorko 0,0 %)	48	1	0,4
Riskivakuutus sopimukset	923	31 037	3,7
Sijoitussidonnaiset sopimukset			
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset			
Säästövakuutus	337 139	13 636	12,1
Yksilöllinen eläkevakuutus	77 339	10 742	20,5
Ryhmäeläkevakuutus	2 336	91	13,0
Kapitalisaatiosopimukset	9 022	77	15,6
Sijoitussidonnaiset sijoitus sopimukset	89 541	506	13,6
Vastuuvulan riittävyydestin mukainen täydennys			
Yhteensä	661 951	60 934	

Vastuuvulka on arvostettu kansallisen tilinpäätöksen periaatteiden mukaisesti. Arvostusperiaatteet on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa (liite 2).

Vastuuvulan riittävyydestissä verrataan vastuuvulan riittävyyttä sisäisen mallin mukaiseen vastuuvulkaan. Riittävyydesti on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa.

Duraatio perustuu sisäisen mallin mukaisiin vastuuvulan kassavirtoihin ja riskittömään korkokäyrään.

LIITE 34: VELAT, JOILLA ON HUONOMPI ETUOIKEUS

(1 000 euroa)	Keskikorko %	31.12.2017
Pääomalainat	4,00 %	84
Muut		
Debentuurit	2,00 %	100 200
Velat joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		100 284

(1 000 euroa)	Keskikorko %	31.12.2016
Pääomalainat	4,00 %	297
Muut		
Debentuurit	2,20 %	121 438
Velat joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		121 735

LIITE 35: VARAUKSET JA MUUT VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	54 120	64 291
Muut	7 414	9 057
Muut velat yhteensä	61 534	73 349

Siirtovelat		
Korkovelat	11 035	12 431
Saadut korkoennakot	909	1 352
Muut siirtovelat	23 335	19 643
Siirtovelat yhteensä	35 279	33 427

Varaukset		
Eläkevaraukset	3 355	1 576
Muut varaukset	13	280
Varaukset yhteensä	3 368	1 856

Varaukset ja muut velat yhteensä	100 181	108 631
---	----------------	----------------

(1 000 euroa)	2017	2016
Varausten muutokset		
1.1.	1 856	2 060
Lisäys muut varaukset	-	280
Vähennys muut varaukset	-267	-888
Lisäys etuusperusteiset eläkkeet	1 780	403
31.12.	3 368	1 856

LIITE 36: OMA PÄÄOMA

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Peruspääoma	20 338	20 338
Rahastot		
Kantarahasto	34 475	34 475
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	60 354	60 354
Vararahasto	69 694	69 669
Käyvän arvon rahasto	32 611	37 523
Suojausinstrumenttien rahasto	2 867	3 905
Muut rahastot	85 435	85 435
Kertyneet voittovarot		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	614 856	561 347
Tilikauden voitto (tappio)	70 424	56 361
Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä	991 053	929 408
Määräysvallattomien osuus	26 467	23 994
Oma pääoma yhteensä	1 017 520	953 402

Peruspääoma

Erään kirjataan maksettu osake-, osuus- tai peruspääoma. Mikäli osakepääoma on kokonaan tai osittain merkitsemättä kaupparekisteriin, kaupparekisteriin merkitsemätön osuus on ilmoitettava taseessa omana eränään tämän erän alaeränä.

Säästöpankkiryhmän peruspääoma muodostuu Säästöpankki- en peruspääomasta, jota ei säästöpankkilain 11 § mukaan makseta takaisin.

Säästöpankkiryhmään kuuluu myös neljä osakeyhtiömuotoista säästöpankkia, joiden osalta osakepääoma sisältyy oman pääoman peruspääomaan.

Kantarahasto

Kantarahastoon kirjataan säästöpankkilain 13 §:ssä tarkoitettu kantarahasto.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahasto on sidottua pääomaa. Ylikurssirahastoon on kirjattu mm. omien osakkeiden myyntivoitot.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota ei merkitä osakepääomaan ja jota ei kirjanpitolain mukaan merkitä vieraaseen pääomaan, sekä sellainen muu oman pääoman sijoitus, jota ei merkitä muuhun rahastoon. Rahastoon merkitään myös se määrä, jolla osakepääomaa alennetaan ja jota ei käytetä tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen.

Vararahasto

Vararahasto on sidottua pääomaa. Erään merkitään säästöpankkilain (1502/2001) 10 §:ssä tarkoitettuun vararahastoon kirjatut määrät.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahastoon kirjataan käypään arvoon arvostamisesta syntyneet erät.

Suojausinstrumenttien rahasto

Suojausinstrumenttien rahastoon kirjataan rahavirran suojauksesta syntyneet erät. Tällaiseksi eräksi kirjataan se osa rahavirran suojaukseen määritetyn suojausinstrumentin (johdannais-sopimuksen) käyvän arvon muutoksesta, jonka todetaan olevan tehokas suojaus.

Muut rahastot

Muita rahastoja ovat yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin taikka yleistä päätösvaltaa Säästöpankkiryhmässä käyttävän osuuskunnan kokouksen päätökseen perustuvia, aikaisempien tilikausien tuloksesta muodostettuja vapaita rahastoja.

Kertyneet voittovarot

Erään kirjataan tuloslaskelman osoittama tilikauden tulos sekä tulos edellisiltä tilikausilta siltä osin, kuin sitä ei ole siirretty muihin oman pääoman eriin tai jaettu voitonjakona.

Erittely käyvän arvon rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2017
Käyvän arvon rahasto 1.1.	37 523
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, osakkeet ja osuudet	31 913
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahoitusravopaperit	2 624
Laskennalliset verot käypään arvoon arvostamisesta	607
Määräysvallattomien omistajien osuus käyvän arvon rahastosta	-1 006
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-39 050
Käyvän arvon rahasto 31.12	32 611

Erittely suojausinstrumenttien rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2017
Suojausinstrumenttien rahasto 1.1.	3 905
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahavirtaa suojaavat johdannaiset	-1 365
Laskennalliset verot, rahavirran suojaus	260
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	67
Suojausinstrumenttien rahasto 31.12	2 867

Erittely käyvän arvon rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2016
Käyvän arvon rahasto 1.1.	21 163
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, osakkeet ja osuudet	30 359
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahoitusravopaperit	12 983
Laskennalliset verot käypään arvoon arvostamisesta	-4 367
Määräysvallattomien omistajien osuus käyvän arvon rahastosta	-698
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-21 918
Käyvän arvon rahasto 31.12	37 523

Erittely suojausinstrumenttien rahaston muutoksista (1 000 euroa)	2016
Suojausinstrumenttien rahasto 1.1.	3 651
Voitto/tappio käypään arvoon arvostamisesta, rahavirtaa suojaavat johdannaiset	146
Laskennalliset verot, rahavirran suojaus	-64
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	172
Suojausinstrumenttien rahasto 31.12	3 905

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 37: VAKUUDET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Annetut vakuudet		
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	25 585	37 628
Luotot *	1 485 159	703 492
Muut	12 750	16 284
Annetut vakuudet yhteensä	1 523 494	757 404
Saadut vakuudet		
Kiinteistövuokrat	7 372 032	6 584 761
Saamistodistukset	38 370	42 032
Muut	76 222	73 282
Saadut takaukset	59 162	60 575
Saadut vakuudet yhteensä	7 545 786	6 760 650

* Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseenlaskemien vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetetut luotot.

LIITE 38: TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Takaukset	59 277	63 467
Luottolupaukset	596 311	487 120
Muut	7 607	8 120
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	663 195	558 707

LIITE 39: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETTOUTUS

Säästöpankkiryhmän johdannaissopimuksiin sovelletaan joko ISDA:n tai Finanssialan johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan nettouttaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

30.12.2017				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannais-sopimukset				52 143		33 588	18 555
Yhteensä				52 143	0	33 588	18 555

Velat							
Johdannais-sopimukset				5 584		339	5 185
Yhteensä				5 584	0	339	5 185

31.12.2016				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannais-sopimukset				70 957		45 328	25 629
Yhteensä				70 957	0	45 328	25 629

Velat							
Johdannais-sopimukset				2 289		400	1 889
Yhteensä				2 289	0	400	1 889

LIITE 40: KÄYVÄT ARVOT ARVOSTUSMENETELMÄN MUKAISESTI

Käypään arvoon arvostus

Rahoitusinstrumentit esitetään Ryhmän taseessa käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kuvataan rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu arvostustavan mukaan sekä perusteet arvostamistavoille ja käyvän arvon määrittämiselle.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot määritetään ensisijaisesti käyttämällä noteerauksia julkisesti noteeratuilta markkinoilta tai kolmansilta osapuolilta saatuja markkinahintoja. Mikäli markkinanoteerausta ei ole saatavilla, on tase-erät pääosin arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöspäivän markkinakorkojen avulla. Käteisvarojen osalta käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa. Myös vaadittaessa maksettavien talletusten osalta on nimellisarvon katsottu vastaavan käypää arvoa.

Sijoituskiinteistöt arvostetaan Ryhmän tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo ilmoitetaan liitetietona. Käypien arvojen määrittelyn perustana on käytetty mahdollisimman vertailukelpoisia markkinahintoja tai kiinteistön nettotuottoihin perustuvaa arvostusmallia. Merkittävimpien kiinteistöjen osalta arvostukselle pyritään saamaan riippumattoman arvioitsijan lausunto.

Säästöpankkiryhmällä ei ole kertaluontoisesti käypään arvoon arvostettuja varoja.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusvarat, joiden arvo määräytyy likvideilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella. Likvidiksi kat-

sotaan markkina, jossa hinnat ovat saatavilla helposti ja riittävän säännöllisesti. Tasoon 1 kuuluvat noteeratut joukkovelkakirjalainat sekä muut arvopaperit ja pörssiosakkeet ja -johdannaiset, joille noteerataan julkisesti hinta.

Taso 2 sisältää rahoitusvarat, joille ei ole saatavissa noteerausta suoraan toimivilta markkinoilta ja joiden käypä arvo arvioidaan käyttäen arvostusmenetelmiä tai -malleja. Nämä perustuvat oletuksiin, joita tukevat todennettavissa oleva markkinainformaatio, kuten vastaavanlaisten instrumenttien noteerattuja korkoja tai hintoja. Tähän ryhmään kuuluvat mm. valuutta- ja korkojohdannaiset sekä yritys- ja sijoitustodistukset.

Taso 3 sisältää rahoitusvarat, joiden käypää arvoa ei saada julkisesta markkinanoteerauksesta tai todennettavissa olevaan markkinainformaatioon perustuvien arvostusmenetelmien tai -mallien avulla. Tasoon 3 luetaan noteeraamattomat osakeinstrumentit, strukturoidut sijoitukset sekä muut arvopaperit, joille ei tällä hetkellä ole saatavissa sitovaa markkinanoteerausta. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon. Tasoon 3 luetaan myös Ryhmän sijoituskiinteistöille määritetyt käyvät arvot.

Siirrot tasojen välillä

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Merkittäviä siirtoja tasojen 1, 2 ja 3 välillä ei ole ollut kauden 1.1.-31.12.2017 aikana.

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	9 325	552		8 772	9 325
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	672 980	671 183		1 797	672 980
Muut toiminnot**	25 369	25 369			25 369
Johdannaispaimukset					
Pankkitoiminta	53 220		53 220		53 220
Myytavissa olevat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 175 920	1 136 538	9 986	29 817	1 176 341
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	181 178	174 496		6 682	181 178

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihiin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Jaksotettuun hankintameno arvoistettavat					
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset					
Pankkitoiminta	41 763	43 828			43 828
Lainat ja muut saamiset					
Pankkitoiminta	8 905 510		10 463 054	4 245	10 467 298
Rahoitusvarat yhteensä	11 065 265	2 051 967	10 526 260	51 312	12 629 539
Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	42 994			69 247	69 247
Yhteensä	42 994	0	0	69 247	69 247

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	671 784	671 784			671 784
Muut toiminnot**	25 369	25 369			25 369
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	5 584		5 584		5 584
Jaksotettuun hankintameno arvoistettavat					
Pankkitoiminta	9 311 414	2 190 258	6 605 525	523 591	9 319 374
Rahoitusvelat yhteensä	10 014 150	2 887 411	6 611 109	523 591	10 022 111

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3

Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	8 811	1 537	10 347
Eräntyneet tilikauden aikana	-300		-300
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	257		257
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	4	260	264
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	8 772	1 797	10 568

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvomuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Johdannaiset (netto) (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	1 239	0	1 239
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-172		-172
Siirrot tasolle 1 ja 2	-1 067		-1 067
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0	0	0

Tuloslaskelman kautta kirjatut johdannaisten arvonmuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Myytavissä olevat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	28 684	5 076	33 760
Hankinnat	4 485	1 807	6 292
Myynnit	-3 040	-160	-3 200
Eräntyneet tilikauden aikana	-3 884		-3 884
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	1	1	2
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-113		-113
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	551	-42	509
Siirrot tasolta 1 ja 2	5 682		5 682
Siirrot tasolle 1 ja 2	-2 548		-2 548
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	29 817	6 682	36 499

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutus-toiminnan nettotuotot". Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3 (1 000 euroa)		
31.12.2017	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	8 772	-218
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	1 797	-1
Yhteensä	10 569	-219
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	29 817	-634
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	6 682	-1 272
Yhteensä	36 499	-1 906
Yhteensä	47 068	-2 125

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 prosentin kaikissa maturitettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty 15 prosentin arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

31.12.2016	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	9 460	649		8 811	9 460
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	518 043	516 506		1 537	518 043
Muut toiminnot**	108 595	108 595			108 595
Johdannaispaimukset					
Pankkitoiminta	72 024		70 785	1 239	72 024
Myytävissä olevat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 217 220	1 172 058	16 478	28 684	1 217 220
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	187 205	182 128		5 076	187 205
Muut toiminnot	482	482			482
Jaksotettuun hankintamenoön arvos- tettavat					
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset					
Pankkitoiminta	46 454	46 688		301	46 989
Lainat ja muut saamiset					
Pankkitoiminta	8 064 383		9 428 289	3 837	9 432 126
Rahoitusvarat yhteensä	10 223 865	2 027 106	9 515 552	49 485	11 592 143
Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	42 625			68 410	68 410
Yhteensä	42 625			68 410	68 410

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihiin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2016	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	515 377	515 377			515 377
Muut toiminnot**	108 595	108 595			108 595
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	2 289		2 289		2 289
Jaksotettuun hankintamenoön arvos- tettavat					
Pankkitoiminta	8 520 000	1 689 352	6 797 932	82 456	8 569 740
Rahoitusvelat yhteensä	9 146 260	2 313 323	6 800 221	82 456	9 196 001

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3.

Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja hen- kivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	14 431	5 700	20 130
Hankinnat	402		402
Myynnit	-3 104	-4 194	-7 298
Erääntyneet tilikauden aikana	-3 300		-3 300
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	159	12	171
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	224	20	244
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	8 811	1 537	10 347

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvomuutokset on kirjattu eriin "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Johdannaiset (netto) (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja hen- kivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	1 024	0	1 024
Hankinnat	946		946
Myynnit	-1		-1
Erääntyneet tilikauden aikana	-796		-796
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	66		66
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	1 239	0	1 239

Tuloslaskelman kautta kirjatut johdannaisten arvomuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Myytävissä olevat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja hen- kivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	38 618	8 794	47 412
Hankinnat	7 032		7 032
Myynnit	-4 257	-3 120	-7 377
Erääntyneet tilikauden aikana	-1 707		-1 707
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	16		16
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	-6		-6
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset	191	-598	-406
Siirrot tasolta 1 ja 2	-11 202		-11 202
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	28 684	5 076	33 760

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot". Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pää-oman käyvän arvon rahastoon.

**Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3
(1 000 euroa)**

31.12.2016	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	8 811	-315
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	1 537	-16
Yhteensä	10 348	-331
Johdannaisopimukset		
Pankkitoiminta, varat	1 239	-1 239
Yhteensä	1 239	-1 239
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	28 684	-1 767
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	5 076	-761
Yhteensä	33 760	-2 529
Yhteensä	45 348	-4 099

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 prosentin kaikissa maturiteettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty 15 prosentin arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

LIITE 41: ELÄKEVELKA

Säästöpankkiryhmän lakisääteinen eläketurva (TyEL) on hoidettu eläkevakuutusyhtiössä ja se on maksupohjainen järjestely. Lisäksi Säästöpankkiryhmään kuuluvissa yhtiöissä on henkivakuutusyhtiöissä useita etuuspohjaisia eläkevakuutuksia johdolle, tietyille johtavassa asemassa oleville työntekijöille sekä sellaisille henkilöille, jotka aikanaan kuuluivat Säästöpankkien Eläkekassaan.

Eläkeikä vakuutuksissa on 60-65 vuotta ja tavoite-eläke on 60 % sopimuksissa määritellystä eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Järjestelyjä säätelevät paikalliset verolait ja muu lainsäädäntö.

Vakuutusjärjestelyssä varojen määrä kuvastaa vakuutusyhtiön vastuulla olevaa osaa velvoitteesta ja se lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin velvoite. Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät 100 % hyväksyttäviä vakuutuksia. Koska velvoitteet on vakuutettu, yhtiön vastuulle ei jää merkittäviä riskejä. Yhtiön vastuulla ovat lähinnä työeläkeindeksiin sidottujen eläkkeiden korotukset sekä diskonttauskoron ja palkankehityksen muutosten vaikutus.

Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuuspohjaisten järjestelyjen varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta, ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä.

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Veloitteen nykyarvo	18 083	15 907
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	14 723	14 331
Taseessa oleva velka 31.12.	3 359	1 576
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko, %	1,50 %	1,20 %
Palkankehitys, %	2,20 %	1,90 %
Eläkkeiden nousu, %	0,00 - 2,00 %	0,00 - 1,65 %

(1 000 euroa)	2017	2016
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	1 018	895
Aikaisempien kausien työsuoritukseen perustuvat menot	250	93
Nettokorko	14	10
Kulut tuloslaskelmassa	1 282	998
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	1 371	243
Laaja tulos ennen veroja	2 654	1 241
Veloitteen nykyarvo 1.1.	15 907	13 546
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	1 018	895
Aikaisempien kausien työsuoritukseen perustuvat menot	250	93
Korkokulut	189	215
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) demografisten oletusten muutoksesta		
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) taloudellisten oletusten muutoksesta	-110	612
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) kokemusperäisistä muutoksista	1 065	801
Maksetut etuudet	-237	-255
Veloitteen nykyarvo 31.12.	18 083	15 907
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1	14 331	12 374
Korkotuotot	175	205
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto pl. korkokuluun/-tuottoon kuuluva erä	-416	1 170
Maksetut etuudet	-237	-255
Järjestelyyn suoritettut maksut	870	837
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	14 723	14 331
Veloitteen nykyarvo	18 083	15 907
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	14 723	14 331
Taseessa oleva velka 31.12.	3 359	1 576
Taseessa oleva velka 1.1.	1 576	1 172
Kulut tuloslaskelmassa	1 282	998
Järjestelyyn suoritettut maksut	-870	-837
Uudelleenmäärittämiset laajassa tuloslaskelmassa	1 371	243
Tasessa oleva velka 31.12.	3 359	1 576

Herkkyysanalyysi - nettovelka

Alla olevasta taulukosta näkyvät oletusten muutosten vaikutukset nettovelkaan

	2017	2016
Diskontokoron muutos +0,50%	-318	-168
Diskontokoron muutos -0,50%	343	259
Palkankehitys + 0,5 %	231	200
Palkankehitys - 0,5 %	-222	-132
Eläkkeiden nousun muutos + 0,5 %	734	715
Eläkkeiden nousun muutos - 0,5 %	-664	-586

Veloitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 17 vuotta (18).

Säästöpankkiryhmä arvioi maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihinsä vuonna 2018 noin 873 tuhatta euroa (774).

LIITE 42: MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Säästöpankkiryhmä vuokralle ottajana

Säästöpankkiryhmä toimii vuokralle ottajana mm. konttoritilojen, tulostimien ja kannettavien tietokoneiden osalta.

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat		
Yhden vuoden kuluessa	2 966	1 682
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	7 585	8 249
Yli viiden vuoden kuluttua	6 010	4 809
Yhteensä	16 561	14 740

Säästöpankkiryhmän vuokralle antajana

Säästöpankkiryhmä toimii vuokralle antajana mm. pankkien omistamien asuinhuoneistojen osalta.

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat		
Yhden vuoden kuluessa	1 738	1 713
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	2 662	5 329
Yli viiden vuoden kuluttua	1 453	2 664
Yhteensä	5 853	9 706

LIITE 43: SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT YHTEISÖT

Säästöpankkiryhmän rakenne

Alla olevassa taulukossa esitetään tiedot Säästöpankkiryhmän yhdisteltyn tilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä.

YRITYS	TOIMIPAIKKA		
Laskentatekninen emoyritys:			
Säästöpankki Sinetti	Orivesi		
Huittisten Säästöpankki	Huittinen		
Aito Säästöpankki Oy	Tampere		
Kalannin Säästöpankki	Uusikaupunki		
Avain Säästöpankki	Kortesjärvi		
Lammin Säästöpankki	Hyvinkää		
Liedon Säästöpankki	Lieto		
Länsi-Uudenmaan Säästöpankki	Lohja		
Mietoisten Säästöpankki	Masku		
Myrskylän Säästöpankki	Myrskylä		
Säästöpankki Optia	Iisalmi		
Helmi Säästöpankki Oy	Lahti		
Pyhärannan Säästöpankki	Pyhäranta		
Someron Säästöpankki	Somero		
Suomenniemen Säästöpankki	Suomenniemi		
Sysmän Säästöpankki	Sysmä		
Ylihärman Säästöpankki	Ylihärnä		
Eurajoen Säästöpankki	Eurajoki		
Ekenäs Sparbank	Tammisaari		
Kiikoisten Säästöpankki	Sastamala		
Kvevlax Sparbank	Koivulahti		
Närpiön Säästöpankki Oy	Närpiö		
		OMISTUSOSUUS	OMISTUSOSUUS
Tytäryritykset:		31.12.2017	31.12.2016
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	78,10 %	78,10 %
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Helsinki	94,73 %	94,73 %
Sp-Rahastoyhtiö Oy	Helsinki	92,57 %	92,57 %
Säästöpankkiliitto osk	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Säästöpankkipalvelut Oy	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Sp-Henkivakuutus Oy	Helsinki	81,22 %	81,22 %
Sp-Koti Oy	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Säästöpankkien Holding Oy	Helsinki	80,10 %	80,10 %
Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj	Helsinki	100,00 %	100,00 %

Yhdisteltävät sijoitusrahastot:

Säästöpankki Yrityslaina	Helsinki	ei yhdistellä	35,32 %
Säästöpankki High Yield	Helsinki	46,84 %	50,00 %
Säästöpankki Kehittyvät korkomarkkinat	Helsinki	47,30 %	68,10 %

Merkittävimmät kiinteistöyhtiöt:

Fast Ab Bankborg	Koivulahti	100 %	100 %
Fast Ab Kvevlax Affärshus	Koivulahti	65,90 %	65,90 %
Kiinteistö Oy Säästö-Erkko	Orimattila	64,58 %	64,58 %
Kiinteistö Oy Toritammi-Torgeken Fastighets Ab	Kaskinen	56,00 %	56,00 %
Kiinteistö Oy Eräjärven Pankkitalo	Eräjärv	100 %	100 %
Kiinteistö Oy Oriveden Läsimäki	Orivesi	94,22 %	94,22 %
Kiinteistö Oy Kaustisen Säästökeskus	Pietarsaari	76,33 %	76,00 %
Kiinteistö Oy Käviän Säästöpuisto	Kokkola	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Kalajoenrinne	Kalajoki	59,37 %	59,37 %

Merkittävät rajoitukset

Ei merkittäviä omistukseen ja varojen käyttöön liittyviä rajoituksia.

Määräysvallattomien omistajien osuudet tytäryrityksissä

Säästöpankkiryhmän tytäryritysten määräysvallattomat omistajat ovat pääosin säästöpankkeja, jotka eivät kuulu Säästöpankkien yhteenliittymään.

Alla olevassa taulukossa esitetään erittely yhtiöistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus.

Tytäryritys	Toimipaikka	Määräysvallattomien omistusosuus (%)	Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta, tuhatta euroa
		2017	2017
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	21,90	11 183
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oy	Helsinki	5,27	2 630
Sp-Henkivakuutus Oy	Helsinki	18,78	7 429

Alla olevassa taulukossa esitetään taloudellisen informaation yhteenveto tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus. Tiedot esitetään ennen sisäisten erien eliminointia.

(1 000 euroa)	Nooa Säästöpankki Oy	Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oy	Sp-Henkivakuutus Oy
	2017	2017	2017
Lainat ja saamiset	201 901	2 572 202	
Henkivakuutustoiminnan varat			847 296
Muut varat	558 782	101 320	4 975
Velat	709 238	2 623 621	813 464

Lisäksi Säästöpankkiryhmään kuuluu yhtiöitä, joissa määräysvallattomien omistajien osuus omistuksesta on 5,78-44,00 % ja osuus omasta pääomasta yhteensä 2 468 tuhatta euroa. Yhdenkään näistä yhtiöistä ei katsota olevan yksittäin merkittävä.

Tytäryritys	Toimipaikka	Määräysvallattomien omistusosuus (%)	Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta, tuhatta euroa
		2016	2016
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	21,90	10 426
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Espoo	5,27	2 533
Sp-Henkivakuutus Oy	Espoo	18,78	8 630

Alla olevassa taulukossa esitetään taloudellisen informaation yhteenvedo tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus. Tiedot esitetään ennen sisäisten erien eliminointia.

	Nooa Säästöpankki Oy	Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj	Sp-Henkivakuutus Oy
(1 000 euroa)	2016	2016	2016
Lainat ja saamiset	609 310	2 196 084	
Henkivakuutustoiminnan varat			701 721
Muut varat	142 780	109 048	2 762
Velat	704 094	2 257 061	673 968

Lisäksi Säästöpankkiryhmään kuuluu yhtiöitä, joissa määräysvallattomien omistajien osuus omistuksesta on 5,78-44,00 % ja osuus omasta pääomasta yhteensä 2 405 tuhatta euroa. Yhdenkään näistä yhtiöistä ei katsota olevan yksittäin merkittävä.

Konsolidoidut strukturoidut yhteisöt

Ryhmä on osallisena yhteisöihin, joka on rakennettu siten, etteivät äänioikeudet tai vastaavanlaiset oikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä, kenellä on määräysvalta yhteisössä, esimerkiksi kun äänioikeudet liittyvät vain hallinnollisiin tehtäviin ja merkityksellisiä toimintoja ohjataan sopimukseen perustuvien järjestelyjen avulla. Tällaiset yhteisöt ovat strukturoituja yhteisöjä. Arvioitaessa tarvetta yhdistellä strukturoituja yhteisöjä Ryhmän tilinpäätökseen huomioidaan Ryhmän ja kyseisen yhteisön välisen suhteen luonne sekä arvioidaan Ryhmän valtaa yhteisössä IFRS 10 -standardin määrittelemän määräysvallan periaatteen mukaan.

Ryhmän vaikutuspiiriin kuuluvat strukturoidut yhteisöt ovat Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvan Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimia sijoitusrahastoja. Sp-Rahastoyhtiö toimii sijoitusrahastojen hallinnoijana, joten Ryhmällä katsotaan olevan sijoitusrahastoja koskeva valta, jonka avulla se pystyy vaikuttamaan saamaansa tuoton määrään. Ryhmässä on määritetty konsolidoitaviksi rahastoiksi ne sijoitusrahastot, joissa Ryhmään kuuluvien yhteisöjen omistusosuus on pidempiaikaisena sijoituskohteena ollut yli 40 %. Ryhmään kuuluvien yhtiöiden omistusosuus rahastossa on pitänyt olla yli 40 % yli puolen vuoden ajan, ennen kuin rahasto yhdistellään. Ryhmän tilinpäätökseen on yhdistelty 2 sijoitusrahastoa 31.12.2017 (3 vuonna 2016)

Alla olevassa taulukossa varoina esitetään niiden sijoitusrahastojen arvo, joissa Ryhmällä on edellä määritetyn mukaisesti määräysvalta ja jotka on yhdistelty Ryhmän tilinpäätökseen. Velka sisältää muiden omistajien osuuden kyseisten rahastojen arvosta. Velat eivät edusta vaateita Ryhmän varoja kohtaan, ja sijoitusrahastojen varoja puolestaan voidaan käyttää vain niiden omien velkojen suorituksiin.

	31.12. 2017		21.12.2016	
(1 000 euroa)	Varat yhteensä	Velat yhteenä	Varat yhteensä	Velat yhteensä
Rahastot yhteensä	47 780	25 369	173 479	108 595

Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävät sijoitusrahasto-omistukset on Ryhmän omistuksen osalta luokiteltu myytävissä oleviksi. Muiden omistajien osuudet varoista ja veloista arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Tiedot Säästöpankkiryhmän osuuksista osakkuus- ja yhteisyrityksissä esitetään liitteessä 25 "Sijoitukset osakkuusyhtiöissä".

LIITE 44: STRUKTUROITUJEN KONSOLIDOIMATTOMIEN YHTEISÖJEN TIEDOT

Alla olevassa taulukossa esitetään taloudellista informaatiota niistä strukturoiduista yhteisöistä, joita ei konsolidoida Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen, sekä Ryhmän sijoitus näihin yhteisöihin ja maksimitappioriski. Kyseiset yhteisöt ovat Säästöpankkiryhmään kuuluvan Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimia sijoitusrahastoja. Niistä Sp-Rahastoyhtiön rahastoista, joissa Ryhmällä on sijoituksia, kolme on konsolidoitu Ryhmän tilinpäätökseen, kun taas 16 sijoitusrahastoa jää konsolidoinnin ulkopuolelle. Alla esitetyt rahastojen velat edustavat osuudenomistajien velkoja sekä Ryhmään kuuluville yhteisöille että ulkopuolisille omistajille.

(1 000 euroa)	31.12.2017			
	Varat yhteensä	Velat yhteensä	Ryhmän sijoitus	Maksimitappioriski
Sijoitusrahastot yhteensä	2 306 985	2 306 985	189 962	189 962

(1 000 euroa)	31.12.2016			
	Varat yhteensä	Velat yhteensä	Ryhmän sijoitus	Maksimitappioriski
Sijoitusrahastot yhteensä	1 694 464	1 694 464	126 648	126 648

Kaikki sijoitusrahasto-omistukset on luokiteltu myytävissä oleviksi. Konsolidoimattomien Sp-Rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen realisoitumattomat käyvän arvon muutokset, 5 830 tuhatta euroa (5 493), sisältyvät Ryhmän muihin laajan tuloksen eriin. Tilikaudella realisoituneet voitot ja tappiot, yhteensä 8 149 tuhatta euroa (4 638) sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Ryhmän maksimitappioriski kutakin strukturoitua yhteisöä kohden rajoittuu Ryhmän tekemään sijoitukseen.

LIITE 45: LÄHIPIIRITIEDOT

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on määritellyt Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluvat tahot. Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluu Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävät yhtiöt ja yhteisöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Lisäksi lähipiiriin kuuluu yhteisöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ja/tai heidän läheisillä perheenjäsenillään on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta. Säästöpankkiryhmän johtoon kuuluviin avainhenki-

löihin luetaan Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä johtoryhmän jäsenet.

Lähipiirille myönnettyt luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

Lähipiiritapahtumat koostuvat pääasiassa luottojen myöntämisestä, talletuksista ja takauksista.

2017 (1 000 euroa) Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisytytykset**	Osakkuusyrytykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	7 100	887	7 325	15 311
Varat yhteensä	7 100	887	7 325	15 311
Velat				
Talletukset	4 960	2 138	2 806	9 905
Muut velat	1 114	139	4 821	6 073
Velat yhteensä	6 074	2 277	7 627	15 979
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	570	229	4 732	5 531
Yhteensä	570	229	4 732	5 531
Tuotot ja kulut 1-12/2017				
Korkotuotot	52	17	135	204
korkokulut	-15	2		-13
Vakuutusmaksutuotot	505	53		558
Palkkiotuotot	7	3	60	69
Muut kulut			-41 135	-41 135
Arvon alentumiset				0
Yhteensä	549	75	-40 940	-40 316

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsentensä yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

(1 000 euroa) Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensatio	1-12/2017	1-12/2016
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	2 671	2 026
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	316	192
Yhteensä	2 987	2 218

2016 (1 000 euroa) Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisyrietykset**	Osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	5 933	1 267	6 716	13 915
Varat yhteensä	5 933	1 267	6 716	13 915
Velat				
Talletukset	5 667	1 850	3 500	11 018
Muut velat	1 029	396	3 674	5 099
Velat yhteensä	6 696	2 246	7 174	16 117
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	493	169	4 858	5 520
Yhteensä	493	169	4 858	5 520
Tuotot ja kulut 1-12/2016				
Korkotuotot	49	22	141	210
korkokulut	-49	-3		-53
Vakuutusmaksutuotot	242	76		317
Palkkiotuotot	4	3	219	225
Muut kulut			-36 626	-36 626
Arvon alentumiset				0
Yhteensä	245	97	-36 267	-35 927

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsenten yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

LIITE 46: TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Säästöpankkiliitto osk:in hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

PILARI III LIITETIEDOT

LIITE 47: VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

Säästöpankkiryhmää koskevat julkistamisvaateet riskienhallinnan tavoitteiden ja käytänteiden osalta on kuvattu Ryhmän tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa. Säästöpankkiryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat tiedot sekä palkitsemisjärjestelmä on kuvattu tilinpäätöksen hallinnointiperiaatteissa.

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja

palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankkiliitto osk toimii Yhteenliittymän Keskusyhteisönä.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttaposiitiolle.

Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	969 674	915 685
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-30 591	-27 835
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	939 082	887 850
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	939 082	887 850
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	45 483	48 717
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	45 483	48 717
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	984 565	936 567
Riskipainotetut erät yhteensä	5 165 694	4 805 436
josta luottoriskin osuus	4 601 921	4 250 278
josta vastuun arvonoinnivaara (CVA)	72 541	98 561
josta markkinariskin osuus	39 879	35 147
josta operatiivisen riskin osuus	451 354	421 450
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	19,1 %	19,5 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	984 565	936 567
Pääomavaatimus yhteensä*	569 379	504 571
Josta Pilari II lisäpääomavaatimuksen osuus	25 828	0
Pääomapuskuri	415 186	431 996

* Pääomavaatimus muodostuu lakisäätisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta, joka tuli voimaan 30.6.2017 ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

LIITE 48: OMAT VARAT ERITTÄIN

31.12.2017	(1 000 euroa)			
EBA:n asetuksen numerointi		(A) Määrä julkistamispäivänä pankki	(B) Asetuksen (EU) N:o 575/2013 artikla, johon viitataan	(C) Määrät, joihin sovelletaan asetusta (EU) N:o 575/2013 edeltänyttä kohtelua, tai asetuksessa (EU) N:o 575/2013 säädetty jäljelle jäävä määrä.
	Ydinpääoma (CET1): instrumentit ja rahastot			
1	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	54 813	26 artiklan 1 kohta, 27, 28 ja 29 artikla, EPV:n luettelo 26 artiklan 3 kohta	
	josta: osakepääoma	54 813	EPV:n luettelo 26 artiklan 3 kohta	
2	Kertyneet voittovarot	596 078	26 artiklan 1 kohdan c alakohta	
3	Kertyneet muun laajan tuloksen erät (ja muut rahastot, kattaa myös realisoitumattomat voitot ja tappiot sovellettavien tilinpäätösstandardien nojalla)	252 356	26 artikla 1 kohta	
3a	Yleisten pankkiriskien rahasto		26 artikla 1 kohta f alakohta	
4	Asetuksen 484 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain CET1:stä		486 artiklan 2 kohta	
	Julkisen sektorin pääomasijoitukset, joiden sallitaan jatkua 1.tammikuuta 2018 asti		483 artiklan 2 kohta	
5	Vähemmistöosuudet (määrä, joka voidaan sisällyttää konsolidoituun ydinpääomaan (CET1))		84, 479 ja 480 artikla	
5a	Riippumattoman tahon tarkastamat kesken tilikauden kertyneet voitot, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat kulut tai osingot	63 820	26 artiklan 2 kohta	
6	Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja	967 067		
	Ydinpääoma (CET1):lakisääteiset oikaisut			
7	Muut arvonoi kaut (negatiivinen määrä)	-2 867	34 artikla, 105 artikla	
8	Aineettomat hyödykkeet (joista on vähennetty niihin liittyvät verovelat) (negatiivinen määrä)	-23 608	36 artiklan 1 kohdan b alakohta, 37 artikla, 472 artiklan 4 kohta	
10	Tulevista veronalaisista voitoista riippuvat laskennalliset verosaamiset, lukuun ottamatta niitä, jotka syntyvät väliaikaisten erojen seurauksena, (joista on vähennetty niihin liittyvät verovelat, jos 38 artiklan 3 kohdan ehdot täyttyvät) (negatiivinen määrä)	-1 510	36 artiklan 1 kohdan c alakohta, 38 artikla, 472 artiklan 5 kohta	
11	Käyvän arvon rahastoon sisältyvät erät, jotka liittyvät rahavirtojen suojauksista saatuihin voittoihin tai tappioihin		33 artiklan a kohta	
12	Odotettujen tappioiden yhteismäärän laskennasta saatavat negatiiviset määrät		36 artiklan 1 kohdan d alakohta, 40 artikla, 159 artikla, 472 artiklan 6 kohta	
13	Kaikki oman pääoman lisäykset, jotka johtuvat arvopaperistetuista omaisuuseristä (negatiivinen määrä)		32 artiklan 1 kohta	

14	Käypään arvoon arvostettuihin velkoihin liittyvät voitot tai tappiot, jotka aiheutuvat laitoksen oman luottokelpoisuuden muutoksesta	33 artiklan b kohta
15	Etuuspohjaisen eläkerahaston varat (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan e alakohta, 41 artikla, 472 artiklan 7 kohta
16	Laitoksen suorat ja välilliset omistussuudet omista ydinpääoman (CET1) instrumenteista (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan f alakohta, 42 artikla, 472 artiklan 8 kohta
17	Omistussuudet finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun näillä yhteisöillä on laitoksen kanssa keskinäinen ristiinomistus, jolla pyritään lisäämään keinotekoisesti laitoksen omia varoja (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan g alakohta, 44 artikla, 472 artiklan 9 kohta
18	Suorat ja välilliset omistussuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan h alakohta, 43, 45 ja 46 artikla, 49 artiklan 2 ja 3 kohta, 79 artikla, 472 artiklan 10 kohta
19	Suorat, välilliset ja synteettiset omistussuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan i alakohta, 43, 45 ja 47 artikla, 48 artiklan 1 kohdan b alakohta, 49 artiklan 1-3 kohta, 79 ja 470 artikla, 472 artiklan 11 kohta
21	Väliaikaisten erojen seurauksena syntyvät laskennalliset verosaamiset (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty siihen liittyvät verovelat, jos 38 artiklan 3 kohdan ehdot täyttyvät) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan c alakohta, 38 artikla, 48 artiklan 1 kohdan a alakohta, 470 artikla, 472 artiklan 5 kohta
22	Määrä, joka ylittää 15 prosentin raja-arvon (negatiivinen määrä)	48 artiklan 1 kohta
23	josta: suorat ja välilliset omistussuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä	36 artiklan 1 kohdan i alakohta, 48 artiklan 1 kohdan b alakohta, 470 artikla, 472 artiklan 11 kohta
26	Ydinpääomaan (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisut, jotka koskevat määrää, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetusta edeltänyttä kohtelua	
26a	Realisoitumattomiin voittoihin ja tappioihin liittyvät lakisääteiset oikaisut 467 ja 468 artiklan mukaisesti	
	josta:...realisoitumattoman tappion suodatin 1	467 artikla
	josta:...realisoitumattoman voiton suodatin 1	468 artikla
26b	Määrä, joka vähennetään ydinpääomasta (CET1) tai lisätään siihen niiden ylimääräisten suodattimien ja vähennysten johdosta, joita edellytettiin ennen vakavaraisuusasetusta	481 artikla
27	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) tehtävät vähennykset, jotka ylittävät laitoksen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan j alakohta
28	Ydinpääoman (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä	-27 984
29	Ydinpääoma (CET1)	939 082
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): instrumentit		140
30	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	51 artikla, 52 artikla
31	josta: luokitellaan sovellettavien tilinpäätösstandardien mukaisesti omaksi pääomaksi	
32	joista: luokitellaan sovellettavien tilinpäätösstandardien mukaiseksi velaksi	
33	Asetuksen 484 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain AT1:stä	486 artiklan 3 kohta
	Julkisen sektorin pääomasijoitukset, joiden sallitaan jatkua 1. tammikuuta 2018 asti	486 artiklan 3 kohta

34	Tytäryritysten liikkeeseen laskemat ja kolmansien hallussa olevat ehdot täyttävät ensisijainen pääoma (T1), joka sisältyy konsolidoituun ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) (mukaan lukien vähemmistöosuudet, joita ei sisällytetty riville 5)		85, 86 ja 480 artikla
35	josta: tytäryritysten liikkeeseenlaskemat instrumentit, jotka poistetaan asteittain		486 artiklan 3 kohta
36	Ensisijaisen lisäpääoma (AT1) ennen lakisääteisiä oikaisuja:	0	
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): lakisääteiset oikaisut			
37	Laitoksen suorat ja välilliset omistusosuudet omista ensisijaisista lisäpääoman (AT1) instrumenteista (negatiivinen määrä)		52 artiklan 1 kohdan b alakohta, 56 artiklan a kohta, 57 artikla, 475 artiklan 2 kohta
38	Omistusosuudet finanssialan yhteisöjen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteista, kun näillä yhteisöillä on laitoksen kanssa keskinäinen ristiinomistus, jolla pyritään lisäämään keinoitekoisesti laitoksen omia varoja (negatiivinen määrä)		56 artiklan b kohta, 58 artikla, 475 artiklan 3 kohta
39	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteista, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)		56 artiklan c alakohta, 59, 60 ja 79 artikla, 475 artiklan 4 kohta
40	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävää sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)		56 artiklan d alakohta, 59, 60 ja 79 artikla, 475 artiklan 4 kohta
41	Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset oikaisut, jotka koskevat määriä, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetusta edeltänyttä kohtelua ja siirtymäkauden kohtelua, ennen kuin ne poistetaan käytöstä asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti (ts. vakavaraisuusasetuksen mukaiset jäljelle jäävät määrät)		
41a	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät ydinpääomasta siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 472 artiklan mukaisesti		472 artikla, 472 artiklan 3 kohdan a alakohta, 472 artiklan 4 ja 6 kohta, 472 artiklan 8 kohdan a alakohta, 472 artiklan 9 kohta, 472 artiklan 10 kohdan a alakohta, 472 artiklan 11 kohdan a alakohta
41b	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät toissijaisesta pääomasta (T2) siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 475 artiklan mukaisesti		477 artikla, 477 artiklan 3 kohta, 477 artiklan 4 kohdan a alakohta
41c	Määrä, joka vähennetään ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) tai lisätään siihen niiden ylimääraisten suodattimien ja vähennysten johdosta, joita edellytettiin ennen vakavaraisuusasetusta		467, 468 ja 481 artikla
42	Toissijaisesta pääomasta (T2) tehtävät vähennykset, jotka ylittävät laitoksen toissijaisen pääoman (T2) (negatiivinen määrä)		56 artiklan e kohta
43	Ensisijaisen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä		
44	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
45	Ensisijainen pääoma (T1=CET1+AT1)	939 082	
Toissijainen pääoma (T2): Instrumentit ja varaukset			
46	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	45 483	62 ja 63 artikla
47	Asetuksen 484 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen ehtojen täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain T2:sta		486 artiklan 4 kohta
	Julkisen sektorin pääomasijoitukset, joiden sallitaan jatkua 1. tammikuuta 2018 asti		483 artiklan 4 kohta

48	Tytäryritysten liikkeeseen laskemat ja kolmansien hallussa olevat ehdot täyttävät omien varojen instrumentit, jotka sisältyvät konsolidoituun toissijaiseen pääomaan (T2) (mukaan lukien vähemmistöosuudet ja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumentit, joita ei ole sisällytetty riville 5 tai 34)	87, 88 ja 48O artikla	
49	josta: tytäryritysten liikkeeseenlaskemat instrumentit, jotka poistetaan asteittain	486 artiklan 4 kohta	
50	Luottoriskioikaisut	62 artiklan c ja d kohta	
51	Toissijainen pääoma (T2) ennen lakisääteisiä oikaisuja	45 483	
	Toissijainen pääoma (T2): lakisääteiset oikaisut		
52	Laitoksen suorat ja välilliset omistusosuudet omista toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista (negatiivinen määrä)	63 artiklan b kohdan i alakohta, 66 artiklan a kohta, 67 artikla, 477 artiklan 2 kohta	141
53	Omistusosuudet finanssialan yhteisöjen toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista, kun näillä yhteisöillä on laitoksen kanssa keskinäinen ristiinominen, jolla pyritään lisäämään keinotekoisesti laitoksen omia varoja (negatiivinen määrä)	66 artiklan b kohta, 68 artikla, 477 artiklan 3 kohta	
54	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	66 artiklan c kohta, 69, 70 ja 79 artikla, 477 artiklan 4 kohta	
54a	Josta uusia omistusosuuksia, joihin ei sovelleta siirtymäjärjestelyä		
54b	Josta omistusosuuksia, jotka olivat olemassa jo ennen 1. tammikuuta 2013 ja joihin sovelletaan siirtymäjärjestelyä.		
55	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	66 artiklan d kohta, 69 ja 79 artikla, 477 artiklan 4 kohta	
56	Toissijaisen pääomaan (T2) tehtävät lakisääteiset oikaisut, jotka koskevat määriä, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetuksen edeltänyttä kohtelua ja siirtymäkauden kohtelua, ennen kuin ne poistetaan käytöstä asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti (ts. vakavaraisuusasetuksen mukaiset jäljelle jäävät määrät)		
56a	Toissijaisesta pääomasta (T2) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät ydinpääomasta siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 472 artiklan mukaisesti	472 artikla, 472 artiklan 3 kohdan a alakohta, 472 artiklan 4 ja 6 kohta, 472 artiklan 8 kohdan a alakohta, 472 artiklan 9 kohta, 472 artiklan 10 kohdan a alakohta, 472 artiklan 11 kohdan a alakohta	
56b	Toissijaisesta pääomasta (T2) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 475 artiklan mukaisesti	475 artikla, 475 artiklan 2 kohdan a alakohta, 475 artiklan 3 kohta, 475 artiklan 4 kohdan a alakohta	
56c	Määrä, joka vähennetään toissijaisesta pääomasta (T2) tai lisätään siihen niiden ylimääräisten suodattimien ja vähennysten johdosta, joita edellytettiin ennen vakavaraisuusasetusta	467, 468 ja 481 artikla	
57	Toissijaiseen pääomaan (T2) tehtävät laikisääteiset oikaisut yhteensä		O
58	Toissijainen pääoma (T2)	45 483	
59	Pääoma yhteensä (TC=T1+T2)	984 565	

59a	Riskipainotetut varat, jotka koskevat määriä, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetusta edeltänyttä kohtelua ja siirtymäkauden kohtelua, ennen kuin ne poistetaan käytöstä asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti (ts. vakavaraisuusasetuksen mukaiset jäljelle jäävät määrät)		
60	Riskipainotetut varat yhteensä	5 165 694	
	Vakavaraisuussuhteet ja puskurit		
61	Ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	18,18	92 artiklan 2 kohdan a alakohta, 465 artikla
62	Ensisijainen pääoma (T1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	18,18	92 artiklan 2 kohdan b alakohta, 465 artikla
63	Kokonaispääoma (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	19,06	92 artiklan 2 kohdan c alakohta
64	Laitoskohtainen puskurivaatimus (92 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen CET1:n vaatimus plus yleistä pääomapuskuria ja vastasyklisiä puskuria koskevat vaatimukset plus järjestelmäriskipuskuri plus järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen liittyvä pusku-ri (G-SII- tai O-SII-puskuri) ilmaistuna prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	7,00	Vakavaraisuusdirektiivin 128, 129 ja 130 artikla
65	josta: yleistä pääomapuskuria koskeva vaatimus	2,50	
66	josta: vastasyklisiä puskuria koskeva vaatimus	0,00	
68	Puskureita koskevien vaatimusten täyttämiseen käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	18,18	Vakavaraisuusdirektiivin 128 artikla
	Vakavaraisuussuhteet ja puskurit		
72	Suorat ja välilliset omistussuhteet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen pääomasta, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka alittaa 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot)	24 031	36 artiklan 1 kohdan h alakohta, 45 ja 46 artikla 56 artiklan c kohta, 59 ja 60 artikla 66 artiklan c kohta, 69 ja 70 artikla
73	Suorat ja välilliset omistussuhteet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, joka alittaa 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot)	25 249	36 artiklan 1 kohdan i alakohta, 45 ja 48 artikla
	Ylärajat, joita sovelletaan varausten sisällyttämiseen toissijaiseen pääomaan (T2)		
76	Toissijaiseen pääomaan (T2) niiden riskien osalta sisällytetyt luottoriskinoikaisut, joihin sovelletaan standardimenetelmää (ennen ylärajan soveltamista)		62 artikla
77	Yläraja, luottoriskinoikaisujen sisällyttämiselle toissijaiseen pääomaan, kun noudatetaan standardimenetelmää		62 artikla
	Pääomainstrumentit, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä (sovelletaan vain 1. tammikuuta 2013 - 1. tammikuuta 2022)		142
80	Nykyinen yläraja ydinpääoman (CET1) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä		484 artiklan 3 kohta, 486 artiklan 2 ja 5 kohta
81	Ydinpääomasta (CET1) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)		484 artiklan 3 kohta, 486 artiklan 2 ja 5 kohta
82	Nykyinen yläraja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä		484 artiklan 4 kohta, 486 artiklan 3 ja 5 kohta
83	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)		484 artiklan 4 kohta, 486 artiklan 3 ja 5 kohta
84	Nykyinen yläraja toissijaisen pääoman (T2) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä		484 artiklan 5 kohta, 486 artiklan 4 ja 5 kohta
85	Toissijaisesta pääomasta (T2) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)		484 artiklan 5 kohta, 486 artiklan 4 ja 5 kohta

31.12.2016	(1 000 euroa)			
EBA:n asetuksen numerointi		(A) Määrä julkistamispäivänä pankki	(B) Asetuksen (EU) N:o 575/2013 artikla, johon viitataan	(C) Määrät, joihin sovelletaan asetusta (EU) N:o 575/2013 edeltänyttä kohtelua, tai asetuksessa (EU) N:o 575/2013 säädetty jäljelle jäävä määrä.
Ydinpääoma (CET1): instrumentit ja rahastot				
1	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	54 813	26 artiklan 1 kohta, 27, 28 ja 29 artikla, EPV:n luettelo 26 artiklan 3 kohta	
	josta: osakepääoma	54 813		
2	Kertyneet voittovarot	547 727	26 artiklan 1 kohdan c alakohta	
3	Kertyneet muun laajan tuloksen erät (ja muut rahastot, kattaa myös realisoitumattomat voitot ja tappiot sovellettavien tilinpäätösstandardien nojalla)	260 295	26 artikla 1 kohta	
3a	Yleisten pankkiriskien rahasto		26 artikla 1 kohta f alakohta	
4	Asetuksen 484 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain CET1:stä		483 artiklan 2 kohta	
	Julkisen sektorin pääomasijoitukset, joiden sallitaan jatkua 1.tammikuuta 2018 asti		483 artiklan 2 kohta	
5	Vähemmistöosuudet (määrä, joka voidaan sisällyttää konsolidoituun ydinpääomaan (CET1))		84, 479 ja 480 artikla	
5a	Riippumattoman tahon tarkastamat kesken tilikauden kertyneet voitot, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat kulut tai osingot	50 651	26 artiklan 2 kohta	
6	Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja	913 486		
Ydinpääoma (CET1):lakisääteiset oikaisut				
7	Muut arvonoikaut (negatiivinen määrä)	-3 905	34 artikla, 105 artikla	
8	Aineettomat hyödykkeet (joista on vähennetty niihin liittyvät verovelat) (negatiivinen määrä)	-21 730	36 artiklan 1 kohdan b alakohta, 37 artikla, 472 artiklan 4 kohta	
10	Tulevista veronalaisista voitoista riippuvat laskennalliset verosaamiset, lukuun ottamatta niitä, jotka syntyvät väliaikaisten erojen seurauksena, (joista on vähennetty niihin liittyvät verovelat, jos 38 artiklan 3 kohdan ehdot täyttyvät) (negatiivinen määrä)		36 artiklan 1 kohdan c alakohta, 38 artikla, 472 artiklan 5 kohta	
11	Käyvän arvon rahastoon sisältyvät erät, jotka liittyvät rahavirtojen suojauksista saatuihin voittoihin tai tappioihin		33 artiklan 1 kohdan a alakohta	
12	Odotettujen tappioiden yhteismäärän laskennasta saatavat negatiiviset määrät		36 artiklan 1 kohdan d alakohta, 40 artikla, 159 artikla, 472 artiklan 6 kohta	
13	Kaikki oman pääoman lisäykset, jotka johtuvat arvopaperistetuista omaisuuseristä (negatiivinen määrä)		32 artiklan 1 kohta	

14	Käypään arvoon arvostettuihin velkoihin liittyvät voitot tai tappiot, jotka aiheutuvat laitoksen oman luottokelpoisuuden muutoksesta	33 artiklan b kohta	
15	Etuuspohjaisen eläkerahaston varat (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan e alakohta, 41 artikla, 472 artiklan 7 kohta	143
16	Laitoksen suorat ja välilliset omistussuudet omista ydinpääoman (CET1) instrumenteista (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan f alakohta, 42 artikla, 472 artiklan 8 kohta	
17	Omistussuudet finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun näillä yhteisöillä on laitoksen kanssa keskinäinen ristiinomistus, jolla pyritään lisäämään keinotekoisesti laitoksen omia varoja (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan g alakohta, 44 artikla, 472 artiklan 9 kohta	
18	Suorat ja välilliset omistussuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan h alakohta, 43, 45 ja 46 artikla, 49 artiklan 2 ja 3 kohta, 79 artikla, 472 artiklan 10 kohta	
19	Suorat, välilliset ja synteettiset omistussuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan i alakohta, 43, 45 ja 47 artikla, 48 artiklan 1 kohdan b alakohta, 49 artiklan 1-3 kohta, 79 ja 470 artikla, 472 artiklan 11 kohta	
21	Väliaikaisten erojen seurauksena syntyvät laskennalliset verosaamiset (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty siihen liittyvät verovelat, jos 38 artiklan 3 kohdan ehdot täyttyvät) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan c alakohta, 38 artikla, 48 artiklan 1 kohdan a alakohta, 470 artikla, 472 artiklan 5 kohta	
22	Määrä, joka ylittää 15 prosentin raja-arvon (negatiivinen määrä)	48 artiklan 1 kohta	
23	josta: suorat ja välilliset omistussuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä	36 artiklan 1 kohdan i alakohta, 48 artiklan 1 kohdan b alakohta, 470 artikla, 472 artiklan 11 kohta	
24	Rivi ei ole käytössä EU:ssa		
25	josta: väliaikaisten erojen seurauksena syntyvät laskennalliset verosaamiset		
26	Ydinpääomaan (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisut, jotka koskevat määrää, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetusta edeltänyttä kohtelua		
26a	Realisoitumattomiin voittoihin ja tappioihin liittyvät lakisääteiset oikaisut 467 ja 468 artiklan mukaisesti		
	josta:...realisoitumattoman tappion suodatin 1	467 artikla	
	josta:...realisoitumattoman voiton suodatin 1	468 artikla	
26b	Määrä, joka vähennetään ydinpääomasta (CET1) tai lisätään siihen niiden ylimääräisten suodattimien ja vähennysten johdosta, joita edellytettiin ennen vakavaraisuusasetusta	481 artikla	
27	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) tehtävät vähennykset, jotka ylittävät laitoksen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) (negatiivinen määrä)	36 artiklan 1 kohdan j alakohta	
28	Ydinpääoman (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä	-25 635	
29	Ydinpääoma (CET1)	887 850	
	Ensisijainen lisäpääoma (AT1): instrumentit		144
30	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	51 artikla, 52 artikla	
31	josta: luokitellaan sovellettavien tilinpäätösstandardien mukaisesti omaksi pääomaksi		
32	joista: luokitellaan sovellettavien tilinpäätösstandardien mukaiseksi velaksi		

33	Asetuksen 484 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain AT1:stä	486 artiklan 3 kohta	
	Julkisen sektorin pääomasijoitukset, joiden sallitaan jatkua 1. tammikuuta 2018 asti	486 artiklan 3 kohta	
34	Tytäryritysten liikkeeseen laskemat ja kolmansien hallussa olevat ehdot täyttävät ensisijainen pääoma (T1), joka sisältyy konsolidoituun ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) (mukaan lukien vähemmistöosuudet, joita ei sisällytetty riville 5)	85, 86 ja 480 artikla	
35	josta: tytäryritysten liikkeeseenlaskemat instrumentit, jotka poistetaan asteittain	486 artiklan 3 kohta	
36	Ensisijaisen lisäpääoma (AT1) ennen lakisääteisiä oikaisuja:		
	Ensisijainen lisäpääoma (AT1): lakisääteiset oikaisut		
37	Laitoksen suorat ja välilliset omistusosuudet omista ensisijaisista lisäpääoman (AT1) instrumenteista (negatiivinen määrä)	52 artiklan 1 kohdan b alakohta, 56 artiklan a kohta, 57 artikla, 475 artiklan 2 kohta	
38	Omistusosuudet finanssialan yhteisöjen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteista, kun näillä yhteisöillä on laitoksen kanssa keskinäinen ristiinominus, jolla pyritään lisäämään keinotekoisesti laitoksen omia varoja (negatiivinen määrä)	56 artiklan b kohta, 58 artikla, 475 artiklan 3 kohta	
39	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteista, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	56 artiklan c alakohta, 59, 60 ja 79 artikla, 475 artiklan 4 kohta	
40	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävää sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	56 artiklan d alakohta, 59, 60 ja 79 artikla, 475 artiklan 4 kohta	
41	Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset oikaisut, jotka koskevat määriä, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetusta edeltänyttä kohtelua ja siirtymäkauden kohtelua, ennen kuin ne poistetaan käytöstä asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti (ts. vakavaraisuusasetuksen mukaiset jäljelle jäävät määrät)		
41a	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät ydinpääomasta siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 472 artiklan mukaisesti	472 artikla, 472 artiklan 3 kohdan a alakohta, 472 artiklan 4 ja 6 kohta, 472 artiklan 8 kohdan a alakohta, 472 artiklan 9 kohta, 472 artiklan 10 kohdan a alakohta, 472 artiklan 11 kohdan a alakohta	
41b	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät toissijaisesta pääomasta (T2) siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 475 artiklan mukaisesti	477 artikla, 477 artiklan 3 kohta, 477 artiklan 4 kohdan a alakohta	
41c	Määrä, joka vähennetään ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) tai lisätään siihen niiden ylimääraisten suodattimien ja vähennysten johdosta, joita edellytettiin ennen vakavaraisuusasetusta	467, 468 ja 481 artikla	
42	Toissijaisesta pääomasta (T2) tehtävät vähennykset, jotka ylittävät laitoksen toissijaisen pääoman (T2) (negatiivinen määrä)	56 artiklan e kohta	
43	Ensisijaisen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä		
44	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
45	Ensisijainen pääoma (T1=CET1+AT1)	887 850	
	Toissijainen pääoma (T2): Instrumentit ja varaukset		
46	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	48 717	62 ja 63 artikla 16 461

47	Asetuksen 484 artiklan 5 kohdassa tarkoitettut ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain T2:sta	486 artiklan 4 kohta	
	Julkisen sektorin pääomasijoitukset, joiden sallitaan jatkua 1. tammikuuta 2018 asti	483 artiklan 4 kohta	
48	Tytäryritysten liikkeeseen laskemat ja kolmansien hallussa olevat ehdot täyttävät omien varojen instrumentit, jotka sisältyvät konsolidoituun toissijaiseen pääomaan (T2) (mukaan lukien vähemmistöosuudet ja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumentit, joita ei ole sisällytetty riville 5 tai 34)	87, 88 ja 480 artikla	
49	josta: tytäryritysten liikkeeseenlaskemat instrumentit, jotka poistetaan asteittain	486 artiklan 4 kohta	
50	Luottoriskioikaisut	62 artiklan c ja d kohta	
51	Toissijainen pääoma (T2) ennen lakisääteisiä oikaisuja	48 717	
	Toissijainen pääoma (T2): lakisääteiset oikaisut		145
52	Laitoksen suorat ja välilliset omistusosuudet omista toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista (negatiivinen määrä)	63 artiklan b kohdan i alakohta, 66 artiklan a kohta, 67 artikla, 477 artiklan 2 kohta	
53	Omistusosuudet finanssialan yhteisöjen toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista, kun näillä yhteisöillä on laitoksen kanssa keskinäinen ristiinominus, jolla pyritään lisäämään keinoitekoisesti laitoksen omia varoja (negatiivinen määrä)	66 artiklan b kohta, 68 artikla, 477 artiklan 3 kohta	
54	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka ylittää 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	66 artiklan c kohta, 69, 70 ja 79 artikla, 477 artiklan 4 kohta	
54a	Josta uusia omistusosuuksia, joihin ei sovelleta siirtymäjärjestelyä		
54b	Josta omistusosuuksia, jotka olivat olemassa jo ennen 1. tammikuuta 2013 ja joihin sovelletaan siirtymäjärjestelyä.		
55	Suorat ja välilliset omistusosuudet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen toissijaisen pääoman (T2) instrumenteista ja etuoikeudeltaan huonommista lainoista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot) (negatiivinen määrä)	66 artiklan d kohta, 69 ja 79 artikla, 477 artiklan 4 kohta	
56	Toissijaisen pääomaan (T2) tehtävät lakisääteiset oikaisut, jotka koskevat määriä, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetuksen edeltänyttä kohtelua ja siirtymäkauden kohtelua, ennen kuin ne poistetaan käytöstä asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti (ts. vakavaraisuusasetuksen mukaiset jäljelle jäävät määrät)		
56a	Toissijaisesta pääomasta (T2) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät ydinpääomasta siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 472 artiklan mukaisesti	472 artikla, 472 artiklan 3 kohdan a alakohta, 472 artiklan 4 ja 6 kohta, 472 artiklan 8 kohdan a alakohta, 472 artiklan 9 kohta, 472 artiklan 10 kohdan a alakohta, 472 artiklan 11 kohdan a alakohta	
56b	Toissijaisesta pääomasta (T2) vähennettävät jäljelle jäävät määrät, jotka liittyvät ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) siirtymäkaudella tehtäviin vähennyksiin asetuksen (EU) N:o 575/2013 475 artiklan mukaisesti	475 artikla, 475 artiklan 2 kohdan a alakohta, 475 artiklan 3 kohta, 475 artiklan 4 kohdan a alakohta	
56c	Määrä, joka vähennetään toissijaisesta pääomasta (T2) tai lisätään siihen niiden ylimääraisten suodattimien ja vähennysten johdosta, joita edellytettiin ennen vakavaraisuusasetusta	467, 468 ja 481 artikla	
57	Toissijaiseen pääomaan (T2) tehtävät laakisääteiset oikaisut yhteensä		0
58	Toissijainen pääoma (T2)	48 717	
59	Pääoma yhteensä (TC=T1+T2)	936 567	

59a	Riskipainotetut varat, jotka koskevat määriä, joihin sovelletaan vakavaraisuusasetusta edeltänyttä kohtelua ja siirtymäkauden kohtelua, ennen kuin ne poistetaan käytöstä asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti (ts. vakavaraisuusasetuksen mukaiset jäljelle jäävät määrät)		
60	Riskipainotetut varat yhteensä	4 805 436	
	Vakavaraisuussuhteet ja puskurit		
61	Ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	18,48	92 artiklan 2 kohdan a alakohta, 465 artikla
62	Ensisijainen pääoma (T1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	18,48	92 artiklan 2 kohdan b alakohta, 465 artikla
63	Kokonaispääoma (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	19,49	92 artiklan 2 kohdan c alakohta
64	Laitoskohtainen puskurivaatimus (92 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen CET1:n vaatimus plus yleistä pääomapuskuria ja vastasyklisiä puskuria koskevat vaatimukset plus järjestelmäriskipuskuri plus järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen liittyvä pusku- ri (G-SII- tai O-SII-puskuri) ilmaistuna prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	7,00	Vakavaraisuusdirektiivin 128, 129 ja 130 artikla
65	josta: yleistä pääomapuskuria koskeva vaatimus	2,50	
66	josta: vastasyklisiä puskuria koskeva vaatimus	0,00	
68	Puskureita koskevien vaatimusten täyttämiseen käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	18,48	Vakavaraisuusdirektiivin 128 artikla
	Vakavaraisuussuhteet ja puskurit		
72	Suorat ja välilliset omistussuhteet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen pääomasta, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka alittaa 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot)	36 355	36 artiklan 1 kohdan h alakohta, 45 ja 46 artikla 56 artiklan c kohta, 59 ja 60 artikla 66 artiklan c kohta, 69 ja 70 artikla
73	Suorat ja välilliset omistussuhteet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, joka alittaa 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot)	25 249	36 artiklan 1 kohdan i alakohta, 45 ja 48 artikla
	Ylärajat, joita sovelletaan varausten sisällyttämiseen toissijaiseen pääomaan (T2)		
76	Toissijaiseen pääomaan (T2) niiden riskien osalta sisällytetyt luottoriskinoikaisut, joihin sovelletaan standardimenetelmää (ennen ylärajan soveltamista)		62 artikla
77	Yläraja, luottoriskinoikaisujen sisällyttämiselle toissijaiseen pääomaan, kun noudatetaan standardimenetelmää		62 artikla 146
	Pääomainstrumentit, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä (sovelletaan vain 1. tammikuuta 2013 - 1. tammikuuta 2022)		
80	Nykyinen yläraja ydinpääoman (CET1) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä		484 artiklan 3 kohta, 486 artiklan 2 ja 5 kohta
81	Ydinpääomasta (CET1) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)		484 artiklan 3 kohta, 486 artiklan 2 ja 5 kohta
82	Nykyinen yläraja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä		484 artiklan 4 kohta, 486 artiklan 3 ja 5 kohta
83	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)		484 artiklan 4 kohta, 486 artiklan 3 ja 5 kohta
84	Nykyinen yläraja toissijaisen pääoman (T2) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä	4 956	484 artiklan 5 kohta, 486 artiklan 4 ja 5 kohta
85	Toissijaisesta pääomasta (T2) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)	-2 124	484 artiklan 5 kohta, 486 artiklan 4 ja 5 kohta

LIITE 49: OMAAN PÄÄOMAAN LUETTAVIEN INSTRUMENTTIEN KESKEISET OMINAISUUDET

Taulukossa esitetään vakavaraisuuden omien varojen toissijainen pääoma instrumenttikohtaisesta.

2017 (1 000 euroa)					
Liikkeeseenlaskija	ISIN-koodi	Korko-%	Eräpäivä	Vakavaraisuusarvo	Tasearvo
Aito Säästöpankki Oy	FI4000207030	1,500	23.8.2021	3 645	5 000
Aito Säästöpankki Oy	FI4000153903	2,000	25.8.2020	2 651	5 000
Aito Säästöpankki Oy	FI4000102686	2,500	12.11.2019	2 984	8 000
Avain Säästöpankki	FI4000257449	2,100	15.10.2022	1 916	2 000
Ylihärman Säästöpankki	FI4000257449	2,100	15.10.2022	3 352	3 500
Avain Säästöpankki	FI4000153622	2,250	15.10.2020	1 116	2 000
Ylihärman Säästöpankki	FI4000153622	2,250	15.10.2020	1 395	2 500
Avain Säästöpankki	FI4000201504	2,250	15.8.2021	1 449	2 000
Avain Säästöpankki	FI4000099320	2,550	15.10.2019	715	2 000
Ylihärman Säästöpankki	FI4000099320	2,550	15.10.2019	715	2 000
Eurajoen Säästöpankki	FI4000157169	2,600	30.11.2020	2 090	3 584
Eurajoen Säästöpankki	FI4000092606	3,000	2.6.2019	274	5 513
Helmi Säästöpankki Oy	FI4000157516	2,000	22.10.2020	990	1 762
Huittisten Säästöpankki	FI4000071543	2,850	18.11.2018	253	5 000
Kalannin Säästöpankki	FI4000108584	2,500	24.11.2019	1 139	3 000
Liedon Säästöpankki	FI4000096896	2,500	26.8.2019	730	2 211
Liedon Säästöpankki	FI4000153630	2,000	18.8.2020	943	1 791
Liedon Säästöpankki	FI4000176474	2,000	17.2.2021	2 124	3 390
Liedon Säästöpankki	FI4000201645	2,000	18.8.2021	1 702	2 344
Liedon Säästöpankki	FI4000223946	2,000	21.2.2022	3 011	3 634
Liedon Säästöpankki	FI4000252200	2,000	22.8.2022	1 339	1 443
Myrskylän Säästöpankki	FI4000157482	2,100	26.10.2020	458	812
Myrskylän Säästöpankki	FI4000099353	3,000	26.9.2019	575	1 655
Myrskylän Säästöpankki	FI4000288394	2,000	1.2.2023	1 393	1 393
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000220165	1,500	20.12.2021	1 291	1 626
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000090287	2,750	14.6.2019	714	2 461
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000108477	1,560	10.12.2019	512	1 319
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000108469	1,810	10.12.2019	570	1 468
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000153523	1,250	4.8.2020	741	1 428
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000170626	1,000	21.12.2020	1 788	3 007
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000201520	1,500	20.7.2021	1 018	1 433
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000282975	1,500	11.1.2023	665	665
Nooa Säästöpankki Oy	FI4000251988	1,500	18.7.2022	644	708
Someron Säästöpankki	FI4000104823	1,500	14.11.2019	581	1 553
YHTEENSÄ				45 483	87 200

Taulukossa esitetään vakavaraisuuden omien varojen toissijainen pääoma instrumenttikohtaisesta.

2016 (1 000 euroa)				Vakavaraisuusarvo	Tasearvo
	Liikkeeseenlaskija	ISIN-koodi	Korko-%	Eräpäivä	2015
	Aito Säästöpankki Oy	FI4000102686	2,500	12.11.2019	4 583
	Aito Säästöpankki Oy	FI4000153903	2,000	25.8.2020	3 650
	Aito Säästöpankki Oy	FI4000207030	1,500	23.8.2021	4 644
	Avain Sp, Ylihärman Sp	FI4000099320	2,550	15.10.2019	2 230
	Avain Sp, Ylihärman Sp	FI4000153622	2,250	15.10.2020	3 411
	Avain Säästöpankki	FI4000201504	2,250	15.8.2021	1 849
	Eurajoen Säästöpankki	FI4000092606	3,000	2.6.2019	467
	Eurajoen Säästöpankki	FI4000157169	2,600	30.11.2020	2 807
	Helmi Säästöpankki Oy	FI4000157516	2,000	22.10.2020	1 342
	Huittisten Säästöpankki	FI4000071543	2,850	18.11.2018	541
	Kalannin Säästöpankki	FI4000108584	2,500	24.11.2019	1 738
	Liedon Säästöpankki	FI4000096896	2,500	26.8.2019	1 172
	Liedon Säästöpankki	FI4000153630	2,000	18.8.2020	1 301
	Liedon Säästöpankki	FI4000176474	2,000	17.2.2021	2 801
	Liedon Säästöpankki	FI4000201645	2,000	18.8.2021	2 171
	Liedon Säästöpankki	FI4000223946	2,000	21.2.2022	2 341
	Myrskylän Säästöpankki	FI4000099353	3,000	26.9.2019	905
	Myrskylän Säästöpankki	FI4000157482	2,100	26.10.2020	620
	Nooa Säästöpankki Oy	FI0002002577	1,684	18.9.2017	71
	Nooa Säästöpankki Oy	FI4000090287	2,750	14.6.2019	1 206
	Nooa Säästöpankki Oy	FI4000108469	1,922	10.12.2019	863
	Nooa Säästöpankki Oy	FI4000108477	1,672	10.12.2019	776
	Nooa Säästöpankki Oy	FI4000153523	2,500	4.8.2020	1 026
	Nooa Säästöpankki Oy	FI4000170626	2,750	21.12.2020	2 389
	Nooa Säästöpankki Oy	FI4000201520	1,500	20.7.2021	1 304
	Nooa Säästöpankki Oy	FI4000220165	1,500	20.12.2021	1 616
	Someron Säästöpankki	FI4000104823	1,500	14.11.2019	891
	YHTEENSÄ				48 717
					76 698

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2017 (1 000 euroa)	4503AITDo15021	4503AITDo20020	4503AITDo25019	4912AVADo21022	4912AVADo22520	4912AVADo22521	4912AVADo255019	4450EURDo26020
1	Liikkeeseenlaskija	Aito Säästöpankki Oy	Aito Säästöpankki Oy	Aito Säästöpankki Oy	Avain Säästöpankki	Avain Säästöpankki	Avain Säästöpankki	Avain Säästöpankki	Eurajoen Säästöpankki
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000207030	FI4000153903	FI4000102686	FI4000257449	FI4000153622	FI4000201504	FI4000099320	FI4000157169
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta
8	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä	3 645	2 651	2 984	1 916	1 116	1 449	715	2 090
9	Instrumentin nimellinen määrä	5 000	5 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	3 584
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	100	100	100	100
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	23.5.16	25.5.15	12.8.14	8.5.17	11.5.15	2.5.16	23.6.14	8.6.15
12	Eräpäiväton vai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	23.8.21	25.8.20	12.11.19	15.10.22	15.10.20	15.8.21	15.10.19	30.11.20
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	1,50 %	2,00 %	2,50 %	2,10 %	2,25 %	2,25 %	2,55 %	2,60 %
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkäläiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa
36	Vaativuustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaativuustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2017 (1 000 euroa)	445oEURDVAIH19	4212HSPDo2o02o	4456HUIDo28518	435oKALDVAIH19	43o9LIEDVAIH19	43o9LIEDVAIH2o	43o9LIEDVAIH21	43o9LIEDVAIH21A
1	Liikkeeseenlaskija	Eurajoen Säästöpankki	Helmi Säästöpankki Oy	Huittisten Säästöpankki	Kalannin Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000092606	FI4000157516	FI4000071543	FI4000108584	FI4000096896	FI4000153630	FI4000176474	FI4000201645
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta
8	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä	274	990	253	1 139	730	943	2 124	1 702
9	Instrumentin nimellinen määrä	5 513	1 762	5 000	3 000	2 211	1 791	3 390	2 344
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	100	100	100	100
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	2.6.14	22.6.15	18.11.13	24.9.14	26.5.14	18.5.15	17.11.15	18.5.16
12	Eräpäiväton vai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	2.6.19	22.10.20	18.11.18	24.11.19	26.8.19	18.8.20	17.2.21	18.8.21
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	vaihtuva	kiinteä	kiinteä	vaihtuva	vaihtuva	vaihtuva	vaihtuva	vaihtuva
18	Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	Korko: 12kk Eb - 2,0%, kuitenkin vähintään 3,0%.	2,00 %	2,85 %	Korko 1. vuosi 2,5%, vuodet 2-5 12kk Eb + 0,5%-yks, kuitenkin vähintään 2,5%	viitekorko on 12 kuukauden Euribor(360)-korko lisättynä 0,50 %-yksiköllä, mutta kuitenkin yhteensä vähintään 2,50 %.	viitekorko on 12 kuukauden Euribor(360)-korko lisättynä 0,50 %-yksiköllä, min. 2%	12 kk Eb + 0,5%, min. 2%	12 kk Eb + 0,5%, min. 2%
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
20b	Taysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2017 (1 000 euroa)	4309LIEDVAIH22	4309LIEDVAIH22A	4210MYRDo21020	4210MYRDo30019	4210MYRDVAIH23	4405NOSDo15021	4405NOSDo27519	4405NOSDVAIH19
1	Liikkeeseenlaskija	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Myrskylän Säästöpankki	Myrskylän Säästöpankki	Myrskylän Säästöpankki	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000223946	FI4000252200	FI4000157482	FI4000099353	FI4000288394	FI4000220165	FI4000090287	FI4000108477
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta
8	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä	3 011	1 339	458	575	1 393	1 291	714	512
9	Instrumentin nimellinen määrä	3 634	1 443	812	1 655	1 393	1 626	2 461	1 319
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	100	100	100	100
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	21.11.16	22.5.17	26.6.15	26.6.14	1.11.17	19.9.16	14.4.14	10.9.14
12	Eräpäiväton vai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	21.2.22	22.8.22	26.10.20	26.9.19	1.2.23	20.12.21	14.6.19	10.12.19
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	vaihtuva	vaihtuva	kiinteä	kiinteä	vaihtuva	kiinteä	kiinteä	vaihtuva
18	Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	12 kk Eb + 0,5%, min. 2%	12kk euribor(360) + 0,5%, min 2%	2,10 %	3,00 %	korko 1-5v. 12 kk euribor + 0,5%. Vähintään 2 %. Sen jälkeen neljännevuoden korko 1.2.2023. Lainan määrä on mahdollista korottaa enietään 5 000 000 euroon.	1,50 %	2,75 %	korko kiinteä 2,75% 10.12.2016 saakka, sen jälkeen 12kk Eb + 1,75 %. Uusi korko 2 pv ennen ed. maksua A-sarjan debbarit vain takaisinos-tettujen tilalle!
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2017 (1 000 euroa)	4405NOSDVAIH19A	4405NOSDVAIH20	4405NOSDVAIH20A	4405NOSDVAIH21	4405NOSDVAIH23	4405NOSJo15022
1	Liikkeeseenlaskija	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000108469	FI4000153523	FI4000170626	FI4000201520	FI4000282975	FI4000251988
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	T2	T2
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perustella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta
8	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä	570	741	1 788	1 018	665	644
9	Instrumentin nimellinen määrä	1 468	1 428	3 007	1 433	665	708
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	100	100
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	10.9.14	4.5.15	21.9.15	20.4.16	11.10.17	18.4.17
12	Eräpäivätoon vai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	10.12.19	4.8.20	21.12.20	20.7.21	11.1.23	18.7.22
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	vaihtuva	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	korko kiinteä 3,0% 10.12.2016 saakka, sen jälkeen 12kk Eb + 2,0 %. Uusi korko 2 pv ennen ed. maksua A-sarjan debbarit vain takaisinostettujen tilalle!	1,25 %	1,00 %	1,50 %	1,50 %	1,50 %
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2017 (1 000 euroa)	4327SSPDVAIH19	4928AVADo21022	4928AVADo22520	4928AVADo255019	Osakepääoma
1	Liikkeeseenlaskija	Someron Säästöpankki	Ylihärmän Säästöpankki	Ylihärmän Säästöpankki	Ylihärmän Säästöpankki	
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000104823	FI4000257449	FI4000153622	FI4000099320	N/A
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	CET1
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	CET1
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	Osakeyhtiölaki, luku 3, osa 1, kohta 1 ja Asetus (EU) N:o 575/2013 artikla 28
8	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä	581	3 352	1 395	715	54 813
9	Instrumentin nimellinen määrä	1 553	3 500	2 500	2 000	N/A
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	N/A
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	N/A
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	osakkeenomistajien osuudet
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	14.8.14	8.5.17	11.5.15	23.6.14	Jatkuva
12	Eräpäiväton vai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	eräpäiväton
13	Alkuperäinen maturiteetti	14.11.19	15.10.22	15.10.20	15.10.19	ei maturiteettia
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakko hyväksyntää	Viranomaisen ennakko hyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakko hyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakko hyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakko hyväksyntä edellytetään	ei
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	N/A	ei takaisinlunastusmahdollisuutta
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	ei takaisinlunastusmahdollisuutta
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	vaihtuva	kiinteä	kiinteä	kiinteä	
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	1. vuosi kiinteä korko 2,50 %, 2.-5. vuonna korko 12kk Eb (360) + 0,5%-yksikköä. Kuitenkin 1,5% - 3,00%!	2,10 %	2,25 %	2,55 %	ei
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	täysin harkinnanvarainen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	täysin harkinnanvarainen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	ei
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Osakepääoma debentuurien jälkeen
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	ei
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	N/A

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2016 (1 000 euroa)	AITDo25019	AITDo20020	AITDo15021	AVADo255019	AVADo22520	AVADo22521	EURDVAIH19	EURDo26020
1	Liikkeeseenlaskija	Aito Säästöpankki Oy	Aito Säästöpankki Oy	Aito Säästöpankki Oy	Avain Säästöpankki, Ylihärman Säästöpankki	Avain Säästöpankki, Ylihärman Säästöpankki	Avain Säästöpankki	Eurajoen Säästöpankki	Eurajoen Säästöpankki
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000102686	FI4000153903	FI4000207030	FI4000099320	FI4000153622	FI4000201504	FI4000092606	FI4000157169
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidointin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta
	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta miljoonina viimeisimpänä raportointipäivänä)	4 583	3 650	4 644	2 230	3 411	1 849	467	2 807
	Instrumentin nimellinen määrä	8 000	5 000	5 000	4 000	4 500	2 000	5 513	3 584
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	100	100	100	100
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	12.8.14	25.5.15	23.5.16	23.6.14	11.5.15	2.5.16	2.6.14	8.6.15
12	Eräpäiväton vai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
13.1.00	Alkuperäinen maturiteetti	12.11.19	25.8.20	23.8.21	15.10.19	15.10.20	15.8.21	2.6.19	30.11.20
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	kiinteä	vaihtuva	kiinteä
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	2,50 %	2,00 %	1,50 %	2,55 %	2,25 %	2,25 %	Korko: 12kk Eb - 2,0%, kuitenkin vähintään 3,0%.	2,60 %
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkäläiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeselaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa
36	Vaativuustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaativuustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2016 (1 000 euroa)	HSPDo20o2o	HUIDo28518	KALDVAIH19	LIEDVAIH19	LIEDVAIH2o	LIEDVAIH21	LIEDVAIH21A	LIEDVAIH22
1	Liikkeeseenlaskija	Helmi Säästöpankki Oy	Huittisten Säästöpankki	Kalannin Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki	Liedon Säästöpankki
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000157516	FI4000071543	FI4000108584	FI4000096896	FI4000153630	FI4000176474	FI4000201645	FI4000223946
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta
	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta miljoonina viimeisimpänä raportointipäivänä)	1 342	541	1 738	1 172	1 301	2 801	2 171	2 341
	Instrumentin nimellinen määrä	1 762	5 000	3 000	2 211	1 791	3 390	2 344	2 341
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	100	100	100	100
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksetettu hankintameno	Vastuu jaksetettu hankintameno	Vastuu jaksetettu hankintameno	Vastuu jaksetettu hankintameno	Vastuu jaksetettu hankintameno	Vastuu jaksetettu hankintameno	Vastuu jaksetettu hankintameno	Vastuu jaksetettu hankintameno
11	Älkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	22.6.15	18.11.13	24.9.14	26.5.14	18.5.15	17.11.15	18.5.16	21.11.16
12	Eräpäivän vai päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty
13.100	Älkuperäinen maturiteetti	22.10.20	18.11.18	24.11.19	26.8.19	18.8.20	17.2.21	18.8.21	21.2.22
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	kiinteä	kiinteä	kiinteästä vaihtuvaksi	vaihtuva	vaihtuva	vaihtuva	vaihtuva	vaihtuva
18	Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	0,02	2,85 %	Korko 1. vuosi 2,5%, vuodet 2-5 12kk Eb + 0,5%-yksiköllä, kuitenkin vähintään 2,5%	viitekorko on 12 kuukauden Euribor(360)-korko lisättyä 0,50 %-yksiköllä, mutta kuitenkin yhteensä vähintään 2,50 %.	viitekorko on 12 kuukauden Euribor(360)-korko lisättyä 0,50 %-yksiköllä, min. 2%	12 kk Eb + 0,5%, min. 2%	12 kk Eb + 0,5%, min. 2%	12 kk Eb + 0,5%, min. 2%
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2016 (1 000 euroa)	MYRDo30019	MYRDo21020	NOOADEB2012	NOSDo27519	NOSDVAIH19	NOSDVAIH19A	NOSDVAIH20	NOSDVAIH20A
1	Liikkeeseenlaskija	Myrskylän Säästöpankki	Myrskylän Säästöpankki	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy
2	Yksilöllinen tunnistus	FI4000099353	FI4000157482	FI0002002577	FI4000090287	FI4000108477	FI4000108469	FI4000153523	FI4000170626
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2	T2
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta
	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta miljoina viimeisimpänä raportointipäivänä)	905	620	71	1 206	776	863	1 026	2 389
	Instrumentin nimellinen määrä	1 655	812	500	2 461	1 319	1 468	1 428	3 007
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	100	100	100	100	100
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno	Vastuu jaksettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	26.6.14	26.6.15	18.9.07	14.4.14	10.9.14	10.9.14	4.5.15	21.9.15
12	Eräpäivän vai päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty	päiväty
13.100	Alkuperäinen maturiteetti	26.9.19	26.10.20	18.9.17	14.6.19	10.12.19	10.12.19	4.8.20	21.12.20
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakkohyväksyntä edellytetään
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	18.9.2012 MEUR 1450000	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	kiinteä	kiinteä	vaihtuva	kiinteä	kiinteästä vaihtuvaksi	kiinteästä vaihtuvaksi	kiinteä	kiinteä
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	3,00 %	2,10 %	korko 3 kk eur + 0,5 %-yks. 18.9.2012 asti, sen jälkeen + 2 %-yks.	2,75 %	korko kiinteä 2,75% 10.12.2016 saakka, sen jälkeen 12kk Eb + 1,75 %.	korko kiinteä 3,0% 10.12.2016 saakka, sen jälkeen 12kk Eb + 2,0 %.	0,025	2,75 %
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen	pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa
36	Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
37	Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa

Kommission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013	31.12.2016 (1 000 euroa)	NOSDVAIH21	NOSD015021	SSPDVAIH19	Osakepääoma
1	Liikkeeseenlaskija	Nooa Säästöpankki Oy	Nooa Säästöpankki Oy	Someron Säästöpankki	
2	Yksilöllinen tunniste	FI4000201520	FI4000220165	FI4000104823	N/A
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö	Suomen lainsäädäntö
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	T2	T2	T2	CET1
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	N/A	N/A	N/A	CET1
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perustella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella/alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys
7	Instrumentin laji	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	486 artiklan 4 kohta	Osakeyhtiölaki, luku 3, osa 1, kohta 1 ja Asetus (EU) N:o 575/2013 artikla 28
	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta miljoonina viimeisimpänä raportointipäivänä)	1 304	1 616	891	54 670
	Instrumentin nimellinen määrä	1 433	1 626	1 553	N/A
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100	100	100	N/A
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	N/A
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	Vastuu jaksotettu hankintameno	osakkeenomistajien osuudet
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	20.4.16	19.9.16	14.8.14	Jatkuva
12	Eräpäivätön vai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty	eräpäivätön
13.1.00	Alkuperäinen maturiteetti	20.7.21	20.12.21	14.11.19	ei maturiteettia
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakko hyväksyntää	Viranomaisen ennakko hyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakko hyväksyntä edellytetään	Viranomaisen ennakko hyväksyntä edellytetään	ei
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	N/A	N/A	N/A	ei takaisinlunastusmahdollisuutta
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	N/A	N/A	N/A	ei takaisinlunastusmahdollisuutta
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	kiinteä	kiinteä	kiinteästä vaihtuvaksi	
18	Kuponin korko ja siihen liittyvät indeksit	0,015	0,015	1. vuosi kiinteä korko 2,50 %, 2.-5. vuonna korko 12kk Eb (360) + 0,5%-yksikköä. Kuitenkin 1,5% - 3,00%	ei
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	ei	ei	ei	ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	täysin harkinnanvarainen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	pakollinen	pakollinen	pakollinen	täysin harkinnanvarainen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	ei	ei	ei	ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen	ei-kumulatiivinen
23	Vaihdettava tai sidottu	sidottu	sidottu	sidottu	sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat ehtoon?	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A

26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	N/A	N/A	N/A	N/A
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	N/A	N/A	N/A	ei
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	N/A	N/A	N/A	N/A
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	N/A	N/A	N/A	N/A
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	N/A	N/A	N/A	N/A
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Dentuurit ennen osakepääomaa ja kantarahastoa	Osakepääoma debentuurien jälkeen
36	Vaativuustensuhteelliset ominaisuudet	kyllä	kyllä	kyllä	ei
37	Tarkenna mahdolliset vaativuustensuhteelliset ominaisuudet	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	Pääoma ei kokonaisuudessaan 5v. hallussa	N/A

LIITE 50: OMIEN VAROJEN TÄSMÄYTSLASKELMA

Omien varojen täsmäytys

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma yhteensä (IFRS)	1 017 520	953 402
Vähennykset	-49 356	-37 717
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	969 674	915 685
Tilikauden voitto	-2 607	-2 199
Rahavirran suojaus	-2 867	-3 905
Aineettomat hyödykkeet	-23 608	-19 217
Laskennallisten verosaamisten ero	-1 510	-2 513
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	939 082	887 850

LIITE 51: OMIEN VAROJEN VÄHIMMÄISMÄÄRÄ

Luotto- ja vastapuoliriski	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016
Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta				
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviran- omaisilta	498	40	415	33
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisil- ta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	161	13	250	20
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	38 535	3 083	54 902	4 392
Saamiset yrityksiltä	1 002 963	80 237	917 146	73 372
Vähittäissaamiset	850 380	68 030	830 590	66 447
Kiinteistövakuudelliset saamiset	1 943 450	155 476	1 727 994	138 240
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	53 963	4 317	53 687	4 295
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	8 080	646	6 806	545
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	5 147	412	5 376	430
Arvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käy- tettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yri- tyksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	469 694	37 575	420 818	33 665
Oman pääoman ehtoiset vastuut	87 942	7 035	97 589	7 807
Muut erät	141 109	11 289	134 706	10 776
Luottoriski yhteensä	4 601 921	368 154	4 250 278	340 022
Vastuun arvonoiikauriski (CVA)	72 541	5 803	98 561	7 885
Markkinariski	39 879	3 190	35 147	2 812
Operatiivinen riski	451 354	36 108	421 450	33 716
Yhteensä	5 165 694	413 256	4 805 436	384 435

LIITE 52: KOKONAISVASTUUT VASTUURYHMITÄIN

Luotto- ja vastapuoliriski 31.12.2017

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 292 569	2		1 292 571
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	14 449	3 607		18 056
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	51 188			51 188
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	29 397	257	87 642	117 296
Saamiset yrityksiltä	1 022 237	140 116		1 162 353
Vähittäissaamiset	1 544 813	341 647		1 886 460
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 585 622	144 055		5 729 677
Maksukyvyyttömyytilassa olevat vastuut	72 207	65		72 273
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	5 387			5 387
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 244			39 244
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127			527 127
Oman pääoman ehtoiset vastuut	50 068			50 068
Muut erät	164 227			164 227
Yhteensä	10 398 535	629 749	87 642	11 115 925

Luotto- ja vastapuoliriski 31.12.2016

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 311 593			1 311 593
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	15 071	3 435		18 506
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	1 203			1 203
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 235			1 235
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	32 200	30 294	111 265	173 758
Saamiset yrityksiltä	936 024	110 494		1 046 517
Vähittäissaamiset	1 462 812	314 204		1 777 016
Kiinteistövakuudelliset saamiset	4 963 506	125 920		5 089 427
Maksukyvyyttömyytilassa olevat vastuut	68 744	212		68 956
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	4 538			4 538
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	41 592			41 592
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	483 476			483 476
Oman pääoman ehtoiset vastuut	59 715			59 715
Muut erät	154 671			154 671
Yhteensä	9 536 381	584 558	111 265	10 232 203

LIITE 53: KOKONAISVASTUUT RISKIPAINOITTAIN

Luotto- ja vastapuoliriski

Riskipaino (%)	31.12.2017 (1 000 euroa)	31.12.2016 (1 000 euroa)
0	1 386 319	1 778 221
10	38 673	40 943
20	161 554	173 211
35	5 695 825	5 069 804
50	62 749	79 893
75	1 886 460	1 407 545
100	1 787 586	1 599 350
150	71 509	57 977
250	25 249	25 259
350	0	0
1250	0	0
Yhteensä	11 115 925	10 232 203

LIITE 54: KOKONAISVASTUIDEN MATURITEETTIJAKAUMA VASTUURYHMITÄIN

Luotto- ja vastapuoliriski

(1 000 euroa)	31.12.2017					
Vastuuryhmä	Yhteensä	alle 3 kk	3 - 12 kk	1-5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 292 571	1 102 623	2 164	103 024	83 355	1 406
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	18 056	1 767	116	9 416	1 785	4 972
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta						
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	51 188			51 188		
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta						
Saamiset laitoksilta	117 296	3 446	20 759	39 682	2 430	50 979
Saamiset yrityksiltä	1 162 353	80 096	105 343	383 790	215 799	377 326
Vähittäisaamiset	1 886 460	53 820	67 807	220 331	322 693	1 221 809
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 729 677	66 876	97 262	430 606	912 892	4 222 040
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	72 273	36 238	3 128	4 436	5 712	22 759
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	5 387					5 387
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 244			12 514	26 730	
Arvopaperistamispositiot						
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta						
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoitavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127					527 127
Oman pääoman ehtoiset vastuut	50 068					50 068
Muut erät	164 227	64 286		124		99 816
Yhteensä	11 115 925	1 409 152	296 578	1 255 110	1 571 396	6 583 689

(1 000 euroa)	31.12.2016					
Vastuuryhmä	Yhteensä	alle 3 kk	3 - 12 kk	1-5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 311 593	876 655	42 261	85 893	102 707	204 076
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	18 506	997	235	2 562	4 353	10 359
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	1 203		1 203	1		
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 235			356	813	66
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta						
Saamiset laitoksilta	173 758	50 827	11 611	56 492	3 464	51 365
Saamiset yrityksiltä	1 046 517	60 597	72 706	403 676	176 775	332 762
Vähittäissaamiset	1 777 016	55 012	61 878	250 205	326 512	1 083 408
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 089 427	62 290	83 357	405 712	851 602	3 686 465
Maksukyvyyttömyystilassa olevat vastuut	68 956	27 687	4 181	7 050	6 112	23 926
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	4 538					4 538
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	41 592	776		17 640	23 176	
Arvopaperistamispositiot						
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta						
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	483 476					483 476
Oman pääoman ehtoiset vastuut	59 715					59 715
Muut erät	154 671	93 650		100		60 922
Yhteensä	10 232 203	1 228 492	277 433	1 229 686	1 495 515	6 001 078

LIITE 55: KOKONAISVASTUUT VASTUURYHMITTÄIN VASTAPUOLITTAIN

Luotto- ja vastapuoliriski

(1 000 euroa)	31.12.2017					
Vastuuryhmä	Yhteensä	Muut	Yksityiset	Maatalous	Yritykset	- josta PK-yristyvastuut
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 292 571	1 292 571				
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	18 056	18 056				
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta						
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	51 188	51 188				
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta						
Saamiset laitoksilta	117 296	117 296				
Saamiset yrityksiltä	1 162 353	329 861	39 440	103 690	689 364	102 746
Vähittäissaamiset	1 886 460	87 002	1 191 335	190 721	417 401	354 242
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 729 677	214 763	4 866 107	188 103	460 705	301 437
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	72 273	7 005	40 416	3 614	21 238	
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	5 387	5 387				
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 244	37 885			1 359	
Ärvopaperistamispositiot						
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta						
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127	527 127				
Oman pääoman ehtoiset vastuut	50 068	35 798			14 269	
Muut erät	164 227	164 227				
Muut vastuuryhmät yhteensä						
Yhteensä	11 115 925	2 888 165	6 137 298	486 127	1 604 336	758 425

(1 000 euroa)	31.12.2016					
Vastuuryhmä	Yhteensä	Muut	Yksityiset	Maatalous	Yritykset	- josta PK-yristyvastuut
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 311 593	1 056 009	209 328	6 729	39 527	
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	18 506	9 826		196	8 484	
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	1 203	1 203	1			
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 235	879			356	
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta						
Saamiset laitoksilta	173 758	173 626	82	4	47	
Saamiset yrityksiltä	1 046 517	195 575	63 119	129 796	658 027	410 135
Vähittäisaamiset	1 777 016	64 228	1 011 981	268 906	431 900	465 588
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 089 427	151 650	4 331 475	198 986	407 315	424 559
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	68 956	3 224	40 225	6 111	19 396	
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	4 538	4 538				
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	41 592	40 240			1 352	
Arvopaperistamispositiot						
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta						
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	483 476	483 476				
Oman pääoman ehtoiset vastuut	59 715	52 842		110	6 763	
Muut erät	154 671	154 671				
Muut vastuuryhmät yhteensä						
Yhteensä	10 232 203	2 391 987	5 656 211	610 838	1 573 168	1 300 282

LIITE 56: VAKAVARAISUUSLASKENNASSA HYÖDYNNETYT VAKUUDET

Luotto- ja vastapuoliriski

(1 000 euroa)	31.12.2017			
Vastuuryhmä	Vastuut yhteensä	Takaukset	Rahoitusvakuudet	Muu vakuus
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 292 571			
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	18 056		213	
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	51 188			
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	117 296			
Saamiset yrityksiltä	1 162 353	43 837	7 716	927
Vähittäissaamiset	1 886 460	391 827	38 015	1 071
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 729 677			5 722 593
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	72 273	2 179	180	41
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	5 387			
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 244			
Arvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoloukitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127			
Oman pääoman ehtoiset vastuut	50 068			
Muut erät	164 227			
Yhteensä	11 115 925	437 844	46 125	5 724 631

(1 000 euroa)	31.12.2016			
Vastuuryhmä	Vastuut yhteensä	Takaukset	Rahoitusvakuudet	Muu vakuus
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 311 593			
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	18 506		234	
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	1 203			
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 235			
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	173 758			
Saamiset yrityksiltä	1 046 517	40 250	9 150	433
Vähittäisaamiset	1 777 016	329 306	38 979	1 185
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 089 427			5 089 427
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	68 956	1 355	102	28
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	4 538			
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	41 592			
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	483 476			
Oman pääoman ehtoiset vastuut	59 715			
Muut erät	154 671			
Yhteensä	10 232 203	370 911	48 465	5 091 073

LIITE 57: MERKITYKSELLISTEN LUOTTOVASTUIDEN MAANTIETEELLINEN JAKAUTUMINEN

Luotto- ja vastapuoliriski

(1 000 euroa)	31.12.2017		
Vastuuryhmä	Yhteensä	Suomi	Muut maat
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 292 571	1 150 388	142 184
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	18 056	18 056	
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisilta laitoksilta			
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	51 188	50 000	1 188
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta			
Saamiset laitoksilta	117 296	51 778	65 517
Saamiset yrityksiltä	1 162 353	1 036 117	126 236
Vähittäissaamiset	1 886 460	1 880 860	5 599
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 729 677	5 719 258	10 419
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	72 273	72 265	7
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	5 387	5 387	
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 244	8 297	30 946
Ärvopaperistamispositiot			
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta			
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127	346 138	180 989
Oman pääoman ehtoiset vastuut	50 068	44 401	5 667
Muut erät	164 227	164 227	
Yhteensä	11 115 925	10 547 172	568 753

(1 000 euroa)	31.12.2016		
Vastuuryhmä	Yhteensä	Suomi	Muut maat
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 311 593	1 178 729	132 864
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviran- omaisilta	18 506	18 506	
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisilta laitoksilta	1 203	1 203	
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 235		1 235
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta			
Saamiset laitoksilta	173 758	100 245	73 513
Saamiset yrityksiltä	1 046 517	932 156	114 362
Vähittäissaamiset	1 777 016	1 773 114	3 902
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 089 427	5 081 307	8 120
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	68 956	68 895	61
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	4 538	4 538	
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	41 592	12 560	29 032
Arvopaperistamispositiot			
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käy- tettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta			
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yri- tyksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	483 476	309 771	173 704
Oman pääoman ehtoiset vastuut	59 715	52 389	7 326
Muut erät	154 671	154 671	
Yhteensä	10 232 203	9 688 085	544 119

LIITE 58: VAROJEN SIDONNAISUUDEN ASTE

31.12.2017 (1 000 euroa)	Sidottujen varojen kirjanpitoarvo	Sidottujen varojen käypä arvo	Sitomattomien varojen kirjan- pitoarvo	Sitomattomien varojen käypä arvo
Laitoksen varat	1 534 834	1 534 834		
Oman pääoman ehtoiset rahoitus- välineet			581 638	581 708
Vieraan pääoman ehtoiset arvo- paperit	49 675	49 675	635 860	637 925
Muut varat	1 485 159	1 485 159	7 718 794	

Saadut vakuudet				
	Saatujen sidottujen vakuuksien tai liik- keeseen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvopape- rien käypä arvo	Vakuuskäyttöön soveltuvien saatujen vakuuksien tai liikkee- seen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvo- paperien käypä arvo		
Laitoksen saamat vakuudet				
Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet				
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit				
Muut saadut vakuudet				
Liikkeeseen lasketut vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, paitsi omat katetut joukkolainat tai omaisuusvakuudelliset arvopaperit (ABS)				

Sidotut varat/saadut vakuudet ja niihin liittyvät velat				
	Vakuus-sidonnaisia omaisuuseriä vas- taan saatu rahoitus (velat), ehdolliset velat tai lainatut arvopaperit	Varat, saadut vakuudet ja vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, paitsi vakuuskäytössä olevat katetut joukkolai- nat ja omaisuusvakuu- delliset arvopaperit		
Tiettyjen rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo	1 034 591	1 534 834		

Tiedot varojen sidonnaisuuden merkityksestä

Pankki on käyttänyt vakuuksina taseeseen kirjattuja arvopapereita käyvästä arvostaan 1 534 834 tuhatta euroa. Pankin saamista vakuuksista ei ollut vakuuskäytössä. Tiedot koskevat tilannetta 31.12.2017.

31.12.2016 (1 000 euroa)	Sidottujen varojen kirjanpitoarvo	Sidottujen varojen käypä arvo	Sitomattomien varojen kirjan- pitoarvo	Sitomattomien varojen käypä arvo
Laitoksen varat	762 118	762 118	8 872 204	0
Oman pääoman ehtoiset rahoitus- välineet			546 666	
Vieraan pääoman ehtoiset arvo- paperit	58 626	58 626	712 125	
Muut varat	703 492	703 492	7 613 413	

Saadut vakuudet				
	Saatujen sidottujen vakuuksien tai liik- keeseen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvopape- rien käypä arvo	Vakuuskäyttöön soveltuvien saatujen vakuuksien tai liikkee- seen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvo- paperien käypä arvo		
Laitoksen saamat vakuudet				
Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet				
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit				
Muut saadut vakuudet				
Liikkeeseen lasketut vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, paitsi omat katetut joukkolainat tai omaisuusvakuudelliset arvopaperit (ABS)				

Sidotut varat/saadut vakuudet ja niihin liittyvät velat				
	Vakuus-sidonnaisia omaisuuseriä vas- taan saatu rahoitus (velat), ehdolliset velat tai lainatut arvopaperit	Varat, saadut vakuudet ja vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, paitsi vakuuskäytössä olevat katetut joukkolai- nat ja omaisuusvakuu- delliset arvopaperit		
Tiettyjen rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo	516 504	762 118		

Tiedot varojen sidonnaisuuden merkityksestä

Pankki on käyttänyt vakuuksina taseeseen kirjattuja arvopapereita käyvästä arvostaan 762 118 tuhatta euroa. Pankin saamista vakuuksista ei ollut vakuuskäytössä. Tiedot koskevat tilannetta 31.12.2016.

LIITE 59: OPERATIIVISEN RISKIN LASKELMA

(1 000 euroa)	2017	2016	2015	2014	2013	Omien varojen vähimmäismäärä
Bruttotuotot yhteensä	269 001	237 005	216 160	221 155	192 699	
Tuottoindikaattori	40 350	35 551	32 424	33 173	28 905	36 108

(1 000 euroa)	2017	2016	2015	2014	2013	Omien varojen vähimmäismäärä
Bruttotuotot yhteensä	269 001	237 005	216 160	221 155	192 699	
Tuottoindikaattori	40 350	35 551	32 424	33 173	28 905	33 716

Tuottoindikaattori lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen N:o 575/2013 mukaisen perusmenetelmän mukaisesti.

Omien varojen vähimmäismäärä = positiivisten vuotuisten tuottoindikaattorien summa / niiden vuosien lukumäärällä, joina tuottoindikaattori on ollut positiivinen.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan sitä tappionvaaraa, joka pankeille saattaa aiheutua riittämättömistä tai puutteellisista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.

LIITE 60: VÄHIMMÄISOMAVARAISUUSASTE

Yhteenveto vähimmäisomavaraisuusasteen kokonaisvastuiden täsmäyttämistä tilinpäätöksessä julkistettavaan taseeseen

(1 000 euroa)		31.12.2017	31.12.2016
1	Varojen kokonaismäärä julkaistujen tilinpäätösten mukaan	10 471 126	9 634 323
2	Niitä yhteisöjä koskeva oikaisu, jotka on konsolidoitu kirjanpitosyistä mutta joihin ei sovelleta konsolidoinnin sääntelyä	-	-
3	(Haltuun uskottuja varoja koskeva oikaisu, joka on kirjattu taseeseen sovellettavan tilinpäätössäännösten mukaisesti, mutta jätetty vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärän ulkopuolelle asetuksen (EU) N:o 575/2013 429 artiklan 13 kohdan mukaisesti)	-	-
4	Johdannaisinstrumenttien oikaisut	23 481	28 888
5	Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien oikaisu	-	-
6	Taseen ulkopuolisten erien oikaisu (ts. taseen ulkopuolisten vastuiden muuntaminen luottoa vastaaviksi määriksi)	222 765	210 883
EU-6a	(Asetuksen (EU) N:o 575/2013 429 artiklan 7 kohdan mukaisesti vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärän ulkopuolelle jätettyjä vastuita koskeva oikaisu)	-	-
EU-6b	(Asetuksen (EU) N:o 575/2013 kohdan 429 artiklan 14 kohdan mukaisesti vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärän ulkopuolelle jätettyjä vastuita koskeva oikaisu)	-	-
7	Muut oikaisut	-76 591	-72 261
8	Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä	10 640 780	9 801 832

Vähimmäisomavaraisuusasteen julkistaminen		Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden arvo	
		31.12.2017	31.12.2016
Taseen vastuut (pl johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet)			
1	Taseeseen sisältyvät erät (pl johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat, mutta ml vakuudet)	10 358 358	9 504 627
2	(Ensisijaista pääomaa määritettäessä vähennetyt määrät)	-27 984	-25 635
3	Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pl johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat) (rivien 1 ja 2 summa)	10 330 373	9 478 992
Johdannaiset			
4	Jälleenhankintakustannus, joka liittyy kaikkiin johdannaistoiimiin (eli hyväksyttävä käteisellä katettava vakuusmarginaali, netto)	64 161	83 070
5	Potentiaalisen tulevan luottoriskin korotukset kaikille johdannaistoimille (käyvän arvon menetelmä)	23 481	28 888
11	Johdannaisten vastuut yhteensä (rivien 4-10 summa)	87 642	111 958
Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien vastuut			
16	Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien vastuut yhteensä (rivien 12-15a summa)	0	0
Muut taseen ulkopuoliset vastuut			
17	Taseen ulkopuolisiin eriin liittyvät vastuut, bruttomääräinen nimellismäärä	629 749	584 558
18	(Oikaisut luottoa vastaaviksi määriksi muuntamista varten)	-406 984	-373 675
19	Muut taseen ulkopuoliset vastuut (rivien 17 ja 18 summa)	222 765	210 883
Asetuksen (EU) N:o 575/2013 429 artiklan 7 ja 14 kohdan mukaisesti ulkopuolelle jätettävät vastuut (taseeseen sisältyvät ja sen ulkopuoliset)			
Pääoma ja vastuiden kokonaismäärät			
20	Ensisijainen pääoma (T1)	939 082	887 850
21	Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä (rivien 3, 11, 16, 19, EU-19a ja EU-19b summa)	10 640 780	9 801 832
Vähimmäisomavaraisuusaste			
22	Vähimmäisomavaraisuusaste	8,83 %	9,06 %
Siirtymäjärjestelyjä koskeva valinta ja taseesta pois kirjattujen haltuun uskottujen erien määrä			
EU-23	Valinta pääoman määrittelyssä käytettävää menettelyä koskevan siirtymävaiheen järjestelyistä	-	-
EU-24	Taseesta pois kirjattujen haltuun uskottujen erien määrä asetuksen (EU) N:o 575/2013 429 artiklan 11 kohdan mukaisesti	-	-

Taseen vastuiden jaottelu (pl johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja vapautetut vastuut)		Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden arvo	
		31.12.2017	31.12.2016
EU-1	Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pl johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja ulkopuolelle jätetyt vastuut), josta:	10 358 358	9 504 627
EU-2	Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut		
EU-3	Rahoitustoimintaan liittyvät vastuut, joista:	10 358 358	9 504 627
EU-4	Katetut joukkolainat	39 244	41 592
EU-5	Valtiovastuiksi katsotut vastuut	1 742 064	1 651 362
EU-6	Aluehallintojen, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut, joita ei katsota valtiovastuiksi	2 671	1 933
EU-7	Laitokset	30 697	33 375
EU-8	Kiinteistövakuudelliset vastuut	5 585 622	4 963 506
EU-9	Vähittäisvastuut	1 164 262	1 139 536
EU-10	Yritykset	1 004 238	924 375
EU-11	Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	48 507	48 669
EU-12	Muut vastuut (kuten oman pääoman ehtoiset vastuut, arvopaperistamiset ja muut vastuut, jotka eivät koske luottovelvoitetta);	741 052	700 279

Vapaamuotoinen teksti laadullisten seikkojen ilmoittamista varten

1	Ylivelkaantumiskriisin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus	Ylivelkaantumiskriisiä hallitaan osana pääomahallintaprosessia. Vähimmäisomavaraisuusasteen kehitystä tulevaisuudessa arvioidaan liiketoimintasuunnitelman ja stressiskenaarioiden perusteella. Vakavaraisuustavoitteiden asetannassa huomioidaan myös vähimmäisomavaraisuusasteen kehitys.
2	Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen sinä aikana, johon julkistettu vähimmäisomavaraisuusaste viittaa	Lainat ja saamiset asiakkailta kasvoivat suhteellisesti enemmän kuin ensisijainen pääoma johtaen vähimmäisomavaraisuusasteen heikentymiseen.

LIITE 61: LAITOSKOHTAINEN MUUTTUVA LISÄPÄÄOMAVAATIMUS

Vastasyklisen pääomapuskurin laskennan kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen

(1 000 euroa) 31.12.2017	Yleiset luottovastuut		Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut		Arvopaperistettut vastuut		Omien varojen vaatimukset					
	Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo	Sisäisten luot- toluokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo	Kaupankäynti- varastoon kuu- luvien vastuiden pitkien ja lyhyi- den positioiden summa	Sisäisten mal- lien mukainen kaupankäyn- tivarastoon kuuluvien vastuiden arvo	Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo	Sisäisten luot- toluokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo	Joista: yleiset luot- tovastuut	Joista: Kau- pankäynti- varastoon kuuluvat vastuut	Joista: arvo- paperistettut vastuut	Yhteensä	Omien varojen vaatimusten painot, %	Laitos- kohtainen vastasyklinen pääomapus- kurikanta, %
Jakautumi- nen maittain												
Suomi	9 276 951						339 251			339 251	92,9 %	0,000 %
Ruotsi	45 085						3 056			3 056	0,8 %	2,000 %
Norja	12 663						540			540	0,1 %	1,500 %
Islanti	17										0,0 %	1,250 %
.											0,0 %	.
Muut maat	302 099						22 171			22 171	6,1 %	0,000 %
Yhteensä	9 636 814						365 018			365 018	100,0 %	

Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä

(1 000 euroa)	31.12.2017
Kokonaisriskin määrä	
Laitoskohtainen vastasyklinen pääomapuskurikanta	1,58 %
Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin vaatimus	81 790

Vastasyklisen pääomapuskurin laskennan kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen

(1 000 euroa) 31.12.2016	Yleiset luottovastuut		Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut	Arvopaperistettut vastuut		Omien varojen vaatimukset						
	Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo	Sisäisten luot- toluokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo	Kaupankäynti- varastoon kuu- lujen vastuiden pitkien ja lyhyi- den positioiden summa	Sisäisten mal- lien mukainen kaupankäyn- tivarastoon kuuluvien vastuiden arvo	Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo	Sisäisten luot- toluokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo	Joista: kau- pantarkkuri- vastuut	Joista: Kau- pantarkkuri- varastoon kuuluvat vastuut	Josta: arvo- paperistettut vastuut	Yhteensä	Omien varojen vaatimusten painot, %	Laitos- kohtainen vastasyklinen pääomapus- kurikanta, %
Jakautumi- nen maittain												
Suomi	8 389 401						311 320			311 320	92,8 %	0,000 %
Ruotsi	47 325						3 002			3 002	0,9 %	1,500 %
Norja	9 665						547			547	0,2 %	1,500 %
											0,0 %	0,000 %
.											0,0 %	0,000 %
Muut maat	279 517						20 708			20 708	6,2 %	0,000 %
Yhteensä	8 725 908						335 577			335 577	100,0 %	

Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä

(1 000 euroa)	31.12.2016
Kokonaisriskin määrä	
Laitoskohtainen vastasyklinen pääomapuskurikanta, %	1,50 %
Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin vaatimus	72 082

LIITE 62: MAKSUVALMIUSVAATIMUS

Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake, joka sisältää maksuvalmiusvaatimusta koskevia määrällisiä tietoja

Yhteenliittymä (1 000 euroa) 31.12.2017		Keskiarvo	
Vuosineljännes, joka päättyy		31.12.2017	30.9.2017
Keskiarvojen laskennassa käytetty tietopisteiden määrä		12	12
		Oikaistu arvo yhteensä	
21	Maksuvalmiuspuskuri	1 055	1 029
22	Käteisen nettotulosvirtaukset yhteensä	646	600
23	Maksuvalmiusvaatimus (%)	165 %	173 %

Maksuvalmiusvaatimuksen laadullisia tietoja koskeva lomake

Rahoitus- ja likviditeettilähteiden keskittyminen	Yhteenliittymän merkittävin varainhankinnan lähde on vähittäistalletukset. Tukkuvarainhankinnan tärkeimmät lähteet ovat Säästöpankkien Keskuspankin EMTN-ohjelman alla tehdyt vakuudettomat joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskut sekä Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseenlaskemat katetut joukkolainat.
Johdannaisvastuut ja mahdolliset vakuusvaatimukset	Yhteenliittymässä käytetään johdannaisia suojaustarkoituksessa. Oman luottoluokan heikkenemisestä ja epäsuotuisan markkinaskenaarion vaikutuksesta syntyvät ulosvirtaukset muodostivat alle prosentin laskennallisista likviditeetin nettoulosvirtauksista 31.12.2017.
Valuuttaero maksuvalmiusvaatimuksessa	Yhteenliittymän liiketoiminta on euromääräistä eikä maksuvalmiusvaatimuksessa ole valuuttaeroa.
Kuvaus maksuvalmiuden hallinnan keskittymisen tasosta ja ryhmän yksiköiden välisestä vuorovaikutuksesta	Säästöpankkien Keskuspankki vastaa Yhteenliittymän päivän- sisäisen ja päivittäisen likviditeetin hallinnasta ja seurannasta.
Muut maksuvalmiusvaatimuksen laskennan erät, jotka eivät kuulu maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomakkeeseen mutta jotka laitos katsoo maksuvalmiusprofiiliinsa kuuluvaksi	Yhteenliittymän ulosvirtaukset syntyvät pääasiassa vähittäistalletuksista ja ei-toiminnallisista talletuksista. Yksittäiset joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskut voivat olla niin suuria, että ennen erääntymistään ne lisäävät merkittävästi Yhteenliittymän ulosvirtauksia. Sisäänvirtaukset syntyvät pääasiassa lainojen lyhennyksistä ja koroista sekä erääntyvistä sijoituksista, mutta sisäänvirtaukset eivät ole suuria verrattuna ulosvirtauksiin.

Taulukko asetuksen (EU) N:o 575/2013 435 artiklan 1 kohdan mukaisista maksuvalmiusriskiä koskevista määrällisistä/laadullisista tiedoista

Maksuvalmiusriskin hallinnassa sovellettavat strategiat ja prosessit	Maksuvalmiusriskiä hallitaan huolehtimalla siitä, että Yhteenliittymän rahoitus tulee vakaista lähteistä kuten vähittäisasiakkaiden talletuksista ja riittävän pitkistä tukkuvarainhankinnasta. Lisäksi pidetään yllä valmiuksia käyttää useita eri varainhankinnan lähteitä, joita voidaan käyttää kriisitilanteissa. Vakuudeton tukkuvarainhankinta on keskitetty Säästöpankkien Keskuspankille, joka laskee liikkeelle sekä pitkiä joukkovelkakirjalainoja että lyhyitä sijoitustodistuksia ja myöntää rahamarkkinatalletuksia lähinnä institutionaalisille kotimaisille ja ulkomaisille sijoittaja-asiakkaille. Säästöpankit tekevät vähittäismarkkinoille suunnattuja liikkeeseenlaskuja eli debenttuureja. Sp-Kiinnitysluottopankin kautta Yhteenliittymä laskee liikkeelle katettuja joukkolainoja, joiden käyttö varainhankinnan instrumenttina on luontevaa ottaen huomioon Säästöpankkien luottosalkun rakenteen painottumisen asuntovakuudelliseen luototukseen.
Maksuvalmiusriskin hallintatoiminnon rakenne ja organisaatio (valtuudet, perussääntö, muut järjestelyt)	Säästöpankkien Keskuspankki toimii Yhteenliittymän maksuliikennettä hoitavana pankkina. Keskuspankin Treasury vastaa yhteenliittymätason likviditeettiriskistrategian operatiivisesta toteuttamisesta yhteenliittymätasolla. Treasury vastaa myös yhteenliittymätason likviditeetin palauttamissuunnitelman operatiivisesta ylläpidosta ja testaamisesta. Yhteenliittymätasolla Treasury on vastuussa likviditeettipuskurin riittävydestä ja operatiivisesta hallinnasta. Yhteenliittymän likviditeetin hallinnan parantamiseksi Säästöpankkien Keskuspankin ja Säästöpankkien välille on solmittu sopimus likvidien varojen käytöstä, jonka perusteella Treasurylla ei ole juridisia tai operatiivisia esteitä jäsenluottolaitosten likvidien varojen käyttämiselle. Treasury laatii vuosittain Keskusyhteisön hallitukselle Yhteenliittymän rahoitussuunnitelman tulevalle vuodelle. Säästöpankkien Keskuspankin Tasehallinta valmistelee Yhteenliittymän likviditeettiriskistrategian ja likviditeetin palauttamissuunnitelman.
Maksuvalmiusriskin raportoinnissa ja mittaamisessa sovellettavien järjestelmien laajuus ja sisältö	Maksuvalmiusriskin mittauksen ja seurannan pohjana on Säästöpankkien Keskuspankin treasury-järjestelmässä ylläpidettävä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten positiotieto, joka perustuu jäsenluottolaitosten käyttämien anto- ja ottolainausjärjestelmien sopimustasoiseen tietoon, ja sijoitussalkun ja johdannaisten osalta ko. järjestelmässä ylläpidettävään tietoon. Järjestelmässä ylläpidetään tarvittavia markkina-, korko- ja likviditeettiriskien mittaamiseen, seurantaan, raportointiin ja valvontaan käytettäviä salkku-, organisaatio- sekä limiitti- ja seurantarajakenteita.
Ylimmän hallintoelimen hyväksymä, laitoksen maksuvalmiusriskin hallintajärjestelyiden riittävyttä koskeva julistus, jossa vakuutetaan, että käytössä olevat maksuvalmiusriskin hallintajärjestelmät ovat laitoksen profiiliin ja strategiaan nähden riittävät	Keskusyhteisön hallitus vakuuttaa, että Yhteenliittymän käytössä olevat maksuvalmiusriskin hallintajärjestelmät ovat Yhteenliittymän profiiliin ja strategiaan nähden riittävät.
Ylimmän hallintoelimen hyväksymä lyhyt riskilausuma, jossa kuvataan tiivistetysti laitoksen liiketoimintastrategiaan liittyvä kokonaismaksuvalmiusriskiprofiili.	Yhteenliittymän liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, jossa yleisöltä saaduilla talletuksilla rahoitetaan asiakkaille myönnettävää luotonantoa. Talletuksista saatua rahoitusta täydentää tukku markkinoilta saatava vakuudeton ja vakuudellinen rahoitus. Yhteenliittymän likviditeettipuskuri koostuu erittäin korkean likviditeetin omaavista instrumenteista, ja sen koko mitoitetaan kattamaan sekä kuukauden sisällä tapahtuva lyhytaikainen likviditeettikriisi että pidempiaikainen tukku markkinoiden häiriötilanne.

Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen allekirjoitukset

Olemme hyväksyneet lain talletuspankkien yhteenliittymästä tarkoittaman Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 31.12.2017 päättyvältä tilikaudelta. Toimintakertomus ja tilinpäätös annetaan tiedoksi Säästöpankkiliitto osk:n osuuskunnan kokoukselle 15.3.2018.

Helsingissä 14.2.2018

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus

Kalevi Hilli
hallituksen puheenjohtaja

Toivo Alarautalahti
hallituksen varapuheenjohtaja

Pirkko Ahonen
hallituksen jäsen

Sanna Ahonen
hallituksen jäsen

Peter Finne
hallituksen jäsen

Jussi Hakala
hallituksen jäsen

Jan Korhonen
hallituksen jäsen

Marja-Leena Tuomola
hallituksen jäsen

Tomi Närhinen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 14. helmikuuta 2018.

KPMG Oy Ab

Petri Kettunen
KHT

Tilintarkastuskertomus

Säästöpankkiliitto osk:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain tarkoittaman Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää yhdistellyn taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedo merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Säästöpankkiryhmän taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton Säästöpankkiliitto osk:n tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Säästöpankkiryhmälle suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 15.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyysien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyysien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessaamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Saamisten arvostaminen (lainat ja saamiset asiakkailta) Tilinpäätöksen liitteet 2, 3, 5 ja 21

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 7 753 milj. euroa, on Säästöpankkiryhmän yhdistellyn taseen merkittävin erä muodostaen 68 % taseen loppusummasta 31.12.2017.
- Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan saamisryhmäkohtaisesti.
- Saamisten arvostamiseen liittyy johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat erityisesti arvonalentumisten määrää ja kirjausajankohtaa.
- Tasearvon merkittävyydestä ja arvostamiseen liittyvästä johdon harkinnasta johtuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.
- Olemme perehtyneet noudatettuihin arvonalentumistappioiden kirjaamisperiaatteisiin.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt lainojen arvonalentumisten määrittämiseen ja kirjaamiseen liittyvien kontrollien testausta.
- Olemme pyytäneet muilta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisöissä on noudatettu Säästöpankkiliitto osk:n antamia ohjeistuksia saamisten arvostamisesta.
- Lisäksi olemme arvioineet saamisista ja arvonalentumisia koskevien tilinpäätöksen liitetietojen asianmukaisuutta.

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat - arvostaminen Tilinpäätöksen liitteet 2, 3, 18, 23 ja 40

- Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat muodostavat 19 % Säästöpankkiryhmän taseesta. Tilinpäätöksen 2017 käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ovat sijoitusomaisuus 1 176 milj. euroa, henkivakuutustoiminnan varat 854 milj. euroa, johdannaiset 53 milj. euroa ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat 35 milj. euroa.
- Olemme arvioineet Säästöpankkiryhmän käyttämien arvostusperiaatteiden asianmukaisuutta sekä soveltuvan tilinpäätösnormiston noudattamista.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt mm. käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen riskienhallintaan ja arvostusprosessiin liittyvien kontrollien testausta.

-
- Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkinnanvaraisuutta erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista.
 - Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme arvioineet käypään arvoon arvostettaville rahoitusvaroilte määritettyjen käypien arvojen oikeellisuutta.
 - Olemme pyytäneet muilta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdisteltyissä yhteisöissä on noudatettu Säästöpankkiliitto osk:n antamia ohjeistuksia rahoitusvarojen arvostamisesta.
 - Lisäksi olemme arvioineet käypään arvoon arvostettavia rahoitusvaroja koskevien tilinpäätöksen liitetietojen asianmukaisuutta.

Henkivakuutustoiminnan vastuuelka **Tilinpäätöksen liitteet 2, 3, 5 ja 33**

- Henkivakuutustoiminnan vastuuelka, yhteensä 802 milj. euroa, on Säästöpankkiryhmän yhdisteltyssä taseessa merkittävä erä, jonka määrittämisessä käytetään erilaisia laskentamenetelmiä ja vakuutusmatemaattisia oletuksia. Merkittävimmät oletukset liittyvät laskentamenetelmiin, kuolevuuteen ja korkojen kehitykseen.
- Aktuaariasiantuntijamme on arvioinut henkivakuutustoiminnan vastuuelan laskennassa käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta, muun muassa tarkastamalla käytettyjä laskuperusteita ja arvioimalla laskentamallien asianmukaisuutta vastuuelan riittävyyden varmentamiseksi.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt vastuuelan laskentaprosessiin liittyvien kontrollien arviointia.
- Lisäksi olemme arvioineet henkivakuutustoiminnan vastuuelkaa koskevien tilinpäätöksen liitetietojen asianmukaisuutta.

Tietojärjestelmät ja niihin liittyvä kontrolliympäristö

- Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen keskeiset
- Olemme muodostaneet käsityksen taloudelliseen raportointiin liittyvistä

prosessit ovat teknologiariippuvaisia. Tietojärjestelmien merkitys on toiminnan kannalta keskeinen niin jatkuvuuden ja häiriötilanteiden hallinnan kuin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden näkökulmasta.

- Merkittävimmät riskit liittyvät tiedon eheyteen ja luottamuksellisuuteen sekä palveluiden häiriöttömyyteen.
- Taloudelliseen raportointiin liittyvällä tietojärjestelmien kontrolliympäristöllä on merkittävä vaikutus valittuun tilintarkastuksen lähestymistapaan.

tietojärjestelmistä ja niiden kontrolliympäristöstä sekä testanneet niihin liittyvien sisäisten kontrollien tehokkuutta mm. ulkoisilta palveluorganisaatioilta saatujen varmennusraporttien avulla.

- Tarkastustoimenpiteisiin on sisällytetty merkittävässä määrin aineistotarkastustoimenpiteitä sekä data-analyyssejä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan Säästöpankkiryhmän kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos Säästöpankkiryhmä aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon Säästöpankkiryhmän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä Säästöpankkiryhmän kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei Säästöpankkiryhmä pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä Säästöpankkiryhmään kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon yhdistelystä tilinpäätöksestä. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.
- Perehdymme Säästöpankkiryhmän jäsenyhteisöjen noudattamiin tilinpäätösperiaatteisiin sekä jäsenyhteisöjen tilintarkastuskertomuksiin, jotka on annettu Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastusta varten.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet Säästöpankkiliiton osuuskunnan kokouksen valitsemana tilintarkastajana 13.3.2014 alkaen yhtäjaksoisesti 4 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 14. helmikuuta 2018

KPMG OY AB

Petri Kettunen
KHT

Säästöpankki